حق حق حق

الحمد لله والمنة که درین زمان کتاب لاجواب [illegible] ثواب

رهنمای سالکان طریقت سرمه چشم حقیقت یعنی ملفوظات

حضرت شیخ العالم حضرت شیخ مخدوم عبدالحق

قدس روحه رودلوی صاحب توشه نور الله مرقده

مسمی

انوار العیون فی اسرار المکنون

١٢٩٥ ه

بفرمایش جناب چودهری صاحب [illegible] الامناقب جناب چودهری

خلیل احمد عرف خلیل الرحمن صاحب ساکن قصبه رودولی تعلقدار

[illegible] بسعی جناب شاه مسعود الحسن صاحب جناب

[illegible] دام ظلکم [illegible] باهتمام [illegible]

در مطبع گلزار محمدی طبع شد

[illegible]

الا ان اولیاء اللہ لا خوف علیہم ولا ہم یحزنون

الحمد للہ والمنہ کہ این کتاب لاجواب ہادی راہ آداب رہنمای سالکان طریقت سرمہ چشم حقیقت یعنی ملفوظات حضرت شیخ الاسلام حضرت شیخ مخدوم عبدالحق قدس سرہ مسمی بہ

انوار العیون فی اسرار المکنون

بفرمایش جناب چودھری حشمت والا مناقب جناب چودھری خلیل احمد عرف خلیل الرحمن صاحب ساکن قصبہ رودولی تعلقہ‌دار ضلع بارہ بنکی و بحسن سعی جناب شاہ مسعود احمد صاحب جناب شاہ التفات احمد صاحب دام ظلکم باہتمام جعفر محمد شریف

در مطبع گلزار محمدی واقع لکھنؤ طبع شد

بسم الله الرحمن الرحیم

بعد ستایش سائش فیض اقتباس محمدت و سپاس مالک الملک آفریدگار جلت قدرته که اشخاص بشری را با وصف اتحاد ماهیته افراد و اشتراک مواد و حدت نحو ایجاد بچندین صور متنوعه واطوار مختلفه وانحاء متکثره باحسن وجوه خلق و تکوین نمود فتبارک الله احسن الخالقین و پس از تقدیم قوائم آلاء صلوٰة و تسلیم تختگاه انا افصح العرب والعجم مضمون لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک رفیع القدری که چون مصر نبوتش ورفعناه مکانا علیا رسید و به اشاره سبابه فیض بشارت مصه را دو نیمه برید و لغت ممدوحی که ذات واجب الوجود خود را عاشق جمال جهان آرایش شده مخاطب بخطاب اشرف بریات فضل موجودات بلفظ یصلون بصیغه مضارع متعلق گردانیده صلوٰة الله وسلامه وعلی آله واصحابه المقربین لدیه

وعلی من تابعه والیٰ الیه اما بعد این منسل لذات تا نص انفکری بصائت خلیل احمد المشہور بہ خلیل الرحمن ابن چودھری ممتاز احمد بن چودھری سرفراز احمد ردولوی تعلقہ دار تعلقہ بری پرگنہ ردولی ضلع نوابگنج بارہ بنکی رفع اللہ درجاتھم وذکرھم الیہ بالخیر آمین رب العالمین بر ضمیر ارباب عرفان وخاطر اصحاب ایقان دستر و احتجاب نخواہد بود کہ دریں عرصہ مدت بخاطر فاطر این ہیچمدان از فرط عقیدت و ارادت بابزرگان بوسیلہ اخلاص محسن بکمان حیان عبور نمود کہ ملفوظ شریف مولفہ حضرت شاہ عبد القدوس گنگوہی است قدست اسرارہم المشہور بہ انوار العیون پیر دستگیر غوث الواصلین ناصر الحق والدین منبع اسرار احدیت ووحدۃ معدن اسرار المعارف کیفیات الذاتیہ حضرت شیخ العالم مخدوم شاہ احمد عبد الحق ردولوی قدس اللہ روحہ طبع کنانیدہ بپایۂ شہرت واشتہار درآرم تا نفع تام بخاص عام نمایاں گردد لاجرم ہر قدر کہ از دست اخلاف احفاد آن زبدہ خدا آگاہان قدسی صفات و قدوۃ واصلان کشف مقامات و دست این عقیدت سمات درآمدہ بعد تصحیح آن بی کم وکاست و بلا تحریف و اسقاطر و ایات زیور طبع پوشانیدم و زیادت و نقصان بوجوہ لاعلمی و عدم دستیابی آن آماجگاہ ہدف سہام محاجہ

کلیل الافہام نشوم وی سبحانہ جلت نعماؤہ بذریعۂ این حسن نیت وصفای طوت
من قلیل البضاعت ازین انفاس متبرکہ بزرگان دین کہ بسلسلہ ارادت احضرت
شیخ فخر الملتہ والدین حضرت شاہ شیخ فخر الدین ابقاہ اللہ الی یوم الدین کہ از کمل خلفای
حضرت شاہ محمد امیر صاننا اللہ الی یوم الدین بحرمتہ خاتم الانبیاء المبعوث فی السموات
والارضین مشرف شدہ ام فتوح دنیا و آخرت ارزانی فرماید بحق محمد و آلہ الامجاد بعد
بندۂ بی سلیقہ کمترین خلیفہ عدیم الادراک ذمیم الاخلاق الذی اسمہ فرید الدین
ابنای مولوی عبد الواسع نقوی مداری سیدن پوری کہ از فقدان استعداد
سر بجیب ندامت فرو بردہ کہ زنہار پیش اہل فضل و کمال بر نمی آرد محض امتثالا
لامر العالی اعنی اخوت مآب الممدوح بکل لسان والمحبوب فی کل جنان ذو الشرف
الاثیل احری بالتعظیم والتبجیل جناب خلیل احمد المشتہر بہ خلیل الرحمن سلمہ الرحمان عن
جملۃ مکارہ الزمان اتفاق تالیف خطبۂ ہذا است واللہ المستعان ہر چند درین عہد
ہنر دشمن درین ایام نادانی عالم علم انتکاس یافتہ تا فضل غیر داری و نوادب
در ظلمت تواری ارباب نطق معدود و از ارباب جنون و گردون مرزی جاہ سر دون
لاکن الامر فوق الادب بجا آوردہ شد ورنہ کدام فاضل اصیل جز اشک شفق گون
از گردش سپہر بی سقف راتبہ غدد و آصال ندارد و کدام جاہل اللئیم کہ در غبوق و صبوح

جام کام از راح فتوح مالامال ندارد چنانکه این لنگ بصری گفت زمانُ ذی تفرع المفضل

یسود کل ذی حمق جهول بالجمله تاریخ طبع ملفوظ هذا از زیب تسطیر مینماید

چو فارغ شد فرید از نقل ملفوظ ‌ ‌ برای سال تاریخش کمر بست

سروش آواز در گوششش رسانید ‌ ‌ کرامات ولیے حق است

۱۲۹۵ھ

تمت

التماس از جانب مطبع

بفضله تعالی وقتیکه این کتاب اعجوبهٔ روزگار از جناب چودهری خلیل احمد المشتهر به خلیل الرحمن صاحب تعلقه دار تعلقه بری پرگنه رولی ضلع نوابگنج باره‌بنکی دستیاب گردید پس فخر خود دانسته بکمال جد وجهد بنده بیمقدار حقیر محمد وزیر مالک مهتمم مطبع گلزار محمدی معاً طبع کنانیدن آغاز کرد پس امید از اهالیان مطابع وتاجران کتب این دارد که بلا اجازت جناب چودهری صاحب ممدوح قصد طبع نه دارند

فقط ‌ برسوالان بلاغ باشد وبس +

المشتهر
محمد وزیر مالک مطبع گلزار محمدی
لکهنؤ واقع اکبری دروازه

شجرۂ متبرکہ حضرات خاندان چشتیہ صابریہ قدس اللہ اسرارہم

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اَلحمدُ للهِ الَّذِی نَوَّرَ فُؤَادَ العَارِفِینَ بِاَنوَارِ الذَّاتِ وَاَلقٰی وُجُودَ العَاشِقِینَ بِاٰثَارِ الصِّفَاتِ وَتَجَلّٰی عَلٰی عُیُونِ المُتَبَصِّرِینَ اَنوَارَ التَّجَلِّیَاتِ وَاَظهَرَ فِی بُطُونِ المُحَقِّقِینَ اَسرَارَ الخَفِیَّاتِ وَزَیَّنَ فِی وُجُوہِ المُحِبِّینَ المَحبُوبِینَ بِضِیَاءِ الجَمَالِ وَلَیَّنَ قَلبَ المُشتَاقِینَ بِضِیَاءِ الوِصَالِ وَالصَّلٰوۃُ وَالسَّلَامُ عَلٰی حَبِیبِہٖ کَاشِفِ الاَسرَارِ وَهَادِی الاُمَّةِ وَالاَبرَارِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِہٖ وَاَصحَابِہٖ الاَخیَارِ اَمَّا بَعدُ صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی خَیرِ خَلقِہٖ مُحَمَّدٍ وَاٰلِہٖ وَاَصحَابِہٖ اَجمَعِینَ

الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ حضرت شاہ البغات احمد سلمہ اللہ تعالیٰ با تو دارد الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ حضرت شاہ درویش احمد قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ حضرت شاہ علی احمد قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ حضرت شاہ فقیر احمد قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ مخدومی و قبلہ‌ام حاجی الحرمین سیدی و مولائی حضرت شیخ حاجی احمد زمان قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ مخدومی و قبلہ گاہی حضرت شاہ پیر لسان قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد اشرف عرف پیر جیو قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد عرف شیخ ابیر قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ حضرت شیخ سلیم قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت رازنیاز یلۂ شیخ المشائخ

حضرت شیخ حمید قطب الدین قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز
نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ حاجی قطب الدین قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ پیر اولیا قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ بڈھی اولیا قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد بن عارف احمد قدس
سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ عارف احمد
بن حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ
شیخ المشائخ شیخ العالم دستگیر بیکسان حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس اللہ
سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ جلال الحق
والدین پانی پتی قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ
حضرت خواجہ شمس الدین ترک صاحب ولایت پانی پتی قدس سرہ باتو داشت الٰہی
بحرمت راز و نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت مخدوم سید علاء الدین علی احمد صابر قدس سرہ باتو داشت الٰہی
بحرمت راز نیاز لیکہ شیخ المشائخ حضرت فرید الحق والدین شکر گنج قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ
شیخ المشائخ حضرت خواجہ قطب الحق والدین بختیار کاکی اوشی قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز لیکہ
شیخ المشائخ حضرت خواجہ معین الحق والدین حسن سنجری قدس سرہ باتو داشت

الرضی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ عثمان ہارونی قدس اللہ سرہ بازدہشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ حضرت حاجی شریف زندنی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ قطب الدین مودود چشتی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ناصر الدین ابی یوسف چشتی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت شیخ خواجہ ابو محمد چشتی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ابی احمد چشتی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ابی اسحاق چشتی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ممشاد علو دینوری قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ہبیرہ بصری قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ حذیفہ المرعشی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ ابراہیم ابن ادہم بلخی قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ فضیل بن عیاض قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت خواجہ عبد الواحد بن زید قدس سرہ باد داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز زبدۂ شیخ المشائخ حضرت

خواجہ حسن بصری قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ شیخ المشائخ شاہ مردان شیر یزدان اسد اللہ الغالب المقصود والمطلوب کل طالب امیر المومنین علی ابن ابی طالب کرم اللہ وجہہ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ سید المرسلین خاتم النبیین شفیع المذنبین سید الکونین جد الحسن والحسین خواجہ عالم احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وعلی آلہ واصحابہ واتباعہ وسلم یاد داشت

ہر کرا جاوید باید جنت الماوی بہشت	ہر زمان با صدق خواند شجرۂ پیران چشت

شجرۂ متبرکہ حضرت خاندان قادریہ

قدس اللہ اسرارھم

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ شیخ المشائخ حضرت شاہ فقیر احمد قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ شیخ المشائخ حضرت حاجی شاہ احمد زمان قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ شیخ المشائخ حضرت پیر لباس قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ شیخ المشائخ حضرت سید فضل اللہ قادری الحسینی قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت راز نیاز ملکہ حضرت محمد شریف ناولی قدس سرہٗ یاد داشت الٰہی بحرمت

راز نیاز یکہ حضرت شیخ ابراہیم رامپوری قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ ابوسعید چشتی قدس سرہ
باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ نظام الدین بلخی
قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ جلال الدین
تھانیسری قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ قطب العالم
حضرت شیخ عبد القدوس گنگوہی قدس سرہ باتو داشت الٰہی
بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ درویش قاسم اودھی قدس سرہ باتو
داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ بدھن بہرائچی قدس سرہ
باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت سید اجمل قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت سید جلال الدین بخاری قدس سرہ
باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ محمد عبد الغیث قدس
سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ شمس الدین عبد
قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ ابو المکارم
قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت قطب الدین ابو
الغیث بن جمیل قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت

شمس الدین علی ابن الحمد قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ
شمس الدین علی الحداد قدس الله سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه قطب الاقطاب حضرت شیخ محی الدین
عبد القادر جیلانی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ ابو سعید المخزومی قدس
سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ ابو الحسن علی الهکاری
قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ ابو الفرح طرطوسی قدس سره
با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ ابو الفضل عبد الواحد بن عبد العزیز
التمیمی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت ابابکر شبلی قدس سره با تو داشت الٰهی
بحرمت راز نیازیکه حضرت ابو القاسم جنید بغدادی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ
سری سقطی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه شیخ المشایخ
حضرت معروف کرخی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت
شیخ داود طائی قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ حبیب عجمی
قدس سره با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه حضرت شیخ ابو سعید حسن بصری قدس سره با تو داشت
الٰهی بحرمت راز نیازیکه اسد الله الغالب امام المشارق والمغارب حضرت علی مرتضی رضی الله
عنه با تو داشت الٰهی بحرمت راز نیازیکه سید الکونین رسول الثقلین سید المرسلین رحمة للعالمین
مولی عالم حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و اصحابه وسلم با تو داشت خاتمه بخیر

دهد حق عشق احمد بندگان چیدهٔ خود را
بخاصان شاه می بخشد مئی نوشیدهٔ خود را

حق حق حق

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

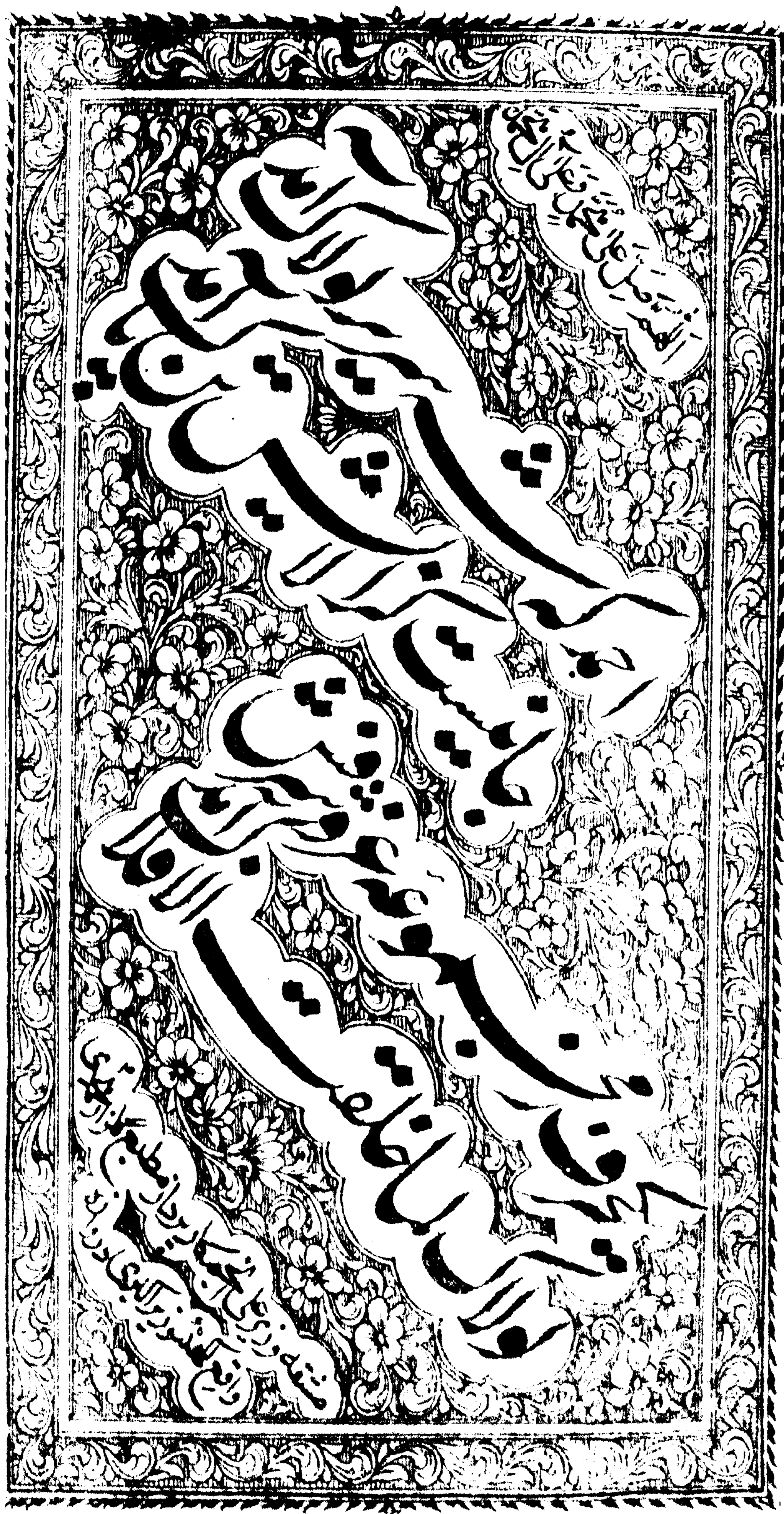
مردان خدا خدا نباشند	لیکن ز خدا جدا نباشند

شجرۂ دیگر پیران چشت اہل بہشت رضوان اللہ علیہم

ہر کرا جاوید باید جنت الماویٰ بہشت	ہر زمان با صدق خواند شجرۂ پیران چشت

الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ طالب احمد صاحب مد ظلہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ غوث احمد صاحب قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ بخشش احمد صاحب قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ سید رحمت اللہ اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ المشائخ شاہ نور احمد صاحب اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ المشائخ شاہ رحمت علی صاحب اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ المشائخ شاہ لطف اللہ صاحب اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ فضل اللہ اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شاہ محمد کمال قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ المشائخ شاہ بڈھن گدائی ولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ المشائخ شاہ گدائی احمد بن بہاء الدین بن شیخ اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ شیخ المشائخ شاہ حسین حاجی قطب الدین صاحب اولیا قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت حاجی الحرمین شیخ قطب الدین بن چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ پیر بدہ چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ بدہ بن محمد چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ محمد عارف چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمتہ راز و نیاز یکہ حضرت شیخ عارف احمد

چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت قطب الابدال شیخ احمد عبد الحق چشتی قدس
سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ جلال الدین پانی پتی چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ
حضرت شیخ شمس الدین ترک پانی پتی چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت شیخ علاؤ الدین علی احمد صابر
چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت فرید الدین گنج شکر مسعود اجودھنی چشتی قدس سرہٗ
الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ قطب الدین بختیار اوشی چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت
قطب المشائخ خواجہ معین الدین چشتی سنجری چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ عثمان ہارونی
چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ شریف زندنی چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ
قطب الدین مودود چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ ناصر الدین ابو یوسف چشتی قدس سرہٗ
الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ ابو محمد چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ ابو احمد چشتی
قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ ابو اسحاق شامی چشتی قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ علو
دینوری قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ ہبیرہ بصری قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ حذیفہ مرعشی
قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ خواجہ ابراہیم بن ادہم قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ فضیل بن
عیاض قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت خواجہ عبد الواحد بن زید اولیا قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ
حضرت حسن بصری اولیا قدس سرہٗ الٰہی بحرمت راز نیاز یکہ حضرت امیر المومنین علی ابن ابی طالب صلوات اللہ علیہ الٰہی
بحرمت راز نیاز یکہ حضرت سرور کائنات مفخر موجودات محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم بحق

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بے نہایت و ثنائے بےغایت مر مالکے را کہ ملک وجود از کتم فقد و در صحرای

ایجاد از عالم امر کہ عبارت از کن فیکون است از جواہر ارواح و اجسام نامحصور و

نامتناہی بوجود آوردہ و ہر یک موجودی را بر امور مصالح او بحکم افحسبتم انما

خلقناکم عبثا و منہاجی این ادارا و ست در آوردہ و ہر یک گروہی را مقصود

او درراہ او بکمال حال او نہادہ کہ کل حزب بما لدیہم فرحون چنانچہ حضرت

قطب الاقطاب والاولیا شیخ المشائخ حضرت شیخ نظام الدین قدس سرہ وحدہ از

زبان در بار گوہر نثار خود فرمود مصرع ہر قوم راست راہی دینی و قبلہ گاہی

خسرو زمان کہ برگزیدۂ آن قطب جہان بود مصرعۂ دوم را در سلک نظم منتظم

گردانید و با تمام رسانید مصرع من قبلہ راست کردم بر سمت کج کلاہی

و مر ایزدی را کہ وجود انسان را بحکم لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم

بر تخت خلافت توقیع انی جاعل فی الارض خلیفۃ رسانیدہ و لطائف ال...

بطلوع آفتاب عنایت وظهور انوار هدایت أفمن شرح الله صدره للإسلام
فهو على نور من ربه از ظلمات نفس اماره إن النفس لأمارة بالسوء بعز اسلام
منور و معمور گردانید و مر منعمی را که جواهر ارواح بندگان را از تتق اجسام و بحر اوهام گذر
سید هد و شناسا و آشنای خود میگرداند و مر بادشاهی را که قاب مقربان حضرت عزت
خویش را عبادت کبریاء و عظمت الالهیه بجاروب لا اله تصفیه داد و نفی غیر ایشان کرد
و در ممالک توحید إلا الله از تغلب لشکر نفس باغی و تسلط جنود شیطان طاغی
در حصن امن و امان برما یده شهود لیس موجود إلا الله است بنشاند و در منزل
في مقعد صدق عند مليك مقتدر تمکن داد تا ایشان از قسم دوی که آن
عالم خیر و شر و نور و ظلمت ایمان و کفر است ایمن گشتند آنچه عده به فردا بود نقد وقت
ایشان شد **بیت** دیگران را وعده گر فردا بود لیک مارا نقد اینجا بود
و درود بسیار و آفرین بیشمار مر سروری را که قافله سالار قوافل انبیا هست و مر شاهی
را که زیور شریعت او مر همه جن و انس را بیاراسته و مر سالکی را که منهج سلوک و ما
زاغ البصر وما طغى ست و مر صوفی را که مقام او قاب قوسین او ادنی
ست چنانچه از زبان دُرربار گوهر نثار خود رسول صلی الله علیه وسلم میفرماید که
آدم ومن ذريته تحت لوائي يوم القيامة لا فخر لي آدم و آدمیان و عالم و عالمیان سایه [illegible]

بچشم سیم اینه نباشند بلکه از وانند بدوانند و مر شمسی را که حضرت جل جلاله وعم نواله چهره

لا اله الا الله را جز بجمال محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم زیب جمال و زینت

کمال نداده و مر جهان پناهی را که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم خطاب وست دانا

نبی السیف طلوع آفتاب دولت اوست و از مشرق تا به مغرب ملک امت اوست

قال علیه السلام زویت لی الارض فاریت مشارقها ومغاربها سیبلغ ملک

امتی ما زوی لی منها و مر آل او را که بر حکم لا یمسه الا المطهرون

تکمیل تصفیه قالب مکار ایشانست ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین تکیه گاه ایشانست الذین

احسنوا الحسنی وزیاده طغرای جاه ایشانست علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل دستگاه ایشانست و مر اصحابرا که شموس فلک

خلافت و نجوم برج هدایت بوده اند و گم شدگان تیه ضلالت را راه هدایت می نموده اند که اصحابی

کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم لوای ایشانست رضوان الله تعالی علیهم

اجمعین **و بعد میگوید** فقیر حقیر نادم فقراء الله و مفتقر احباء الله بدا[illegible]

بن [illegible] بن صفی الحنفی الغزنوی خاکروب خانقاه قطب الاقطاب تاج الاولیا

[illegible] الاصفیا سلطان العارفین برهان الواصلین حضرت شیخ العالم شیخ احمد

عبد الحق ردولوی بجا نشسته قدس الله سره العزیز که چون مدتی خود را در خانقاه متبرکه

در روضه مطهر آنحضرت که روضة من ریاض الجنة وحدیقة من حدائق ذات البهجة بوده است

بمجاہدات شدیده و ریاضات مدیده بگداختم و زار و نزار ساختم و بگرسنگی و تشنگی دنشنوتم
ودر ساختم چنانچه دراج معیت در مقام محویت بر آمد و بلبل جان از بوستان جنان
باخود بیخود در ترنم آمد و باد دست ہمراز و ہمساز بر آمد یَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى
لَهَا ہم بر زد خواستم تا بعضے از حقایق و دقایق عارفان این راه و مقامات و حالات
واصلان این درگاه بزبان حال و حفظه مقال به بیان سپارم و در سلک رساله
منسلک گردانم ناگاه جاذبه وقت دل را متوجه بدان کرده که مناقبی حضرت
شیخ العالم رضی‌الله‌عنه تبرک و التیمن بتقدیم رسانم و برای قبولیت و افادت این رساله
بدان وسیلت آرم حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ وَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ بدانکه
چون حضرت شیخ العالم قدس الله سره بر حسب فرمان يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ
الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِيْنَ و قال النبي صلى الله عليه وسلم رَجَعْنَا
مِنَ الْجِهَادِ الْاَصْغَرِ اِلَى الْجِهَادِ الْاَكْبَرِ در متابعت و موافقت رسول
حضرت صمدیت به تیغ خونخوار آبدار اعدا از قلوب طالبان احدیت و سالکان
صمدیت او طشت خون نشاندی و در سلک يَا اَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِيْ اِلٰى
رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً در آوردی و دمار از دیار اغیار بر آوردی و جهان
و جهانیان را بطغرا ملک الملوک قُلْ هٰذِهٖ سَبِيْلِيْ اَدْعُوْا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصِيْرَةٍ اَنَا

[illegible] را احدیت [illegible] صمدیت بنظر نشه اعیان میگردانیده وعیوار ما
سوائی الحق بنظر ویجد از همت باطن که همت او از ملک و فلک برگذشته بود میگر
دید و دلان را بحیات القلب که اَلشَّیْخُ یُحْیِیْ وَیُمِیْتُ در زبان واعظ بیانیدی
وعاصیان را فت را بسالک متابعت در طریق نفاوت مسلک میکردی رنجه
هویت صمدیت مالامال را از حضرت لازوال شارب لایزال بودی [illegible]
بغیرت جبار بر نیاوردی و دم هَلْ مِنْ مَّزِيْدٍ هردم زدی و از غایت شوق وتشنگی
ذوق بزبان مبارک او بمشاهده شهود و باطن این مثنویات اکثر اوقات میرسید

مثنوی هر آن کو غافل از وی یکزمان ست ۔ در آندم کافرست اما نهان ست

مبادا غافلے پیوسته باشد	در اسلام بر وے بسته باشد
حضورم بخش ای پروردگارم	که من غائب شدن طاقت ندارم

خواستم که تا از بعضے مناقب حضرت پیر دستگیر شیخ دلپذیر دوائی داء
عسیر که از حضرت عظیم خطاب کریم عبدالحق یافته و در متابعت سید الاولین
والآخرین بکمال شتافته لاجرم او را عبده ورسوله گفته اند واین را عبدالحق نه بی
کمال که در متابعت بیمثال یافته و اسپ همت در میدان جمال او تاخته که عنان
وقوف در هیچ مقامی بدستش نیامدے و ملوام که در مقصد حقیقی رفته و ازلی کام دین زبان

در شاهد مقام بے نشان بگوش ہوش بے سمع آواز فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَا اِلٰهَ
اِلَّا اللّٰهُ اِلَّا اَنَا شنید و بدید بے بصر در کمال تجلی جلال و جمال حق نگریست
و از رقم غیر درگذشته و بیقا حق پیوسته تا شنیده می شود که حضرت شیخ العالم
پیر دستگیر حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس الله روحه چنان مستغرق الاحوال
دائم الحال می بودند که اگر کسے از قرابتی یا از همسایه و یا آشنای پیش
پیر دستگیر حضرت شیخ العالم قدس الله سره می آمدی یا می بودی حضرت
شیخ العالم چون از عالم حق بعالم خلق می آمدندے و چشم بسته باطن لطایف
میکشودندی و نظر بر آنکسے افتادی و می پرسیدندے که تو کیستی او عرضداشتی که من
فلانم حضرت شیخ العالم باز پرسیدندے که فلان کیست و عرض میداشت که من فلان پسر
فلانم باز حضرت شیخ العالم پرسیدندے که فلان کیست او عرض میداشت که فلان پسر فلان تا پیوسته
درمیان سوال و جواب میگذشتی تا چون حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه معلوم میکردندی و می فرمودندے هان که فلان ازان ماست ما حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه در حال بباطن استغراق میرفتند باز شیخ العالم
قدس سره چون بهوش باز می آمدندی هم بر انجمله تا هنگامی او پیش میبود حضرت
شیخ العالم قدس سره کرات مرات می پرسیدندی زهی حال و زهی کمال که در راه

بعین الیقین [illegible] را احدیت و آشنا صمدیت بطرفة العین میگردانید و عبور از ما سوای الحق منظور وجداز همت باطن که همت او از ملک و فلک برگذشته بود میگ دعوه دلان را بحیات القاب که اَلشَّیْخُ یُحْیِی وَیُمِیْتُ در زبان واعظ میبانیدی و عاصیان وقت را بسالک متاوخت در طریق تفاوت تسلک میکردی رجو هویت صمدیت مالامال را از حضرت لایزال شارب لایزال بودی و از وفور بیا بغیرت جبار بر نیاوردی و دم هَلْ مِنْ مَّزِیْد هردم زدی و از غایت شوق و تشنگی ذوق بزبان مبارک او مشاهده شهود باطن این مثنویات اکثر اوقات میرفت

مثنوی هر آن کو غافل از وی یکزمان ست ❊ در آندم کافر ست اما نهان ست

مبادا غافلی پیوسته باشد	در اسلام بر وی بسته باشد
حضورم بخش ای پروردگارم	که من غائب شدن طاقت ندارم

خواستم که تا از بعضی مناقب حضرت پیر دستگیر شیخ دلپذیر دوائی دار عسیر که از حضرت عظیم خطاب کریم عبدالحق یافته و در متابعت سید الاولین والآخرین بکمال شتافته لاجرم او را عبده و رسوله گفته اند و این را عبدالحق زیبی بکمال که در متابعت بیمثال یافته و اسپ همت در میدان جمال و تاخته که در عیان و توقف در هیچ مقامی بدستمی آری و ردی و ملوام که در مقصد حقیقی رفته و از لی کام وی یافتن

درشود مقام بے نشان ما بگوش هوش بے سمع آواز فاعلموا انه لا اله
الا الله الا انا بشنید و بدید بے بصر در کمال تجلی جلال و جمال حق نگریست
واز رقم خیر در گذشته و بیقا حق پیوسته تا شنید می شود که حضرت شیخ العالم
پیر دستگیر حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس الله روحه چنان مستغرق الاحوال
دائم الحال می بودند که اگر کسے از قرابتی یا از همسایه و یا آشنای پیش
پیر دستگیر حضرت شیخ العالم قدس الله سره می آمدی یا می بودی حضرت
شیخ العالم چون از عالم حق بعالم خلق می آمدندے و چشم بسته باطن ظاهر
میکشودندی و نظر بر آنکس افتادی وی پرسیدے که تو کیستی و او عرض داشتی که من
فلان ام حضرت شیخ العالم باز پرسیدے که فلان کیست و عرض میداشت که من فلان پسر
فلانم باز حضرت شیخ العالم پرسیدندے که فلان کیست او عرض میداشت که فلان پسر فلان تا نشستید
درمیان سوال و جواب میگذشتی تا چون حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه معلوم میکردندی و می فرمودندے هان که فلان از ان ماست تا حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه در حال بباطن استغراق سیر فتند باز شیخ العالم
قدس سره چون بهوش باز می آمدندی هم بر انجمله تا هنگامی او پیش می بود حضرت
شیخ العالم قدس سره بکرات و مرات می پرسیدے زهی حال و زهی کمال که در راه

بہ خود حضرت سید الاولین والآخرین مجال رسیده و تحصیل مقامات کرده اند و مثل
کما سأل رسول الله صلی الله علیه وسلم عن عائشة رضی الله عنها حین جاء ت
فی حال الاستغراق من انت ونقل ان رسول الله صلعم سأل لها من انت بغتة التا
ملم یقدر بالفرق بین التذکیر والتانیث بغلبة الحال لقالت عائشة
رضی الله عنها انا عائشة فقال رسول الله م من عائشة فقالت انا بنت ابی بکر
فقال رسول الله صم من ابو بکر فقالت ابو بکر بن قحافة فقال رسول الله
من قحافته فهربت عائشة رضی الله عنها من بین یدی رسول الله صلی الله
علیه وسلم وقالت عائشة رضی الله عنها لو لم هربت من بین یدیه
لاحترقت فاذا خرجت من حجرته فقعدت فی بابها وتنهی خواص صحا ب
الرسول الله صلی الله علیه وسلم من الدخول بیته وقالت لعل محمد
قد عشق ربه فاذا خرج رسول الله م من حجرته وافاق من حالته قالت
عائشة رضی الله عنها من الرسول م اعم فقال الرسول صلی الله علیه وسلم
لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل وذالک
فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم چنانچه از بعضی کلمات
و حالات و مقالات و کرامات و ارادات حضرت شیخ العالم رح استماع دارم

در سلک نثر این مختصر منتشر گردانم تا مگر قاریان و سامعان اہل عصیان را انتباہی و توبہ پدید آید و در زمرۂ تائبان کہ التائب من الذنب کمن لا ذنب له درآیند و حضرت تواب توبۂ ایشان قبول فرماید کہ انہ ھو التواب الرحیم و مذنبان وقت را از برکت مناقب حضرت شیخ العالم قدس سرہ جای مغفرت بود کہ انہ ھو الغفور الرحیم و طالبان حق را قوتی و ہمتی در طلب حق بیفزاید و سالکان این راہ را شوقی و وجدی در ترزاید آید و کسالت دل و فسردگی احوال بگسلاند و زنگار طبیعت بمصقلہ طریقت بزداید تا اگر نامرد بود مرد آید و اگر مرد بود در مردی مرد بر آید انشاء اللہ تعالی تا ابیات شور انگیز این فقیر بزبان شوق آویزه میگوید چون ماہی بی آب درین راہ بمرور ایام و گذر اعوام طپیان و پریشان باشد ابیات اینست

ابیات

جز تو برخ حور نشاید مرا
در ہمہ آفاق ہمانم گرفت
روشنی روزیہ از مہر تافت
زان سر زلف ست جہانم گرفت

نقش تو تا در دل جانم گرفت
شوق رخت چونکہ بجانم گرفت
جز تو نیاد ر نظرم ہیچ نیست
مہر دمہ نور روانم گرفت
عشق تو تا در سر این فتاد

نقش دگر ردی نہانم گرفت
مشکل تو شبستہ بشیم جنان
بحر وجود تو جہانم گرفت
ظلمۂ شب کہ بگیرد جہان
زلزلہ در بام جہانم گرفت

جان و دلم شهر فدای تو شد	حسن خطا چونکه بجانم گرفت	روی تو چون تیغ غارت گرفت
سر زتن و عقل زجانم گرفت	خون جگر ریخته بیچون شده	چون خم ابروت کمانم گرفت
احمد یاد در درون فزود	ولوله عشق چو جانم گرفت	و نام این مخدرات غیبی

انوار العیون فی اسرار المکنون بهفت فنون نهادم فن اول در مناقب حضرت پیر دستگیر شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه اندر انچه هفت ساله بوده اند چون مادر حضرت شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس الله روحه در نیم شب از جهت تهجد می خاستندی شیخ العالم قدس الله روحه بسانی که مادر را خبر نبودی میخاستند و بزاویه خانه بادای نماز تهجد مشغول میشدند چون مادر مهربان بعد از الفراغ در خوابگاه می یافتند تفحص میکردند در زاویه از زوایای خانه می یافتند و می گفتندی ای احمد جد و پدر تو هم شیخ بودند لیکن چنین که تو لی برصغیر فرض خدا تعالی هم فرض نیست برای نفل چندین جد و جهد می کنی الغرض مادر مشفق حضرت شیخ العالم را از خواستن آخر شب منع میفرمودند و باز میداشتند حضرت شیخ العالم ازدولت محبت حق الله فرمودند که این مادر نیست بلکه راه زن ست که کار خود می کنند و مرا از کار حق باز میدارد و سر در عالم کشیدند و از خویش و تبار و دیار در راه حق بسفر نهادند

نقل است حضرت شیخ العالم را برادری بوده شیخ تقی الدین نام در شهر دہلی
سکونت داشتند و دانشمند بودند حضرت شیخ العالم بخدمت ایشان قصد تعلیم
علم میکردند چون شیخ تقی الدین چیزی علم ظاہر حضرت شیخ العالم را می آموختند
نمی خواندند و میفرمودند که مارا علم معرفت خدا تعالی بیاموزاید چون
شیخ تقی الدین را از حضرت شیخ العالم رہائیش میسر نشد در روز جمعه دست گرفته
پیش استادان دہلی بردند و التماس کردند که این بچه مرا می رنجانید
و میگوید که مارا علم بیاموزانید چون ما چیزی می اموزانم نمی خواند شما
ہم این بچه را بفرمائید بیاموزانند تا مگر گفته شمایان در گوش کند استادان
دہلی کتاب میزان پیش حضرت شیخ العالم آوردند و سبق گفتن آغاز کردند چون
بصرف ضرب ضربا رسیدند و معنیش ادا کردند که ضرب زد المزد حضرت شیخ العالم
فرمودند در راه خدا زدن و زده شدن این راه اکرام خاص و عام است
موجب انتقام حضرت شیخ العالم باز فرمودند که مرا به خواندن این علم کار نیست
مرا علمی بیاموزانید که معرفت خدا تعالی حاصل کنم و جز او را دوست ندارم
استادان بزبان لطف فرمودند با تقی الدین در خیال این بچه نقیضی که
این بچه خوانده حضرت آنست حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بادب تمام

پیش اوستادان دہلی استادہ شدند فرمودند کہ ای استادان کہ مرا بر شما عرضی ست اگر اشارت بفرمائید عرض دارم اوستادان دہلی بلطف تمام وشفقت عظام بلسان کرام فرمودند کہ ای بچہ بگو چہ میگوی حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ بشوق کمال و وجد لایزال بزبان مقال از سر حال این

بیت شور انگیز فرمودند بیت	مخدوما عمر بخواندن بیران بگذشت
حسرت مگر روز قیامت نخواہی کرد	اوستادان دہلی و آنانکہ در مجمع

ایشان بودند ہر ہمہ از خود بیخود شدند و زار زار بگریستند در حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ را بعذر خواہی پیش آمدند و پای حضرت شیخ العالم بگرفتند و فرمودند کہ السعید من سعد فی بطن امہ حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ از انجا بیرون آمد و بحال و بجا خود باز گشتند نقل ست کہ حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ برادر خود شیخ تقی الدین کوشش می نمودند و گاہ برادر خود میکردند کہ برادر مرا تعلیم نمی کند دزن شیخ تقی الدین گفتند کہ شما میان احمد را چرا تعلیم نمیکنید کہ او برادر کہتر شماست اگر شما تعلیم نکنید برکہ رود شیخ تقی الدین فرمودند کہ ما کلا تعلیم بکنم کہ او دطالب مولی خود از خود بیخودست وخبر ندارد اکنون

ماترا از حال او مجبر و بسم شیخ تقی الدین حضرت شیخ العالم قدس الله روحه را پیش خود طلبیدند و از کیسه خود یک مهر سیم کشیدند و بحضرت شیخ العالم دادند و فرمودند که ای احمد این مهر برخود بدار حضرت شیخ العالم آن مهر را در محلی از صحن خانه دفن کردند بعد ساعتی شیخ تقی الدین از حضرت شیخ العالم قدس الله روحه آن مهر طلب فرمودند حضرت شیخ العالم فرمودند بهابهی به بین برادر مرا چنین می نگاند من کی داده است که می طلبد شیخ تقی الدین فرمودند که من ترا داده ام و تو در صحن خانه دفن کرده حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند که مرا خبر نیست اگر دفن کرده ام بر وید بستانید شیخ تقی الدین اشارت بر زن کردند و دیدی حال این که هم در ساعت فراموش کرد این علم از ما چگونه بخواند این در علمی مستغرق است که از ما و از علم ما بر انداز نقل است که حضرت شیخ تقی الدین از جهت کار خیر حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در محلی پیغام میکردند و قریب بود که خواستگاری کنند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بشنیدند که خواستگاری برای ما در مینخواهد که بکنند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بر در آنکسان رفتند گفتند که شما مرا دختر ندهید که من مرد غنی ام نقل است که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در شهر دهلی با شاهزاده محبت داشتند و در خلا و ملا هر دو کس عشق حق

می باختندی روزی از روزهای قدسیه‌ی شیخ تقی الدین غلطیده بودند و حضرت
شیخ العالم قدس الله سره پای ایشان گرفته مشت میزدند دران اثنا
آن شاهزاده رسید چون دید که حضرت شیخ العالم قدس الله سره پای برادر خود
شیخ تقی الدین را مشت میزنند شاهزاده در غضب شد گفت که ای شیخ
تقی الدین احمد پای تو بگوید می باید که شاهان پایگاه اولیای حضرت اله
پای احمد بگیرند و در سلک عبودیت او در آیند نقل است که حضرت شیخ العالم
قدس الله سره اندرانچه بحرارت و عطش باطن در طلب پیر رفت که کبریت احمر
است و سینه او بحر خضر است چنانچه گفته بیت پیر ره کبریت احمر آمده است
سینه او بحر اخضر آمده است ۞ از شوق کمال و وجد و ذوق لایزال
در گرد عالم میگردیدند و تشلی برآتش شیانه خویش نمی یافتند ناگاه در
مقام پانی پت پای بوس حضرت شیخ المشائخ قطب الاولیا حضرت شیخ جلال الحق
والدین قدس الله روحه حاصل شد شیخ المشائخ قطب الاولیا شیخ
جلال الحق والدین قدس الله روحه حضرت شیخ العالم را باذن حضرت صمدیت
و باجازت حضرت احدیت قبول فرمودند و طاقیه از سر خود کشیده
بر سر حضرت شیخ العالم قدس الله سره نهادند و فرمودند که بحکم فرمان است و نیز آن

اکرم کردند که در تحریر نگنجد و در تقریر نیاید بعد حضرت شیخ العالم قدس الله سره البعضی یاران
شیخ المشائخ حضرت جلال الحق والدین قدس الله سره سماعی گزیده اند و شیخ کتابها
آوردند و از بعضی مخطوطها هم آوردند حضرت شیخ العالم را چون نظر بر مخطوطه ان
افتاد در حال تبری نمودند و فرمودند این چه تخفیفی ست و بعد از آن وقت
بر شیخ المشائخ شیخ جلال الحق والدین آمدند و طاقیه باز گردانیدند
و روان شدند بیرون شهر افتادند و سیر فتند حضرت شیخ جلال الحق والدین قدس الله سره
نیز در عقب ایشان بیرون آمدند و استاده منتظر ایشان بودند ناگاه در
بادیه افتادند که هیچ راه در آن بادیه نمی یافتند بر درختی نظر افتاد
و بر آن درخت رفتند و بالای آن سوار شدند چه بینند که دو کس
از دور می آیند حضرت شیخ العالم قدس الله سره از درخت فرود آمدند و
جانب آن دو کس روان شدند و آن دو کس نیز جانب حضرت شیخ العالم
می آمدند تا آنکه بیکدیگر پیوستند حضرت شیخ العالم قدس الله سره آن دو کس پرسیدند
که راه کدام طرف ست ایشان جواب دادند که راه بر در شیخ المشائخ شیخ جلال الحق والدین
گم کردی حضرت شیخ العالم پرسیدند که چنین ست آن هر دو کسان گفتند همچنین ست باز
حضرت شیخ العالم پرسیدند همچنین ست ایشان گفتند همچنین ست تا سه کرت میان هر دو ایشان

بحضرت شیخ العالم قدس الله سره سوال و جواب رفته و غایب شدند حضرت
شیخ العالم قدس الله سره بیقین دانستند که ایشان رسولان خدا تعالی اند
که فرستاده حق بدین فقیر آمده اند و برخود فرمودند که ای احمد مقصود و مقصد تو
نزد پیر و شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین نیست از انچه اعراض کرده بودند
توبه کردند و بدریای انابت غسل کردند و بازگشتند و سوی شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین بشتافتند و شیخ المشایخ شیخ جلال ... الله
سره ایستاده بر آستانه خود منتظر قدوم حضرت شیخ العالم قدس الله سره بودند
مادام که حضرت شیخ العالم برسیدند در زیر پای پیر خود افتادند شیخ المشایخ
جلال الحق والدین قدس الله سره بتعظیم تمام و شفقت عظام بدست
کرام شیخ العالم را کناره گرفتند و بلطف ظاهر و نظر باطن بزبان
مبارک فرمودند که ای عبد الحق امروز تو مهمان من باشی حضرت شیخ العالم
قدس سره سر بر زمین بردند و باعتراف عبودیت بوسیدند شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین خادم خویش را فرمودند که امروز هر جنس طعام
که ممکن باشد و از هر جنس مطعومات که مستعمل باشند موجود کن بعده چون
طعام موجود شد شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین حضرت شیخ العالم را طلبیدند

و پیش خود نشانند و بعضی یاران که شایان آن بودند نیز حاضر شدند
و خادم خویش را اشارت فرمودند که انچه موجود کرده بیار الغرض
بعد از دست شستن کنند دری فراز کردند و طعام از هر جنس که موجود بود
یگان یگان آوردند و بعضی منظورات هم آوردند و پیش نهادند شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین از مطلع مقصود و شهود و مشهود و مشیر الی الاحد
و مبشر الی وحدت الله شیخ العالم را فرمودند که ای عبدالحق بهر او ندرا
که از حضرت احدیت او خدا دانی و بعید پنداری بران آوند دست من
واز وی اعراض کن شیخ العالم را بمجرد این اشارت نظر بر جمال وحدت
حق افتاد و دریای إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
عبرت وخوف در داد و فواج تجلی اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ دل شیخ العالم
قدس سره را تا ختن آورد و شیخ العالم از خود بیخود شدند و در عالم حیرت
افتادند و زار زار میگریستند و چشمهای خون چون چشمه چشمه از دو چشم
مبارک حضرت شیخ العالم روان شدند دلی دیدار او شیخ بنقاه جمال کمال
پیر دستگیر خویش نشسته شب روز میگریستند و میگریستند و از اطلاع
ماسوی الله بیزار بودند بعده شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین طعام

و شفقت ... کرم فرمودند و بر سر وقت حضرت شیخ العالم آمدند و فرمودند ای عبد الحق
چیزی ... کن و ... باز آنگه حضرت شیخ العالم از کمال درد و آتش باطن
... از دست از دل ... و هیچ چیز اختیاری ... و ... فرمودند تا
... چه میخورم و از کجا دگر امیخورم و اکنون چه خورم و بلکه
... آرم و از که اعراض کنم و فارق پاک و ناپاک چون شوم چون شیخ المشایخ حضرت
شیخ جلال الحق والدین کرات و مرات ... فرمودند و کوشش بلیغ نمودند
شیخ العالم در حضرت پیر ... کردند اگر ... شاباخ خود
باشند ... شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین ...
... و شاباخ ... المقصه ...
... شاباخ مذکور ... حضرت شیخ ...
حضرت شیخ العالم فرمودند ... شاباخ ...
الغرض قطب المشایخ شیخ جلال الحق والدین ... شیخ العالم ...
و فرمودند ای عبد الحق خدای پاک ست و پاک را پاک ... و از ناپاک
پاک ... پاک ... تو متوکل و متوجه بحضرت پاک پاک باش و خود را
حال کار خود را از ناپاک پاک دار تا جز پاک هیچ ننماید و آنگاه بدانی و ببینی

که در دو جهان جز حضرت پاک هیچ نیست و هرگز نباشد آنگاه شیخ العالم را تسکین قلب و اطمینان باطن پیش آمده الحمد لله علی ذلک نقل است شیخ العالم قدس الله سره اندر آنچه در ردولی بودند عورتی بیوه نام او بی بی فاطمه بود و آن عورت پسران داشت که کسب سفید بافی میکردند و آن عورت مشغول بحق می بودی و ولیه از اولیای حق بود حضرت شیخ العالم قدس الله سره را دوست میداشت و بفرزندی مینواخت حضرت شیخ العالم را با آن بی بی فاطمه محبت افتاده بود در خانه بی بی فاطمه میماندی حضرت شیخ العالم میفرمودند که این فقیر از بی بی فاطمه هیچ وقتی در قیام شب سبقت نیافته است و هر وقتیکه این فقیر میخواستی که بی بی را مزاحمت نبود این فقیر بی بی را نشسته مشغول بحق می یافتی و بی بی این فقیر را بلطف میفرمودند بزبان هندی بیٹا احمد آب گرم موجود است نباید که از آب سرد وضو کنی زهی عورت پارسا که دهنی بر سر مردان انداختی نقل است که در ردولی دیوانه بود حضرت شیخ العالم را با آن دیوانه محبتی بود و او حالی و کمالی داشت در مسجد می بودی و افتاده می ماندی خلق او را طعام می آوردی و او آن طعام را از جهت حضرت

شیخ العالم میداشتی حضرت شیخ العالم چون می آمدی دیوانه میگفتی کہ ای
احمد نعمت خداست بخور و بخوران حضرت شیخ العالم آن طعام خود خورد
و او را خورانیدی روزی از روزهای دیوانه خراسانی دراز قد و سپید پوست پیدا شد
باین دیوانه بغضب میگفت تو ولایت ما خراب کرده آمدی اینک ما
ولایت تو خراب میکنم بعد از مدتی ناگاه شبی از شبها بی بی فرمودند که بیٹا
احمد امشب این ضعیفه خواب دیده است که در حوضی ماهیان میرزند حضرت
شیخ العالم فرمودند که بی بی این فقیر هم امشب خواب دیده است
که در حوض بزرگ که چون دریا است و ماهیان بزرگ میرزند چندانکه
در عدد و حصر نیاید بعد از آن حضرت شیخ العالم تعبیر خواب فرمودند که خواب
شما آنست که ستام خراب شود و خواب من آنست که شهر دهلی خراب شود
چند روز نگذشته بود که شور افتاد که مغلان رسیدند بی بی دیگ طعام
کھچڑی پزیده هم بر دیگدان گذاشته در بازار جهت خریدن ریسمان
رفته بود بی بی از بازار نیامده بود که حضرت شیخ العالم در خیال بی بی
سوی بازار رفتند چه بینید که زلزله روز قیامت افتاده است با بی بی
ملاقات نشد بعده در ان ... بدر رفتند چه بینید که آن دیوانه هست ...

باو نشستند دیوانه گفت ای احمد قهر خدا نازل شده است حضرت شیخ العالم
فرمودند که حال شما چیست دیوانه گفت ما نیز می آییم بعده حضرت شیخ العالم
باز در خانهٔ بی بی آمدند چه بینند که در خانهٔ بی بی کسی نیست و دیگ کچری
همچنان بالای دیگدان ست حضرت شیخ العالم یک لقمه از میان
دیگ برگرفتند و تکبیر گفتند و از سر حیرت بزبان حال فرمودند
لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ و بیرون آمدند **نقل ست** که
حضرت شیخ العالم قدس الله سره از سنام در پانی پت آمدند به بهر خود
شیخ المشائخ شیخ جلال الحق قدس الله سره چه بینند که خدمتگاران شیخ المشائخ حضرت
شیخ جلال الحق والدین قدس سره رخت می بندند و مستعد میشوند و میخواهند که سوی کوهی
روان شوند یک طبق برنج آوردند و شیخ المشائخ حضرت شیخ العالم را دادند
و فرمودند که ای عبد الحق برو که قهر خدا نازل شده است حضرت شیخ العالم
از انجا روان شدند چند نفر از حاجیان مصاحب شدند ایشان در دهلی
رفتند حضرت شیخ العالم فرمودند که قهر خدا برای دهلی ست اما در دهلی
نرویم حضرت شیخ العالم در بدایون آمدند **نقل ست** که شیخ العالم در ایام
مسافرت شبی از شبها در مسجدی فرود آمدند و آن شب جمعه بود و مسلمانان

آمدند هفت بانگ نماز می گفتند حضرت شیخ العالم را هم گفتند که ای مسافر
تو هم بانگ نماز بگوی امشب جمعه است حضرت شیخ العالم فرمودند شما را در گفتن هفت
بانگ نماز در شب جمعه چه نیت است تا ما بدانیم ایشان گفتند که از آن رنگ
تا از برکت هفت بانگ نماز که درین شب متبرکه بگریند الله تعالی از بلاها
تمامی هفته ازان مقام و ازان بندگان که دران مقام اند دور کند
و در امن و امان خویش نگاه دارد حضرت شیخ العالم فرمودند که مرا این نیت
نیست دست نمیدهد که تکرار بانگ نماز بگویم ایشان گفتند چرا نیست دست
نمی دهد حضرت شیخ العالم فرمودند بنده که خدا تعالی را از جهت نیکی پرستد
و از بلا او دوری جوید آن بنده بندهٔ نیکی باشد و بندهٔ خدا و بندهٔ خدای مخلص
بود نه منافق و اخلاص آنست که مطلوب و مقصود او جز ذات حضرت
صمدیت نباشد و ما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین ایشان حیران ماندند
که درویش چه میگوید نقل است که حضرت شیخ العالم در پنڈده رفتند
و خواستند که اکابران شهر را ملاقات فرمایند پرسیدند از کسی که درین
شهر دانشمند از همه فاضلتر و بزرگتر کیست آنکس جواب داد که فلان دانشمند
از همه فاضل و بزرگتر است حضرت شیخ العالم بران دانشمند رفتند

وملاقات کردند دانشمند مشغول بسبق بود طالب علمان میخواندند
از شغل سبق قدری بایستاد و با حضرت شیخ العالم بحکایت مشغول شد حضرت
شیخ العالم از علم معرفت ذات صمدیت حق تعالی طلب کردند فرمودند
که شما دانشمند بزرگ آید و نام ها بانگ شما بس بسیار ست از عطش این
طلب بر شما آمده ام از علم مذکور خبر کنید دانشمند از سخن شیخ انگیز حضرت شیخ العالم
از خود بیخود شد و بیتاب گشت و بعد دیری بهوش باز آمد دستار در گلو
کرده در پای حضرت شیخ العالم افتاد و گفت و الله که چندین عمر
علم تحصیل کردم و بندگان خدای تعالی را سبق گفتم اما ازین علم
هیچ فهم نکردم و هیچ خبر نیافتم حضرت شیخ العالم بر آن دانشمند شفقت
فرمودند و باز گشتند **نقل ست** که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در
پنڈوه در خانه کوتوال می ماندند و پدر کوتوال خدمت حضرت
شیخ العالم قدس الله سره بسیار میکرد و اعتقاد محبت تمام میداشت
و با شیخ العالم قدس الله روحه یک دیوانه دیگر برابر بودی الغرض شبی
سلطان سکندر عریان پوشیده طریق تنکشدگان برون آمدند و جماعت
قلندران فرود آمده بود آنجا رفت و در گوشه نشست و قلندران طعام

بربدند وقت خوردن سلطان را گفتند که ای فقیر دور شو در طعام
ما نظر میکنی سلطان طریق شکستگان و غریبان شکستگی و غریبی مینمود
و میگفت که من غریبم از ان شما چه میکنم شما بخورید ایشان باز ماندند
مادام که سلطان را دور نکردند سلطان از انجا روان شد جایی
رفت که جوگیان فرود آمده بودند ایشان طعام آوردند و میان
خودها قسمت برابر نهادند و یک بخش ازان سلطان هم کردند
و بسلطان دادند سلطان گفت که ما از شما بیگانهیم مرا یک بخش
برابر چگونه باشد جوگیان گفتند که ای بابو مرا رسم ست اگر سگ
باشد سگ را هم قسمت برابر دهیم خاص که تو آدمی هستی ترا چرا ندهیم
سلطان چون باز آمد و روز شد فرمان شد که قلندران و درویشان
در شهر ما نباشند و قلندران را می آوردند بر کشتی سوار کرده از ان رو
لب آب می کردند شور در شهر افتاد که سلطان قلندران و درویشان را از شهر دور میکنند
حضرت شیخ العالم فرمودند ای دیوانه بیا تا بر در سلطان رویم و ببینیم که سلطان چرا قلندران
و درویشان را از شهر دور میکنند ما در کوتوال کوتوال منع کردند که ای مخدوم درویشان
درویشان را یک یک تفحص کنانیده می آرند از شهر بیرون میکنند حضرت شیخ العالم گفته ایشان گوش نکردند

آن دیوانه برابر خود بر در سلطان بردند و نشستند و خاک بر سر انداختند
مدتی درینحال منتظر احوال بودند چون نیکیس حضرت شیخ العالم قدس الله سره
را نه پرسید که این کیست و چه میکند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند
ای دیوانه سلطان بودان بی خبران را از شهر دور می کنند نه در دیوان
را این سخن گفتند و بقرارگاه خود باز آمدند نقلست که حضرت شیخ العالم
قدس الله روحه روزی در کناره لب آب در شهر بنڈ و استاده بودند هم
خواستند که ملاقات شیخ المشائخ شیخ نور الحق و الدین قدس الله سره
بکنید در خاطر آوردند که بملاقات درویش خالی نروند گیاهی در غایت
سبز و تر و دراز بر کرانه آب دیدند با خود گفتند که همین گیاه در تحفه بریم
و ملاقات کنیم و از مطلوب مقصود بجوییم آن گیاه را بر گرفتند
و بر شیخ نور الحق و الدین بردند شیخ بر بایده و فایده خود با جمعی
یاران نشسته بودند حضرت شیخ العالم آن گیاه را بر زانو حضرت
شیخ نور الحق نهاده فرمودند که بابا صفا است شیخ نور الحق و الدین فرمودند
بابا عزت است هر دو اولیا با یکدیگر ساعتی مشاهده کردند و هیچ کلمی نفرمودند

حضرت شیخ العالم قدس سرہ بعد از ساعتی باز گشتند و از کمال عطش باطن اگرچہ بحور
وحدت از دولت پیر دستگیر خویش شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین
نوش میکردند فاما سیراب نمی شدند و ہر دم دم ھل من مزید می زدند
ہر چند کہ عروج بمقامات کبری مے کردند و عبور از ہمہ می یافتند اما بر بادیہ
و فائدہ خود کہ طلب آن میکردند وقوف نمی یافتند دم شور انگیز
بر می آوردند و میگفتند ای احمد پنجاہ سال شد کہ در گرد عالم میگردی
و طلب ذات حقیقی میکنی بمقصد دلی نرسیدی و در عالم کسی را نیافتی
کہ جز بمقصود کند ای احمد عمر پنجاہ سال ضایع کردی نہ مقصود یافتی
و نہ پرورش خود داشتی اکنون در موطن اصلی خود بخرام و تنعم و لذت
دنیاوی بیار امر این بیت از سر حال فرمودند بیت از نکتہ مقصود نشد
فہم حدیثی ٭ لا دین و لا دنیا بیکار بماندیم ٭ الغرض از شہر ہند دوا
باز گشتند سوی وطن خود می آمدند و در شہر بہار رسیدند در آنجا
دو دیوانگان بودند یکی را سلطان علاؤ الدین می گفتند او برہنہ می ماند
و دوم را نیم لنگوٹی میگفتند او لنگوٹہ نیش داشتی و پس نمی افراختی
ناگاہ سلطان علاؤ الدین دیوانہ چوبی بر دست گرفتہ پیدا شد

افزاد حضرت شیخ العالم بگرفت و شیخ العالم را درکنار خود کشید و فرمود
بابا احمد مرد آنی که سه روز وقت نمردن چراگذشتند سه کرت این لفظ
بر زبان خود راندند رفت بعده نیم لنگوٹی هم پیدا شد و همچنان گرفت
شیخ العالم را درکنار خود کشید فرمود بابا احمد مردان دیگ پزند وقت
نمردن چرا گذاشتند این سه کرت نیز همچنین فرمود و رفت حضرت شیخ العالم
با خود گفتند ای احمد دیوانگان حضرت صمدیت خبر میگویند و گواهی
میدهند مگر که بمقصد و بمقصود خود برسی و بر مایده و فایده خود وقت
یابی از فسردگی حال بگرمی حال افتادند و درد طلب بفزود و از آنجا
در شهر آورده رسیدند در خاطر گفتند که ای احمد از زندگان خبر مقصود
نمی یابی مگر که از مردگان هم یابی اکنون از مردگان بطلب حضرت
شیخ العالم چند سال در مقابر اکابران در گورستان غریبان و در
شهر و در بیابان تشنه وار پر درد و بیقرار دائم الحال روز و شب
میگشتند و میگفتند یا هادی یا هادی چون مدتی مدید برآمد حضرت شیخ العالم قدس الله
سره با خود گفتند که ای احمد اکنون بمیر و چون مردگان هم بزندگی در قبر در آ
در مرشد بعده حضرت شیخ العالم بدست خود قبری کاویدند و در آن قبر خزیدند

مردگان دفن بکنانیدند واز دنیا واهل دنیا جدا شدند ومشغول بحق گشتند تا مدت
شش ماه حضرت شیخ العالم دران قبر بودند هر حالی که از عالم باطن میگذشت التفات
نمیکردند بسبب مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰی در چشم داشتند ومیفرمودند ای احمد این
عالم لائق پرستیدن نباشد هوش دار وازین عالم بگذر وبگذار تا با عالمی
ودریای رسیدند که از کیفیت وکمیت پاک بود واز فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَا اِلٰهَ
اِلَّا اَنَا بی حرف لی ست ازلی کلام وازلی زبان شنیدند وخاشع شدند
که اِذَا تَجَلَّی اللّٰهُ بِشَیْءٍ خَضَعَ لَهٗ واز خود منجید دازان قبر بیرون آمدند ودر سکر
محبوبیت وسرور ومعیت افتادند ودر معارج وصول بجمال رسیدند
وباخلق بدعوت وتبشیر مشغول شدند نقلست که حضرت شیخ العالم
قدس الله روحه در شهر ادده ماده سگ پرورده بودند بعد آن ماده
سگ بچه آورد حضرت شیخ العالم قدس الله روحه طعام مهربانی زاده
آن ماده سگ کردند وهمه اکابران شهر را طلب فرمودند وفیروزخان
مقطع شهر ابید اورا نیز طلب فرمودند اکثر بزرگان وعامه خلق حاضر
شدند طعام خرج کردند بعد چند روز شیخ جمال الدین گوجری را با
حضرت شیخ العالم ملاقات شد شیخ جمال الدین گوجری گفتند ای

مخدوم شما طعام کردند و چندین خلق را طلبیدند اما ما را نه طلبیدند
حضرت شیخ العالم فرمودند زبانی سگ بود سگان را طلبیدم ای جمال الدین
تو از جمله آدمیان هستی ترا چون بزبانی سگ طلب کنم این حکایت بمیان بزرگان
افتاده مشهورست نقل است که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه روزی
پیش شیخ فتح الله اودهی سایه چتر که بهندی پودری گویند چون بازی
بچگان گردانیدند شیخ فتح الله حیران شد و هیچ گفتن نتوانستند دیگر روایتی ست که
این مرقوم برای دیگری کردند و حضرت شیخ فتح الله را این سخن فرمودند کاین کارگری ست
که کار خود بحضرتش رسانیده ست شاید که مراد این باشد که شیخ فتح الله
زاهد وقت بودند و زهد نزدیک عاشقان و طالبان حق چون بازی
بچگان ست چنانچه قول علیه السلام لتکونن بین المجابر اشارت بدین ردلا جرم خصوصاً
شیخ العالم اشارت بدین کردند تا مر شیخ فتح الله را شعوری پدید آید
و سوزی و عشق الهی بکشاید که گفته اند الاشتغال بالعلوم الشرعیة
وتلاوة القرآن موحسنة وزینات الطالبین آخره والله اعلم مراد این چه باشد
واین نیز در افواه مشهورست نقل است که حضرت شیخ العالم بر شیخ
زین الدین اودهی گفتند و شیخ زین الدین را پرده دار بر در نشستی اگر

اگر آینده چیزی می آوری سیکه لشتے گرزمی آوردے کیلد ناشتے دیده از حضرت شیخ العالم
را نگذاشت حضرت شیخ العالم باز آمدند و زنده خود فرود آوردند و جامهای
نیک و سفید پوشیدند و طبقی را از سنگ و کلوخ پر کردند و دستار
همه بالای آن انداختند و بر دست نفری دادند و باز برده رفتند
پرده واز مذکور حضرت شیخ العالم را فی الحال بگذاشت حضرت شیخ العالم با شیخ
زین الدین ملاقات کردند و با یکدیگر بحکایت مشغول شدند بعده
چون شیخ زین الدین طبق وا کردند سنگ و کلوخ دیدند گفتند معنی هم
این چیست حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند بر سر کاین باشد او
پر نور باز تنبیه [illegible] کاین بنا شد او بنا [illegible] بعده حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه دو هزار تنگه زر از شیخ زین الدین طلب
فرمودند و گفتند که [illegible] سیطلبم اگر بدهی از ان شما خواهم داد
والا نخواهد گرفت شیخ زین الدین گفتند ما درویشانیم بر ما مال کجا
اللغرض شیخ العالم [illegible] کوشش میکردند که بدهند والا نخواهند
گرفت شیخ زین الدین مال ندادند و شیخ زین الدین را مال کما هوگان
جمع شده بود خود حضور بودند و برادر زادگان طریق شاهزادگان

میماند چند روز از این نگذشته بود که شیخ زین الدین مریض شد نقل
و برحلت و رحمت حق پیوستند بعد نقل شیخ زین الدین قاضی
رضی مقطع اوده برادرزادگان شیخ زین الدین را گرفت و کل مال
ازانها گرفت و مفلس گذاشت نقل ست که شیخ العالم قدس سره
روحه اند آنچه سلطان ابراهیم در قصبهٔ الیسولی فرود آمده بود
ملاقات کردند و فرمودند که اگر ابراهیم مسلمان شود که امروز بادشاه
است خلق عالم در اسلام در آیند و لعشق او دم زنند که النَّاسُ
عَلیٰ دِینِ مُلُوکِهِم چون قریب لشکر شدند قاضی رضی شنید که
حضرت شیخ العالم می آیند استقبال کرد و برابر خود برد و وقت شام
بود هم در شب پیش سلطان رفت و گفت ای خداوند عالم درویشی
رسیده است که امروز قطب وقت ست و اولیاء وقت همه در سلک
عبودیت او منسلک اند سلطان ابراهیم گفت ای قاضی ملاقات
کنم قاضی گفت خداوند عالم شایان ملاقات نیست که بعد ملاقات
او انتظام بادشاهی ماند یا نماند که درویشی ست که تخت استقبال
کند سلطان گفت چه باید کرد قاضی رضی گفت که خداوند عالم فتوحی

واستقامتی برای خرچ خانقاه او ببنید اگر قبول بابند پیش شایان ملاقات
ست والا نه پیش ایشان رفتن خوب نیست سلطان گفت نیک
باشد. فی الحال نویسندگان را طلبیدند و فرمانها و حجتها چهار دیه
و هزار بیگه زمین در سواد قصبه دولی برای زراعت دران ساعت
مرتب گردانید و در بغل خود انداخته و چیزی نقد و یک بار کش طعام
از خانه سلطان ابراهیم بر شیخ العالم قدس الله روحه قاضی رضی
آوردند. و گفتند حضرت مخدوم امروز سلطان ابراهیم در حق شما
چیزی کرده که کمتر در حق کسی کرده است و کمتر میکند شیخ العالم فرمودند
ای قاضی رضی امروز سلطان در حق ما چه کرده است قاضی گفت
حضرت مخدوم برای فرزندان شما چهار دیه و هزار بیگه زمین در سواد
قصبه دولی داده است و فرمان حجت از بغل کشیده وانچه نقد بود
پیش نهاد حضرت شیخ العالم فرمودند ای قاضی کلمه بگو لا اله الا الله
محمد رسول الله که درین ساعت کافر شدی قاضی کلمه بر زبان راند
و گفت ای مخدوم از ما چه کلمه کفر واقع شده حضرت شیخ العالم فرمودند این کلمه
کفر نیست که تو ابراهیم خدایان و بگمید اشده اند که دعوی رزاقی میکنیم

خدائیکه ابراهیم را وحشم ابراهیم را و اسپان ابراهیم را و فیلان ابراهیم را
رزق میدهد و اسپان ترا وحشم ترا رزق میدهد منکه یک فقیر درگاه‌ام
فرزندان مرا رزق نخواهد داد که تو و ابراهیم درمیان آیند قاضی گفت
این بهایت بدالستانند و عرض و التماس این بنده قبول فرمایند هرچند که
قاضی کوشش نمود حضرت شیخ العالم تبرا فرمودند و اختیار نکردند و فرمودند
که اولاد قدر فقیر نخواهند دانست که الفقر فخری و الفقر منّی ... تعالی
بختیار مرید بود که ذاتش ... کشود آخر شنبه ... شیخ العالم بزبان
هندی فرمودند و بهره کتوا هوی تو باڑون ... بانٹن جائی
باراهوی تو برجون جهیل که برجن جائی بدحالت شدند و ...
راکنار گرفتند همان ساعت روان شدند کسی را ازینحال اطلاع
نشد و بر ماندهٔ فائده مسکن مالوف خود باز آمدند نقل است که شیخ العالم
باری دیگر هم بدین قصد در شهر جونپور بر سلطان ابراهیم شرقی رفتند
آنجا با صدر العلماء بدر الفضلاء استاد الشرق و الغرب عالم ربانی نعمان
ثانی مخدوم قاضی شهاب الدین گهریا نور الله مرقده ملاقات شد
آیا دیگر حکایت مشغول شدند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه عالم معرفت حق

چیزی میفرمودند مخدوم قاضی شهاب الدین لهریا عرض کردند که ای شیخ العالم
قدس الله روحه ما ارباب ظاهر را از علم شما که علم الله است قاصر حضرت شیخ العالم
فرمودند آری تو بیچاره لهریا باشی ترا ازین حال اینها تمام حیرانی البته
مخدوم قاضی شهاب الدین را اعتقاد تمام حاصل شد و اتفاق افتاد
که حضرت شیخ العالم را با سلطان ابراهیم ملاقات دست ندید و این حکایت بر میر صدر
جهان گفتند میر صدر جهان چنین فرمودند که ای مخدوم قاضی شهاب الدین
چون سلطان را با حضرت شیخ العالم ملاقات شد و شما این طمع از دل در
دارید که باز سلطان ما و شما و این انتظام بادشاهی بدین طریق در تزیین
بیت حاشا و کلا حضرت شیخ العالم قدس الله روحه درویش
صاحب حال و از اهل کمال که نظر او اکسیر مطلق ست که حال نخاسی را
بحال فقیهی در حال بدل گرداند و از تدبیر جهان بیه آید مخدوم قاضی
شهاب الدین فرمودند که راست ست و روزی حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه در شهر جونپور در میدان دروازه گشتند بعضی عرض کردند
که این خانه مختص خان ست او معتقد حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بود دولت
خبر کردند که شیخ العالم قدس الله روحه رسیدند او در او سواری نشسته بود

ساعتی درنگ شد رسیدن نتوانست حضرت شیخ العالم روان شدند چه بینید

که ملک خالص با کبکبه و دبدبه بجانب حضرت سلطان سوار شده بود اسپ

در جولان انداخته وعنان را بردست آورده میرفت بعضی کسان عرض

کردند ملک خالص میرود نظر حضرت شیخ العالم ازو ورافتاد حضرت شیخ العالم فرمودند

حال مختص آن حال خالص این تا حال او دیگران چه خواهد بود

باز فرمودند بیچارگان درمستی شراب دنیا چنان مدهوش اند که از خود بیخود

اند واز دیگران خبر ندارند بعده فرمودند ای احمد ملک خدای ست کل الله

مُیَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ در تقدیر الله نباید افتاد هر کرا خوانده او خوانده هر کرا

رانده او رانده لَا تَبْدِیْلَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِیْلًا باز گردد بر مانده وفائده خود

بیاد در مسکن مالوف خود قرار نما حضرت شیخ العالم قدس الله روحه چیزی میوه

بر ستور بار کرده بودند وجامه لایق صحبت بادشاهانه پوشیده رفته بودند

فی الحال میوه را بفقیران دادند وجامه فرود آوردند و زنده خود را در برکردند

وما دیان سواری برای میان خضر معروف بجدا کوتوال شهر قنوج آورده بود

دادند او دران وقت فقیر بود پیاده بعد ازان بکرم الله تعالی در عمر خود گاهی

پیاده نشد و فراختی عیشی چون ملوکان داشت الغرض تکیه فرمودند

و بر مائده فائده خود باز آمدند نقل است که روزی محمد خان مقطع مقام دو
برای ملاقات حضرت شیخ العالم آمد اما حضرت شیخ العالم قدس الله و حده در گوشه
شیخ برهان که مریدی از مریدان حضرت شیخ العالم بود گفتند که بر حضرت مخدوم بگوید
که محمد خان آمده است مرا چیزی زمین بدهد که تا زراعت کرده بخورم شیخ
برهان حضرت شیخ العالم آمد ساکنک عرض کرد حضرت شیخ العالم فرمودند که ای
محمد خان این مردک بشارت برد اما دبود یا این مردک اشارت شیخ برهان بود
میگوید که بر مخدوم بگویید که محمد خان آمده است مرا زمین بدهد تا زراعت
کرده بخورم الغرض چون محمد خان باز گشت داماد حضرت شیخ العالم که نام
میان جهانشه بود برابر خود برد و عهده داران خود را طلبیده بمقصد
بیگه زمین در موضع کلوه خود پروانه نویسانیده و نشان کرده داد و تسلیم
عهده داران کرد که شما امروز بروید پیموده و محدود کرده و مزرعه بسته
و آباد آن کرده بدهند اما حضرت شیخ العالم خوشان بحضرت شیخ العالم آمد و
این حکایت عرض کرد و گفت امروز محمد خان بر ما بسیار مرحمت کرده
حضرت شیخ العالم فرمودند چیزی نوشته هم داد یا نه ایشان گفتند آری نوشته آمده
حضرت شیخ العالم آن نوشته را طلبیدند و از ایشان گرفتند مریدی بود بهرام نام

پیش استاده بود او را فرموده ای بهرام برو خواجه شیخن را بیار داد دران وقت مشهر
مقام بود بهرام چون بر خواجه شیخن رفت چه بیند که خواجه شیخن برابر زن در
هندوله سوار یست و هردو بهم شراب میخورند خواجه شیخن گفت ای بهرام پیش
حضرت شیخ العالم قدس سره کذب نخواهد شد برو چنانچه می بینی همچنان عرض
کن بهرام آمد کیفیت خواجه شیخن را تمام عرض کرد حضرت شیخ العالم فرمودند برو
وا درا بگو آن شراب که می نوشی بیار تا به بینیم که کدام شراب است که
مینوشی بهرام باز رفت خواجه شیخن همچنان سبوچه آن شراب بردست بهرام
داد و پیش حضرت شیخ العالم آمد و سلام کرد و بنشست حضرت شیخ العالم فرمودند
ازین شراب قدح پر کن بهرام قدح پر کرد خواجه شیخن عرض کرد این شراب
غایت تیز است هر که اینقدر یکبار بنوشد در حال بمیرد حضرت شیخ العالم فرمودند
ای بهرام این سبوچه شراب بر جائیکه هشت راه برون آمده باشد بشکن بهرام سبوچه
شراب مذکور بر جائیکه هشت راه برون آمده بود بشکست بعد حضرت شیخ العالم
بردست خواجه شیخن پروانه مذکور دادند و فرمودند به بین که درین پروانه چه نوشته است
خواجه شیخن پروانه دید گفت حضرت مخدوم محمد خان بسیار رحمت کرده است
هفتصد بیگه زمین در موضع گلو برای خرچ خانقاه حضرت بندگی مخدوم داده است

حضرت شیخ العالم بسیار در غضب آمدند و فرمودند این مرد کیست گو بید که محمد خان بیار
حرمت کرده است و پروانه از دست او ستدند در حال پاره پاره کردند فرمودند
ای بهرام این کاغذ را بیرون انداز نبایدکه پاره از ین کاغذ در خانقاه ما
افتد منقول ست که بعد چندگی خانه او منهدم گشت و عاقبت او لاد او را
بنیاد نماند بعده یکدسی را از بهرام مذکور میوه از بازار آ رانیدند و بدست
بهرام دادند و فرمودند ای بهرام برو بر محمد خان چنانچه ما میگوییم همچنان
او را بگو ای محمد خان شما از کجا یید و شما از کجا زمین یافتند که درویشان را
می رنجانند و بازی با ما می کنند بهرام بر در محمد خان رفت و از دایه گفته
فرستاد که خادم حضرت مخدوم شیخ العالم استاده است محمد خان از دایه پرسید
که آن خادم چون کسی ست دایه عرض کرد بچه است و او دران وقت بچه
عاقل و هوشیار بود و این فقیر که او را در زمان خود دیده است که پیر سال شده
را شده بود و این حکایت این فقیر از زبان او شنیده است القصه
بهرام را درون طلبیدند و خود بالای پلنگ غلطیده بودند و نیز پلنگ
قرابچه فرا داشت فی الحال محمد خان از پلنگ فرود آمده برزه لچه نشسته
بهرام میوه مذکور آن دایه را داد و پیش محمد خان نهاد بهرام سلام و دعا

حضرت شیخ العالم رسانید پنجم عمر شیخ العالم فرموده بودند بعینه عرض کرد محمد خان بلرزید و بهرام را نزدیک طلبید پیش خود نشاند بهر دو دست خود بهر دو پای بهرام گرفت و گفت ای بچه تو همچنین پای حضرت شیخ العالم از جهت من بگیری و بگوی که محمد خان عرض کرده است مرا چه اندازه باشد بهر چه فرمان حضرت شیخ العالم بود حکم بر جان ماست بهرام آمد و پیش حضرت شیخ العالم بایستاد بهر دو دست بر پای حضرت شیخ العالم داشت چنانچه محمد خان گفته بود عرض کرد حضرت شیخ العالم مصلی بر گرفتند و برخواستند و فرمودند که غائبانه با پیران الهی از زبان سیر آمد نقل است که در یاد بود حضرت شیخ العالم هر که دنیا را و اهل دنیا را ذکر کردی انحیلات بلرزیدی و زهره نبودی کسی را که ذکر آن کند و الی یومنا هذا که از نقل حضرت شیخ العالم پنجاه سال گذشته است و سویم کرسی است استقامتی آنچنان نشده است که اوقات گذاری تمام باشد و فیضی حاصل آید و ایضا الی یومنا اسم حضرت شیخ العالم و اسم فرزندان حضرت شیخ العالم بر فاتحه پادشاهان دنیا مرقوم نشده است و بیشتر معلوم نیست کشود و نشود نقل است حضرت شیخ العالم میفرمودند قصبه دهلی ولایت شیخ صلاح درویش است و قبر ایشان بالای دگمه حوض کنند و کهرست این درویش چون درین مقام آمد اگرچه وطن قدیم

و مولد این فقیر بود اما اجازت سکونت از شیخ صلاح خواستم و در روضه شیخ صلاح
رفتم فاتحه خواندم و درود بر حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم فرستادم آنجا
نشستم و طلب کردم اگر مرا یک مصلی و یک سبوچه باشد اینجا سکونت گیرم
از قبر شیخ صلاح آواز برآمد ای شیخ احمد در حوض کهنه که در آنجا
مصلی و سبوچه برگیر حضرت شیخ العالم باجازت شیخ صلاح در حوض مذکور در آمدند
دست انداختند اول دست بر سبوچه افتاد برگرفتند بعده
دوم بار دست انداختند یک چهلنگه چارپای کهنه یافتند و فرمودند که
مصلی همین باشد و هر دو برگرفتند و در خانه پدر خود آمدند و آنجا در آن وقت
جنگل کهولی بسیار بود آبادانی قصبه هیچ نبود و امروز مقام حضرت
شیخ العالم تا قصبه ردولی شده است نقل است که حضرت شیخ العالم روزی
در خانقاه خود نشسته بودند و طرف مشرق دیدند فرمودند که قصبه ردولی
چه آبادان است تا باغ تاجو آبادان می بینم آن روز قصبه ردولی از
قریب خانقاه حضرت شیخ العالم طرف مشرق آبادانی نبود بفرمان الله تعالی
بتدریج آبادانی پدید آمد تا باغ تاجو آبادی شد بعده قصبه ردولی در شهور عام
از فترت سلطان حسین چند کرت خراب شده و آبادان گشت اکنون آبادانی تمام

و روائح عظام هم دران طرف ست حضرت شیخ العالم فرموده بودند نقل ست
که در صدحیات حضرت شیخ العالم دودیجا آگر موضع ناله بر قصبه ردولی سوار
شده و آمده بود و شور در قصبه افتاد که کافران آمدند حضرت شیخ العالم عصا
بر دست کرده بیرون شهر شدند و طرف شمال قصبه باغ قاضی سلیمان
باغی بزرگ بود دران باغ رفتند و عصا بر تنهٔ درختی از درختهای باغ
مذکور زدند و فرمودند که سر دودیجا بریدم بفرمان باری تعالی دودیجا
از قصبه مقهور شد و طرف کهریسه رفت و بارای کهریسه جنگ کرد و نهزیمت
خورد رای کهریسه سر دودیجا کافر را در هفتم روز برید و در قصبه ردولی فرستاد
و تن آن گبر در شهر اوده فرستاد بعده شنیده شد که بعد از چندگاه آن باغ را
نیز بریدند بنوعی که هیچ علامتی آن باغ نمانده است نقل ست که چارپای
حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بفرمان گماشته نوکه آمده بود کشاینده بردند
میران سید قطب دیوانه در قصبه ردولی ولی از اولیاء حق بود و آنم شتران
میخورد میان خضر که معروف مجذ است کوتوال قنوج شده بود دران وقت
میان خضر آغاز جوان بود میران سید قطب را طلبیدند و گفتند ای
این قدح شربت و بیدارم شیخ احمد بگو که بر هم میان خدا بر خود لرزید و گفت

که کاسیان غسیل ما عتادہ ہست بار او پیش این غیر سلامت بیرون آیم قدح مذکور از دست
سید گرفت و روان شدہ بخانقاہ حضرت شیخ العالم آمد و بایستاد و حکایت قیمت نداشت
که پیش حضرت شیخ العالم قدس سرہ باین طریق رود حضرت شیخ العالم آن وقت بنا در خانقاہ
خود نشستہ بودند فرمودند که خداست میان جواب او بگفت شیخ العالم فرمودند چنانچه مستی
همنان جامیان خشخاش قدح پر از شراب پیش شیخ العالم برد و عرض کرد که میران سید طلب این قدح شراب
داده اند و فرموده اند که بر بگوید که بزم حضرت شیخ العالم قدح از دست او
بستانیدند و نوشیدند و فرمودند دیگر که حاجت نیست یک دو ساعت نگذشته
کگذاشته مذکور مرد و جنازه او بیرون آمد **نقل ست** که حضرت شیخ العالم
خانقاہ بر مائده و فائده خود نشسته بودند خواجه پسر قاضی رضی خطه
او ده آمد او را قدری ولوله بود و مستی شراب نیز هم داشت آغاز کرد که ای
حضرت شیخ العالم می شنوم که شما میگویند که خدا را به بندگان خدا می نمایم حضرت
شیخ العالم فرمودند که خواهی دید او گفت آری خواهم دید اما هر چه میگفت
بگستاخی میگفت حضرت شیخ العالم فرمودند ببین او نظر کرد چه بیند که
در خانقاہ حضرت شیخ العالم ستون ایستاده ہست تاب آفتاب میگیرد خواجه
بدہ گفت ای شیخ العالم ستون را خدای میگوئی در حال قفا در گلو افتاده میگو

حضرت شیخ العالم با جمیع مریدان انطاحق حق میگفتند و میرفتند الخ
حضرت شیخ العالم را گمذاشت حضرت شیخ العالم در حال نان کفارت او بزان
بر دست شیخ برہان مرید خود داده اند و فرمودند این نان پیش قاضی
رضی پدر قاضی بڈه به شیخ برہان نان مذکور پیش قاضی رضی بر
قاضی رضی را گرسنگی بسیار بود در حال نان بگرفت و خواست
بخورد میران سید قطب حاضر بودند دست قاضی گرفتند و فرمودند
قاضی مخور که حضرت شیخ احمد رضی الله عنه بسبب تر انیده اند و نان کفارت
فرستاده اند قاضی چون کل کیفیت معلوم کردند در تعجب شدند ساعتی
نگذشته که خواجه بڈه مذکور بفرمان الله تعالی وفات یافت قاضی پیش
شیخ العالم آمده گریه و زاری کرد که یک چشم دارم عفو فرمایند فرمودند
چه کنم تیر بر هدف رسید قاضی عاجز شده باز گشت نقل ست که ملک زکو
شیخ فرید را که داماد حضرت شیخ العالم بود بسبی گرایند و تعدی نمود حضرت شیخ العالم
خبر کردند که میان شیخ فرید کسان ملک زکو گرفته اند حضرت شیخ العالم با مریدان
پیش ملک زکو رفتند و فرمودند حضرت شیخ العالم نشنید با شیخ فرید تعرض از
سابق زیاده نمود و ظلم میکرد بعد ملک زکو سوار شده در میان خندق

بود اسپ را بران خندق راند و جست زده روان شد بلک کو
ازین جنبید بعده حضرت شیخ العالمؒ این مصرعه بزبان هندی فرمود
دوهره مصرعه جهل لیپت جهل لیه بهر کے جهولے آئے ۔ و از انجا
باز گشتند و در خانقاه خود آمدند بر بام بالاخانه بود شب آنجا مشغول
شدند الغرض چون روز شد طبق حجره وا نکردند چون مریدان
و مردمان دیگر آمدند پرسیدند امروز طبق حجره چرا وا نیست حضرت شیخ العالمؒ
فرمودند امروز ماتم ست الغرض دو پاس نگذشته که طبق حجره وا
شد و شیخ برهان را فرمودند ای برهان برو به بین که جنازه چرا می
آید شیخ برهان رفت چه بیند که جنازه ملک کو می آید شور افتاد که
ملک کو امروز در جنگ در شهید شد شیخ برهان آمد و بحضرت
شیخ العالمؒ عرض کرد که جنازه ملک کو آمد حضرت شیخ العالمؒ از حجره بیرون
آمدند و رفتند نماز جنازه ملک کو بگذاردند نقل ست که حضرت شیخ العالمؒ
و شیخ زکریا ابن شیخ سلیمان در مسجد جامع یکجا نشسته بودند حضرت
شیخ العالمؒ دائم در مراقبه می بودند و از ما سوی الله بتر می فرمودند
و بمشاهده جمال حق تعالی می بودند آنجا هم در خیال خود نشسته بودند

شیخ زکریا تلاوت قرآن شریف با آواز بلند میکردند حضرت شیخ العالم فرمودند
آهسته باید خواند و باز در خیال خود شدند الغرض شیخ زکریا دانستند که حضرت شیخ العالم
را خواب آمده است فرمودند برادرم شیخ احمد خواب میکنند یک دو کرت
همچنین فرمودند و دست خود بزانو حضرت شیخ العالم نهادند هوشیار کردند
حضرت شیخ العالم فرمودند کیان پیش من خواهند خفت بید الغرض چون از
نماز فارغ شدند باز گشتند پای شیخ زکریا بر زمین است نمی افتاد
دست بر کتف مردمان انداخته میرفتند چون چند روز گذشت حضرت شیخ العالم
با مریدان برای عیادت شیخ زکریا رفتند و هر بار حضرت شیخ العالم
می بود چون برای عیادت مریض میرفتند اگر ... او را امید نمیدیدند
امید بر صحت و حیات مریض می شد الغرض چون پیش زکریا رفتند پرسیدند
و هیچ استند که چیزی تناول بکنانند طبیب و عورتان همه مانع شدند بجده
حضرت شیخ العالم فرمودند قدرے آب هم دهند ایشان آب هم ندادند
فرمودند مهلت تمام شد بفرمان الله تعالی بعد ... از دار دنیا
به آخرت شتافتند و رحلت فرمودند نقل است که حضرت شیخ العالم بالا بام
در حجره خود نشسته بودند مریدی نیمال بود شراب خورده در خانقاه حضرت

حضرت شیخ العالم آمده مستی شراب بگفت حق پیرمن پاک حق پیرمن پاک کن بجز
پلید هر چیز را منع کردند او از ان خیال نمی گذشت چون بسیار شد حضرت
شیخ العالم از بام فرود آمدند و فرمودند بگو پیر تو چگونه پاک باشد که پیر
بنده است و بنده تمام پلید ست پاک چون شد پاکی مر حق تعالی
راست بجز او را پاکی راست نیاید لغزش او از ان گفتن باز نمی آمد
چنانچه سی گفت همچنان میگفت حضرت شیخ العالم عصا بر زمین زدند عصا
بشکست مستی شراب و فرود آمد مستی مرگ در گرفت از خود بیخود شد
شیخ برهان گاو از خانه او در خانقاه حضرت شیخ العالم آورد عرض کرد که ای
پیر دستگیر فرمان شود که تا گاو را ذبح کند ... فرمانی حضرت شیخ العالم
نمی فرمودند چون نهایت شد و کار بغایت رسید بر شیخ بختیار که یار
بزرگ حضرت شیخ العالم بود بر همه مراحم شدند که شما عرض کنند شاید قبول افتد
شیخ بختیار آمد سر بر زمین نهاد و تعظیم تمام پیش حضرت پیر دستگیر
استاده شد و عرض کرد که فرمان شود تا گاو را ذبح کنند و بجا آید حضرت
شیخ العالم فرمودند ای بختیار شب در درگاه سبحان رب العزت

حضرت لا الٰه الا الله سن گشته شده بودم حالا تیر بهدف رسید کار با آخر انجام
ای بختیار بگذر و بگذار الغرض سه روز نگذشت که آن مرید وفات یافت
وازهستی بهوشیاری شتافت نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه
روزی با اهلبیت خود گفتند این فقیر در حضرت معبود خود بسیار گستاخی
کرد ای مادر گموری هوشیار شو در استعداد کار خیر گموری کوشش کن
که رسولان حضرت رب العزت چند بار برین فقیر بطلب آمدند که ای احمد
بیائی وازین جهان فانی بمکان باقی رحلت فرمائی واین فقیر ایشان را عذر
نمود و میگفت یک پسر دارم او را دام که اعراض دنیاوی نه بینم هرگز نیایم فانی بالکون
بسیار شد باید که ازین غافل نشوی و پسر حضرت شیخ العالم شیخ المشایخ
شیخ عارف احمد انار الله برهانه نام بود حضرت شیخ العالم ازبسیار شفقت
گموری میگفتند بعد ازین روزی از روزهای شیخ نور الدین بدانی خلیفه
میران سید موسی بودند با حضرت شیخ العالم اعتقاد تمام داشتند و با خلاص
آمدند حضرت شیخ العالم فرمودند ای شیخ نور الدین دختر خود بپسر این فقیر گموری را
خواهی داد شیخ نور الدین را مجال اعراض نماند فی الحال قبول کردند حضرت شیخ العالم
با همی مریدان و با شیخ نور الدین در حال بر خاستند در دان شدند که امروز عقد

نکاح فارغ گردانم حضرت شیخ العالم بر در شیخ نور الدین رفتند با مریدان نشستند
شیخ نور الدین بیرون رفتند کل خیلخانه را طلبیدند و کیفیت تمام شرح این
کردند همگی ساکت شدند فاما قاضی خسر شیخ نور الدین مرد کی دنیا دار
بود قبول نکرد و حاضر هم نشد بلکه گفت که ما را با درویشان چه قرابتی و
چه نسبتی مخصوص با چنین درویش صاحب جلال که کس امکان صحبت نیست
که یک کاسه آتش دارد و یک کاسه آب الغرض نه آمدند و نه قبول کردند قاضی خسر
شیخ نور الدین را حضرت شیخ العالم روشن ضمیر باطن دریافتند مکدری باطن در حقش
داشتند الغرض شیخ نور الدین با خیلخانه مشاورت کردند که این دختر
به پسر حضرت شیخ العالم را داده ایم اما بی‌ تکلف حضرت شیخ العالم چند روز مهلت بدهند
که استعداد کرده آید باتفاق خیلخانه چند دختر آراسته کرده پیش حضرت شیخ العالم
آوردند حضرت شیخ العالم فرمودند ای شیخ نور الدین این چیست شیخ نور الدین
عرض کردند ایشان چیزی فرصت میخواهند تا عیش چنین کرده آید
حضرت شیخ العالم را شفقت در کار شد فرمودند شیخ نور الدین شش ماه مهلت دادیم
بر وید در استعداد او شوید الغرض حضرت شیخ العالم از آنجا باز گشته در خانقاه
خود آمدند هر چه که بالائی بام بود نشستند و در آن مشغول شدند و صحبتی کردند

که قاضی ثمن اخون وان شد بحدیکه کار بجان رسید قاضی ثمن را
در خانقاه حضرت شیخ العالم آوردند و کیفیت قاضی ثمن عرض کردند
حضرت شیخ العالم قبول نمی فرمودند چون نهایت شد و کار بغایت رسید
شیخ بختیار آمدند و عرض کردند ای پیر دستگیر قاضی ثمن را چند روز
مهلت شود تا کار خیر حضرت شیخ عارف احمد باتمام رسد حضرت شیخ العالم سخن
بختیار اختیار فرمودند که او مقبول آنحضرت بود و از بام فرود آمدند
و در وازه گزرجا مه آوردند تشریف پیش قاضی ثمن داشتند و فرمودند
برو تا کار خیر گهوری ترا فرصت دادیم بفرمان الله تعالی خون در حال
باستاد قاضی ثمن را صحت کلی شد در خانه رفت چون کار خیر حضرت
شیخ عارف احمد انصرام شد و مقصود باتمام رسید باز خون همچنان بمعیاد
قدیم روان شد پیش شیخ العالم عرض کردند و نجات خواستند فرمودند
که تیر بهدف رسید و کار با جر انجامید محل گفتن نجات جستن نیست چند روز
نگذشته که قاضی ثمن مذکور وفات یافت نقل است که از خانه حضرت شیخ العالم
فرزندی تولد شد نام فرزند شیخ عبد العزیز نهادند بفرمان الله تعالی
بمجرد آمدن این جهان بنی کر لفظ حق بر زبان راند و همه خلق بگوش ظاهر شنیدند

شیخ عبدالعزیز روز بروز بزرگ میشد و خوارقهای عادت از ایشان
ظاهر میشدند و دو ماه را شده بودند که همچو بچگان هفت و هشت ساله
حکایت میکردند و میدویدند و در وان میشد با بچگان با عبث مشغول
میگشت حضرت شیخ العالم فرمودند که چه شورست در حضرت ما شور نمی باید
از هستی بفنا مبدل می باید نمود رفتند بیرون قصبه طرف شرق
ڈگی بر سر بلندی که میان روضه حضرت شیخ العالم و میان روضه سید
مخدوم سیدانه بالای حوض است فرمودند این مقام این بچه اینجاست
الغرض چون در خانه آمدند اهل بیت حضرت شیخ العالم پرسیدند کجا رفته بودند فرمودند مقام
دیدن رفته بودم اهل بیت شیخ العالم باز پرسیدند گفتند که اهل خانه و جمله خیل خانه و تمام
عزیزان الصحبت سلامت اند تمام عمر برای حاجت حضرت شیخ العالم فرمودند شاید که برای
حاجت بود شیخ عبدالعزیز را در پی مهمات وجودی حادث شد بعد از سه روز
بفرمان الله تعالی وفات یافت حضرت شیخ العالم بنفس خود غسل دادند
و تجهیز و تکفین کرده جنازه ساختند و برابر جنازه برگ شربت و طعام
و شیرینی روان کردند بعد از دفن فرزند مذکور طعام و شیرینی و برگ
و شربت همه جا خرچ فرمودند و باز گشتند نقل است که اهل بیت حضرت شیخ العالم

برای این فرزند و فرزندان دیگر که همبرین طریق متولد می شدند [illegible]
بر زبان میراندند بفرمان الله تعالی نمی زیستند دائم الحال میگریستند
و شیخ العالم میگفتند که شما حیات پسران ما را ر وا نمیدارند و این
ضعیفه را خراب میکنند حضرت شیخ العالم فرمودند تعلق مکن یک فرزند شما
هست انشاء الله تعالی پرورده بتو خواهم داد اما هنوز پخته و پرورده
نشده است در سفر رویم او را پخته و پرورده کرده بیاریم بتو تسلیم
نمائیم بشرط آنکه تو او را هیچ نگوئی و در رضای او باشی هرچه دیگوید
همان بشنوی و همان بکنی اهلبیت حضرت شیخ هم معترف گشتند و سر او را
قبول کردند الغرض بعد چندگهی در زمانه حضرت شیخ العالم فرزند
شد شیخ عارف نام نهادند عارف بالله محقق سبحانی کامل و اکمل وقت
چنانچه باید و شاید ولی من اولیاء الله تعالی شدند در مقام حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه همین ایشان بودند و هوا زنه عمر چهل سال
یافتند هر طایفه که با ایشان ملاقی می شدی میگفتی که چنانچه شیخ
عارف احمد با ما محبت و الفت و شفقت میکند با هیچ دیگری نیست این قسم
تمامت عمر خود از کسی نشنیده ایم که با [illegible] حضرت شیخ عارف محبت بود [illegible]

همچنان می گفتند که پانچ شیخ عارف احمد را با ما صحبت و موافقت
با دیگری نیست و این عنایت از کمال ولایت ایشان بود و نیز کمال
و نیز وصف لا مثال حضرت شیخ عارف احمد را میسر آمده بود هم بدین خصایص
افتاد نقل است که حضرت شیخ العالم گاه بیگاه میفرمودند که مالک جان خویشیم
ملک الموت نتواند که بی رخصت جان ما را قبض کند بیت
در کوی تو عاشقان چنان جان بدهند کانجا ملک الموت نگنجد هرگز
موت من باختیار منست اگر بخواهم میرم و اگر نخواهم تا ابد الآباد نمیرم
بدین طریق و بدین انتظام بمانم مگر آنکه باختیار خود
بمیرم که او را خبر نباشد یا ما در مراقبه باشیم کسی سر از تن
جدا کرد داند و این اشارت بر آن است که موت حضرت شیخ العالم پیش از
موت ظاهری بدرجه یافته بود و چنانکه قال النبی صلی الله علیه وسلم
موتوا قبل ان تموتوا نقل است که حضرت شیخ العالم قدس الله سره با جمعی
مریدان مسافر شده بودند در جنگلی رسیدند دران جنگل درختی
بود با حسن و پر نور بود و زیر آن درخت صفه نهایت
صفا و مقام و فضا داشت حضرت شیخ العالم قدس سره آنجا نزول فرمودند

و در کار و بار خود مشغول شدند ساعتی گذشته که مرغ
جان پاک حضرت شیخ العالم از قفس قالب خاکی به پرید
و بمقصود حقیقی رسید مریدان در گریه و زاری شدند
گفتند کسی نخواهد دانست که حضرت شیخ العالم از دار فنا
بدار البقا رحلت فرمودند بلکه گمان خواهند کرد که فتوح
بزرگ رسیده باشد الیشان حضرت شیخ العالم را گشتند
حضرت شیخ العالم همان زمان زنده شدند و فرمودند که این مقام
خوب بار ولح فقیر بود و فقیر را بغایت خوش آمده بود اما
چون شمایان همچنان میگوئید بیایید و بر خیزید و روان شوید
بعده از ان مقام روان شدند مسافرت در آمد
نقل است که حضرت شیخ العالم از خطه بهار چون در شهر
اوده رسیدند در شیخ پوره در کنار لب آب سرد
بود آنجا فرود آمدند هوای سرما سخت گرفت ما الغه هیزم خشک
مردگان کافران که آنجا افتاده بود حضرت شیخ العالم آن هیزم آورده
می سوختند و دفع سرمای ساختند سیدی بود از جماعه [illegible]

کہ این درویش ہیزم ناپاک در مسجد آوردہ است سید باز کار تمام گفت
ای درویش این ہیزم ناپاک چرا در مسجد آوردی حضرت شیخ العالم قدس سرہ
گفتند من مرد فقیرم جامہ ندارم مرا این ہیزم پاک ست الغرض سید مذکور
بعد از فراغ نماز در نماز رفت شب او را حاجتی غسل افتاد علی الصباح
در لب آب غسل کرد چون در مسجد درآمد چنان سرما گرفت کہ در مرض
ہلاک شد نزدیک این آتش آمد حضرت شیخ العالم فرمودند ای سید چرا اندر
این آتش می آئی شب میگفتی کہ این ہیزم ناپاک ست سید آغاز کرد ای
درویش این آتش را از ہیزم پاک و عزیز تر از جان ست نقل ست
کہ حضرت شیخ العالم قدس سرہ و شیخ جمال گوجری روزی در صحرا ہیزم آوردند
آن ہیزم تفحص میکردند جائی نیافتند در محلی مقدار انگشت افتادہ بود نصفی از آن
شیخ العالم بر دستار خود گرفتند و نصفی از آن شیخ جمال گوجری بر دستار خود گرفتہ
آمدند دوگانہ شکرانہ خدا تعالی بجا آوردند و گفتند حق سبحانہ تعالی
بکرم خود این ہیزم را عزیز گردانید و از ناپاکی بپاکی آورد و از افروزنیدن
عزیز شدہ ست کہ جائی نمی یابیم وقتہ چنانچہ در آن کہ در آن ایام آن
ہیزم را کسی قبول نمیکرد و ہمہ خلق بانکار اقرار میکردند

نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ روزی در حجرہ خود نشستہ
بودند شیخ بختیار پیش بودند فرمودند ای بختیار چیزی می بینی شیخ بختیار
عرض کردند آری پیر دستگیری بینم فرمودند چہ می بینی التماس کردند کہ تمام حجرہ پیر دستگیر
از زر می بینم فرمودند چیزی کار آید شیخ بختیار باختیار بختیار آغاز کردکہ ای پیر دستگیر از ان امر
اختیار مختار و بختیار را باختیار مختار اوکار حضرت شیخ العالم فرمودند بابہ بین
چہ بنید کہ حجرہ پاک ہمہ از خاک ست نقل ست کہ شیخ العالم قدس
اللہ روحہ در مقام خود نشستہ بودند شیخ بختیار مردی عبید سوداگر
جواہری بود مولی او درین قصبہ برای سودا آمدہ بود شیخ بختیار را
بر حضرت شیخ العالم نظر افتاد و اعتقاد تمام حاصل شد و کمر خدمت بستہ
چنانچہ مدام علی الصباح والشام آمدی و ایستادہ می ماندی و سلام
کردہ مے رفتے و باز در خدمت مولاے خود مے پیوستے
ہم برین طریق شش ماہ گذشت حضرت شیخ العالم قدس اللہ
روحہ ہیچ التفات نمے کردند و نمے گفتند کہ تو کیستے
و از کجا ئے و بچہ کار مے آئے و بدیدہ ظاہر ے
بہ نظر ظاہر او نمے نگریستند بعد از مدت شش ماہ

روزی در خاطر شیخ بختیار گذشت که در دلشیم لغایت کامل و واصل حق است
اما از سبب بی نیازی حاجت کسی کم بر آید همدران ساعت حضرت شیخ العالم قدس
بنظر باطن بدیده ظاهر جانب شیخ بختیار نظر کردند و فرمودند که تو کیستی
بمجرد نظر کردن شیخ بختیار در دریای بی کنار افتاد و از خود بیخود
شد و نظر از زمین و آسمان بگذشت و مدهوش و بیهوش میرفت
ناگاه خود را در میان جنگل موضع بمار یافت و قدری بهوشیاری
شناخت و از انجا چوبی بردست گرفته بر حضرت شیخ العالم پیدا شده و از مستی
شراب وحدت بگستاخی در آمد و میگفت ای احمد چنین نعمتی دارے
بندگان خدا را محروم میگذاری حضرت شیخ العالم هر چند که میفرمودند ای بختیار
هوش دار اورا چنان مستی آن عالم گرفت که هوشیاری نمی پذیرفت
و از ان گستاخی نمیگذشت حضرت شیخ العالم مدد آب نوشانیدند از مستی
بهوشیاری آوردند و فرمودند ای بختیار برو به ملک مولای خود در ضیا ر اد
طلب و در کار و بار باش شیخ بختیار سر بر زمین نهاد و ماتم در جانش
افتاد و روان شد در شهر معظم شهر جونپور سکونت او بود پیش مولای
خود رفت مولی چون حال بنده چنین دید به بندگی آن بنده

در زمرهٔ ولعنت است بختیار مرا می باید که خدمت تو کنم و در بدلی
تو شوم ترا در راه مولای خود آزاد کردیم بر در هر جا که خواهی بباش
شیخ بختیار در خانهٔ خود آمد و در سوز آتش باطن افتاد ناگاه از هر
چهار طرف آتش بر خاستی و در نظر خود تمام عالم را سوخته میدید
چون کار ببدین رسید که تنش میسوختی و جانش میفسرختی نام پیر دستگیر حضرت
شیخ العالم میگفتی و فریاد رسی خواستی در حال آتش فرو میشد و می نجات
یافتی همچه کلوخی که در میان زنگ آب بیندازند و در حال زنگ آب
جدا شود و آب صاف پدید آید و باز همیان چنانچه بود لبته گردد همین
طریق باز آن آتش در گرد تنش می آمدی و میگرفتی و فریاد از پیر دستگیر
خود میکردی و نجات می یافتی همبرین جمله لیلاً و نهاراً دایم الاحوال میکند نگشت
و قرار و آرام از بختیار با ختیار و غیر اختیار از دست برفت کار چون دغاؤ
تمامیت افتاد بود که تحریر و تقریر از وی نیاید ناگاه آن سست حضرت الکبری
انزما سوی الله حضرت شیخ الشیخ تاج الاولیاء قدوة الاصفیا
سلطان الواصلین برهان العاشقین حضرت شیخ شرف الحق والدین
بالی تپی قدس الله روحه بر حضرت شیخ العالم رح بفریاد رسی بختیار با ختیار مختار

در عالم اسرار پرسیدند و در مقام مشاہدۂ انوار جمال یکدگر مشرف
شدند و فرمودند ای احمد عبدالحق قدس اللہ روحہ ترا در جہان
کسی نمی شناسد و نمیداند کہ در حضرت مولی جو وجہ جمال باکمال داری
مگر بیچارہ بختیار اندک ترین کہ شناسائی و آشنائی حضرت تو گشت بروہم
چندین نباید کرد می باید کہ سحاب حضرت خویش البرہائی تا باران
رحمت در زمین او ببارد حضرت شیخ العالمؒ نظر شفقت بہمت باطن
بر شیخ بختیار با ختیار مختار بگماشتند حضرت شیخ العالمؒ در قصبہ ردولی
بودند و او در شہر جونپور در حال ہمان زمان آتش سوزان از وی دور
شد نجات تمام یافت و مرض بصحت مبدل گشت و از بیقراری بقرار
پیوست و از کربت بفرحت در آمد شیخ بختیار با ختیار مختار کہ
او را ابو دیدالنست کہ این ساعت پیر دستگیر شیخ العالمؒ مرا قبول
فرمودند و بنظر رحمت نگریستند در حال برخاست ہمہ خان ومان
بر انداخت و بجانب حضرت پیر دستگیر خود بشتافت و بآستانہ یگانۂ
خود آمد و پیش پیر دستگیر سر بر زمین نہاد و بندہ وار باستاد حضرت
شیخ العالم قدس اللہ روحہ نظر رحمت فرمودند شفقت باطن و ظاہر نمودند

وفرمودند که ای بختیار چه اختیار مختار داری اگر میخواهی که خود را
در سلک مریدان این فقیر درآری زن را خواهی گذاشت بختیار در حال
گفت گذاشتم باز حضرت شیخ العالم فرمودند رسول را خواهی گذاشت فی الفور
گفت گذاشتم باز حضرت شیخ العالم فرمودند خدا را خواهی گذاشت او همچنان
فی الفور گفت گذاشتم حضرت شیخ العالم چون دیدند که او همه گذشت و
نقوش کثرت از دل شست و کشتی خویش در دریای فنا انداخت و
در مریدان ارادت مستحکم برخاسته آئینهٔ دلش صفای کمال یافت تا از
عطش طلب با تحقاق تمام در صحرای تجلی جمال و کمال پیر دستگیر خود
شتافت و در حال بی حلول حضرت شیخ العالم کو میان مریدان جان او
نزول فرمودند از افق آسمان دل او تجلی بدو شد و تشریف بشارت
با شارت مشاهده بدو فرمودند ای بختیار اینک خدا را یافتی
و در متابعت حضرت رسول صلی الله علیه وسلم شتافتی که قُل اِن کُنتُم
تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِی یُحبِبکُمُ اللهُ و هر دو جهان را زیر قدم بگذاشتی
و بلند تر آمدی مالک کل شدی که مَن لَهُ المَولیٰ فَلَهُ الکُلّ زهی پیر دستگیر
با کمال که در ساعت واحد مرید را بمقصود حقیقی رسانید و زهی مرید با جمال

که در زمان واحد بسعادت ابدی پیوسته و عارف کامل و اصل گشت
چنانچه واصل کردگار شیخ فرید عطار میفرمایند بیت ای زمیلت
عارف مطلق شدم ٭ عاشق رفته و تمامت حق شدم ٭ نقل ست حضرت شیخ العالم
فرمودند ای بختیار در صحن خانقاه من چاهی درین مقام می باید شیخ بختیار
در حال کلند آورده بکاویدن چاه مشغول شدند چون تمام کاویده
آب برون آورد حضرت شیخ العالم بران آب تکبیر فرمودند و قسمت کردند
باز اشارت شد که ای بختیار این چاه را امروز از خاک بیرونی باید انباشت
و از خاک این چاه چبوتره می باید ساخت شیخ بختیار سعدی
بر سر کردند و بانباشتن چاه مشغول شدند تا آنکه چاه تمام همدران روز
از خاک بیرونی انباشته و پرکرده و از خاک چاه چبوتره بست و هیچ
نپرسید که این چاه را از برای چه کاویدند و از برای چه انباشتند
و این چبوتره بچه غرض بستند لاجرم چون در ارادت پیر چنان مستحکم
بود و از خود فانی بذات پیر باقی بود اگرچه در مکتب نزد معلم گاهی گاهی رفته
گاهی حرف تهجی هم از او استاد در تخته ظاهر نخوانده بود فاما از
دولت پیر دستگیر حضرت شیخ العالم قدس الله سره منه بعلم الله چنان گشت

کردن شمرند این وقت حل مشکلات و معضلات ازوی میکردند و هرچه میگفتی
از کتاب خدا تعالی و از احادیث رسول صلی الله علیه وسلم بیرون نگفتی
و علماء همه اعتراف مینمودند در حال و کمال شیخ بختیار همه علما
حیران بودند این حالات ظاهرش بود حالات باطنش چه بوده باشد
نقل است که حضرت شیخ العالم روزی نشسته بودند شیخ بختیار آمد پیش
استاده عرض کرد که ای پیر دستگیر اگر فرمان شود این بنده در سوداگری
رود او سابقاً چیزی سودا هم کرده بود و هرچه از سودا پیدا میکردی
پیش پیر دستگیر می آوردی و هرچه پیر دستگیر حسب قسمت او دادی بهمان بسر کردی
وقت خود میساخت حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند برو اما بان دریا
دریا مرو که تا دریای شود ولایت این فقیرست شیخ بختیار برای سوداگری
باذن پیران شد و هر جا که میرفتی بغیر اذن پیر دستگیر نمی رفتی
و هر قدم که در راه میزدی بغیر اذن پیر دستگیر نمی زدی و هر لقمه بر آوردی
بغیر یاد پیر نمی برآوردی دائم الاحوال چشم بسته میماندی الغرض چون
از سوداگری بازگشت قطاع الطریق اطلاع یافتند که برین مرد کالائی
نفیس است و او مرد جواهری بود سودای مروارید و جواهر میکرد ایشان

بابرادمی آمدند هر جا که او شیخ بختیار فرود آمدی ایشان نیز فرود آمدندی
شیخ بختیار هم مرد عاقل و پخته بود دریافت که ایشان قطاع الطریق
اند در خیال من شده اند در مقامے بدکان نان پز فرود آمدند ایشان هم
آنجا فرود آمدند شیخ بختیار دیگ کهچڑی پزانیده و روغن ماده گاو انداخت
و قدح بالای آن دیگ داشت و گفت قدری استراح کرده بیایم
باین بهانه روان شد و آن دیگ کهچڑی و روغن همچنان گذاشته ایشان
ساعتی نشسته منتظرش بودند چون نیامد گفتند از ما فرار نمود شتاب
روان شدند ناگاه بشیخ بختیار پیوستند و بیکدیگر مصاحب شدند
بعد شیخ بختیار در مقامی آمدند کنیزکی خریدند و خانه کرده همانجا
بماندند ایشان نیز دران مقام ماندند مدتی دران مقام ماندند روزی
بحیله نشستن جامه بیرون آمدند و کنیزک همچنان گذاشته روان شدند
موازنه سی چهل کروه و روز شب آمد چون صبح شد زیر درختی نشست
و با خود گفت که من چندین کرده آمدم ایشان کجا بما برسند ناگاه
بی آگاه ایشان رسیدند و گرفتند و در زمین نهادند و میخواستند
که حلقش ببرند از ترس از تن جدا کنند شیخ بختیار پیر دستگیر خود را یاد کردم

حضرت شیخ العالم عصا بر دست کرده فی الحال رسیدند و فرمودند که ای بختیار
بزن بزن ایشان صحبت جمع دتها ورا گذاشته از وی جدا شده بایستادند
حضرت شیخ العالم از پیش نظر غایب شدند بعده ایشان پرسیدند این مرد
که بود و از ان تو که باشد شیخ بختیار گفت که این مرد پیر دستگیر من ست
برابر من با شد من بقوت این مرد در هر دو جهان خوف ندارم و از
هیچکس باک نمی آرم ایشان حیران ماندند و گفتند آری تو هم بدین قوت
تنها میگردی و سودای کالای نفیس میکنی که پیر تو چنین غالب ست
بعده ایشان پنج تنگه از خود کشیدند و شیخ بختیار را دادند و گفتند که
این فتوح از جهت پیر خود را به بر خدمت ما برسانی و عذر ما بخواهی
شیخ بختیار آن پنج تنگه گرفته روان شد چون پیش حضرت شیخ العالم آمد
پنج تنگه اول پیش نهاد و کیفیت تمام ماجرا شرح کرده حضرت شیخ العالم فرمودند
آری همچنین بود چنانچه میگوئی نقل ست که حضرت شیخ العالم بالای بام در حجره مشغول
بود فرزند خود حضرت شیخ عارف احمد را طلبیدند و فرمودند برو بختیار را طلبیده
بیا حضرت شیخ المشایخ شیخ عارف احمد بر شیخ بختیار رفتند و سخن شیخ بختیار بخواست
کنز و صحبت کنند و اشنا آنچه که دخول کنند فی الحال همچنان از آن سر بالای گذاشته

وجامه فرو گرفته و پیش پیر دستگیر خود آمد سر بر زمین نهاد و بنده وار
[illegible] حضرت شیخ العالم فرمودند باز گرد شیخ بختیار سر بر زمین نهاد و باز گشت
منقول ست که شیخ بختیار شهوت کمال داشت بحدیکه بعضی وقت
از غلبهٔ شهوت بیقرار شدی والله اعلم مگر این طلب از جهت امتحان
باشد که او دران وقت کمر متابعت مستحکم داردیانی نقل ست
که روزی حضرت شیخ العالم سماع کردند بعد از فراغ سماع کنیزک خود را فرمودند
برو از خانه چیزی بیار مطربان را چیزی بده کنیزک در خانه رفت
اهلبیت حضرت شیخ العالم مزاج گرم کردند چیزی ندادند و گفتند برو
بگو که در خانه چیزی موجود نیست حضرت شیخ العالم قدس الله سره مطربان
را فرمودند که همین کنیزک را ببرید بعضی مریدان چندانکه دام
کنیزک کرده [illegible] از مطربان رها کنانیدند حضرت شیخ العالم چون در خانه رفت
نظر بران کنیزک افتاد فرمودند چون این کنیزک آمد ما نخواهیم
فی الحال از خانه بیرون آمدند شیخ بختیار را فرمودند ای شیخ
تکیه ببندید تا از اینجا بیرون آییم و سفر کنیم شیخ بختیار باذن پیر دست
تکیه بست و هر دو بزرگواران روان شدند و در شهر اوده رسیدند

در محله شیخ پوسه بالای لب آب قرار گرفتند بعد انصرام مدت شش ماه
حضرت شیخ العالم را چون نظر بر لب آب افتاد فرمودند ای بختیار در قصبه
ردولی لب آب هم هست شیخ بختیار گفت ای پیر دستگیر این ردولی نیست
اوده است حضرت شیخ العالم فرمودند ای بختیار ما در اوده برای چه آمدیم
شیخ بختیار کیفیت تمام عرضداشت کرد حضرت شیخ العالم را از کیفیت ما چرا
هیچ در خاطر نبود اوده هم منظور نفرمودند ای بختیار ما مقام ردولی خود را
برای چه بگذاریم فی الحال برخاستند و روان شدند و در مقام خود باز آمدند
و مشغول بحق گشتند نقل است که جانگی در موضع آسو مومی ماندی
و مرید شیخ سماء الدین بود اما در خانقاه حضرت شیخ العالم گاه بیگاه می آمدی
و میان مریدان حضرت شیخ العالم می نشستی و می بودی روزی
پنج سیر ... پیش حضرت شیخ العالم آمد بایستاد و عرض کرد ای مخدوم
آرزوی ... در خانقاه آنحضرت می بینم در خانقاه پیر خود نمی بینم حضرت شیخ العالم
بود فرمودند ای جانگ ایشان مولانگان اند نه درویشان که درویشی
بیا دیگر ست و مولائیگی کاری دیگر جانگ گفت ای مخدوم ما مرید
کسی ایشان نخواهم شد در سلک بندگی بندگان مخدوم در خواهم آمد

حضرت شیخ العالمؒ فرمودند بر وطاقیه ایشان باز گردان حایک بر شیخ
سماء الدین رفت طاقیه باز گردانید بعضی مریدان شیخ سماء الدین
او را شتها تا شت زدند و گفتند که این مرتد شد الغرض حایک از انجا در لقاء
حضرت شیخ العالمؒ آمد و منسلک سلک بندگان حضرت شیخ العالمؒ گشت و در خدمت
ایستاده شب و روز بنده وار آستانه می بود روزی از روزها حایک
مذکور پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره آمد عرض کرد ای پیر دستگیر اگر فرمان شود
این بنده جانب خانه کعبه رود حضرت شیخ العالمؒ فرمودند چند روز
قرار گیر انشاء الله تعالی ما و تو یکجا برابر خواهیم رفت حایک باز ماند
بعده باز چند کرت حایک مذکور پیش حضرت شیخ العالمؒ آمده عرض کرد حضرت
شیخ العالمؒ هر بار همچنین میفرمودند که ما و تو برابر خواهیم رفت او باز
میماندی تا روزی آن حایک مستعد شد کمر مسافرت بسته پیش حضرت
شیخ العالمؒ آمد عرض کرد ای پیر دستگیر اگر فرمان شود تا این بنده
جانب خانه کعبه رود و زیارت حضرت رسول صلی الله علیه وسلم مستفید گردد
حضرت شیخ العالمؒ فرمودند ای حایک در خانه خود باز برو و انشاء الله تعالی
علی الصباح ما همانجا خواهیم آمد ما و تو روان خواهیم شد حایک باز گشت

در خانه خود رفت ناگاه حضرت شیخ العالم در نیم شب در کناره جنگل موضع مذکور
لفظ حق بهیبت زدند و بلند فرمودند حق حق حق او دانست حضرت شیخ العالم
آمدند در حال برخاست و دوان شده آمد برابر حضرت شیخ العالم روان شد چه بیند
که سه نفر دیگر پیش حضرت شیخ العالم می روند و پس ایشان حضرت شیخ العالم و بعده آن
حایک همچنین سیر رفتند تا موضع اُچولیه رسیدند که صبح دمیدن آغاز کرد
شیخ العالم حایک اگرفتند در پای حضرت رسالت پناه صلی الله علیه
وسلم انداختند و گفتند این بیچاره ضعیف ست تا آنجا رسیدن می تواند
بعده آن حایک چه بیند که هیچ یکی نیست حایک حیران شد و در خانقاه
حضرت شیخ العالم آمد حضرت شیخ العالم فرمودند چگونه زیارت حضرت
محمد مصطفی حاصل شد او گفت آری از دولت پیر دستگیر زیارت
حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حاصل کردیم که به پابوس
مشرف شدم حضرت شیخ العالم فرمودند دانستی که پس حضرت رسول
کیان بودند حایک گفت نمیدانم فرمودند که پس حضرت رسالت پناه
صلی الله علیه وسلم حضرت شیخ المشایخ مرشد الاتقیا هادی الاصفیا حضرت شیخ
فرید الحق والدین گنج شکر مسعود قدس الله سره بودند و پس ایشان

سلطان المشایخ حضرت شیخ نظام الحق والدین قدس الله سره بودند پس الشان
این فقیه بود نقل ست که حضرت شیخ العالم روزی در خانقاه خود نشسته بودند
تاتارخان بزرگ مقطع قصبه ردولی پیش حضرت شیخ العالم آمد
وایستاده شد حضرت شیخ العالم سر برآوردند طرف تاتارخان نظر کردند
فرمودند در جهان چنان رو که چند روز بمانی تاتارخان در حال
بر زمین افتاد و بیخود گشت و بعد از زمانی او را از زمین برداشتند
وآب بر روی او زدند تا از بیهوشی بهوش آمد بعد از ان چنان
معتقد شد که اکثر اوقات پیاده وتنها در حضرت شیخ العالم آمدی
نقل ست که روزی حضرت شیخ العالم در خانقاه خود نشسته بودند
محمد خان آمد عرض کرد ای مخدوم امروز سوداگران اسپان آورده اند
هفتصد هشت صد اسپ کی و تازی آمده است حضرت شیخ العالم
فرمودند بر دوستان محمد خان عرض کرد که زر کجاست باز حضرت شیخ العالم
فرمودند بر دوستان باز محمد خان عرض کرد که ای مخدوم زر کجاست چون تکرار شد حضرت شیخ العالم
فرمودند اگر نیست نیست منقول ست که حضرت شیخ العالم نظر بادشاهی او کرده بودند
او دو شاهزاده عنبر سارنگ ملو بادشاه دهلی بود فاما چون نصیب نبود از حضرت شیخ العالم تعرض نمودند

کی سلطان [illegible] اگر مرید حضرت شیخ العالم بوده بازرگنی گشتی اورا
مال [illegible] بخدمت حضرت شیخ العالم آمدی و سر بر زمین نهاده عرض کرد
که ای پیر دستگیر [illegible] جز این چیزی نیست سوداگری کنم و قوت خود سازم حضرت شیخ العالم
[illegible] مقدار زر میخواهی او گفت که من هر بار ای پیر دستگیر
تنگه [illegible] گفتم ای پیر دستگیر اگر بر من صد تنگه باشد بفراغ
و سوداگری کنم [illegible] بازم حضرت شیخ العالم میفرمودند بر و صد تنگه
دادیم [illegible] سر بر زمین نهاد و بازگشت ناگاه صد تنگه از غیب
میرسید [illegible] بفراغت سوداگری میکردیم و خوش می باشیم اگر این بنده
باز [illegible] میکرد که سرمایه مال از صد تنگه زیاده شود هرگز [illegible]
[illegible] صد تنگه بر من سرمایه می بودی نقل است
که [illegible] می فرمودند چنانچه در گازرون چراغ خواجه ابو اسحاق
تا [illegible] روز قیامت خواهد سوخت خواجه اسحاق
بمقتضای [illegible] این بیت بر زبان خود می فرمود بیت اگر گیتی سراسر
باد گیرد چراغ مقبلان هرگز نمیرد * تا نیز دیگ از طعام پر کنیم
تا انقراض عالم خلق بخورند هیچ از آن دیگ کم نشود و درین فایده

خلق هم هست بعده دیگی آوردند بر دیگدان نهادند آتش کرد
طعام دران دیگ پختند بعده آن دیگ را در میان نهادند خلق شتافتند
هر خلق که می آمدند و می رفتند طعام ازان دیگ میخوردند هیچ نقصان
نمیشد تا سه روز خلق آینده و رونده طعام ازان دیگ با سیر
میخوردند دیگ همچنان پر میماند ـــــ بعده در خاطـــــر خود
چنین گذرانیدند که ای احمد عالم شهر خواهد شد که احمد چنین شیخی است
ولشهرة آفة کل یرضیها الحولة راحته لا یرضیها منها احمد ای
احمد بندگان خدا اند او رزاق مطلق ست جل جلاله او داند و بندگان
او داند تو ازین میان بیرون آی و اسپ خاطر را در میدان وسیع
فافوض امری الی الله جولان نمای و خودرا از خود و از کار خود بیرون آر
و از هستی این نام و نشان فانی شو و در هستی ذات مالک الملک لایزال
ملکه بی نشانی رو حضرت شیخ العالم این خطره را در خود مقرر کردند و حال
تکبیر برای مزید فقر طالبان حق ادا فرمودند و دیگ مذکور بر زمین
زدند تا بشکست نقل ست که حضرت شیخ العالم میفرمودند که از بهکر تا پنڈوه
رسیدم هیچ مسلمانی ملاقات نشده الا که در داوده یک بچه نیم مسلمانی

و این اشارت بر شیخ جمال گوجری کردند و میفرمودند که منصور بچه بود طاقت نیاورد و اسرار بیرون زد بعضی مردان اندکه دریاها نوش میکنند آروغ نمی زنند و میفرمودند که نظامی بچه بود که این بیت گفت

بیت صحبت نیکان ز جهان دور گشت ؛ خانه عسل خانه زنبور گشت

که صحبت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم چنانچه صحابه البود همچنین جمالا هم صاحبان حال او محبان ذو الجلال اهست ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ نقل است که حضرت شیخ العالم مقامات پیران بزرگ را متعین کردند و میفرمودند که فلان درویش تا اینجا رسید و فلان تا اینجا و فلان را این مقام بود و فلان بدین منزل رسید زهی کمال و زهی جمال که تا غایت هیچ درویش بدین علو مرتبه و صاحب تصرف نشده است ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ نقل است که روزی حضرت شیخ العالم دیواری بر می آوردند و بالای آن دیوار سوار بودند شیخ جمال گوجری را دران کوچه گذر افتاده فرمودند که اینجا بوی ولی می آید استاده شدند کسی گفت که اینجا حضرت شیخ العالم قدس الله روحه حضرت شیخ احمد عبد الحق می باشند شیخ جمال الدین گوجری در حضرت شیخ العالم رسید

حضرت شیخ العالم بالای آن دیوار سوار بودند شیخ جمال الدین گوید که گفتند حضرت
مخدوم این دیوار بجنبید و روان شود حضرت شیخ العالم فرمودند
چه عجب و چه دشوار است آنگاه حضرت شیخ العالم چنانچه کیست جنبانند
همچنان دیوار را جنبانیدند در حال دیوار جنبید و روان شد
حضرت شیخ العالم فرمودند بابا جمال این بادیه بجنبان چندانکه
جمال بادیه را زد و پس میگشت و پیش نمیرفت و روان نمیشد
شیخ جمال را دهشت گرفت که بکدام شیر دره افتاد خطر باطن
حضرت شیخ العالم امان داده بودند ورنه بخطره بودی نقل است
که حضرت شیخ العالم قدس الله سره روزی نشسته بودند بهرام
پیش استاده بود حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام ازمن
چه میخواهی که مرا از حضرت ذوالجلال ولایت بداده اند که
میگوید که من هیچ نگفتم و ساکت ماندم باز فرمان شد ای بهرام چه میخواهی امر کن
که نبایستی باز او میگوید که من همچنان ساکت ماندم باز فرمان شد بهرام چه خواهی
میخواهی که بر من ولایت و جهان ست ما دام که کسی نباید هست بخواه بهرام
گفت که سه کرت پیر دستگیر فرمودند من عرض کردم که ای پیر دستگیر طلبم گر بیابم زبان شد

مطلب چه می طلبی بهرام میگوید که عرض کردم ای پیر دستگیر اسب طلبی طلبم
و زر نمیخواهم و بدنیا مطلوب ندارم و بآخرت سر فرو نمی آرم مرا مطلوب
حقیقی بسیار و نم ما سوی لعد برد او بخدای برسان انچه وعده فردا
است من بگیر دان حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام تو چیزی خواسته
ان وا وکه در خور هر کسی نیست و کسی نتواند داد و من انحکایت
از زبان بهرام مذکور شنیده ام و او را پیر هشتاد ساله دیده ام و او میگفت
و تاسف میکرد و حسرت میخورد که اگر این محروم روزگار و مردود نابکار
آنوقت از پیر دستگیر چیزی اختیار میکردی خواه از دنیا خواه از آخرت
تا امروز این روزگار ضیق را بوسع میگذرانید و در جاه تمام و دنیا عظام بر دست
آمدی و مقصود حاصل کردی نقل است که روزی حضرت شیخ برهان پیش حضرت
شیخ العالم استاده بود حضرت شیخ العالم فرمودند برهان دنیا خواهی گرفت شیخ
برهان گفت چیز دنیا بکار من نیاید باز حضرت شیخ العالم فرمودند خواهی گرفت
باز شیخ برهان گفت ای پیر دستگیر ما پیر شدیم کی توانم خواند حضرت شیخ العالم فرمودند
بی خواندن ولی رنج کشیدن انیک استاده بخوان باز شیخ برهان گفت ای پیر دستگیر علم کار
نیاید باز حضرت شیخ العالم فرمودند دین خیر الهی فتبا از شیخ برهان گفت این هیچ اکار نیاید

ما را اجمال الله می باید که دلم حبز مشاهدهٔ حق نگشاید حضرت شیخ العالم را آگه شدند و در کار خود مشغول گشتند نقل ست که مخلص پدر بهرام رسید از
فیروزشاه بود بخدمت شیخ العالم می آمد و مدام طعام صبح و شام
مے آورد حضرت شیخ العالم طعام او خرچ میفرمودند و هیچ نمی پرسید
که تو کیستی و از کجائی و بچه کار مے آئی چون مدت شش ماه بر آمد مخاطر
خاطر خود کرد ای مخلص شش ماه خدمت این فقیر کردی هیچ ترا نه پرسیدم
که کیستی و چه مطلوب داری اگر چند این مدت خدمت سنگی میکرد
مقصود حاصل مے آوردی و باز گشت و روانه رفت حضرت شیخ العالم
عقب او برادر رفتند و دستک زدند کنیزک او فی الحال بیرون آمد
حضرت شیخ العالم فرمودند برو بگو که احمد بر در ایستاده است کنیزک مخلص
پرسید که کیست او گفت آن درویش که شما روزینه بر وی رفتی
مخلص در حال بدوید و پای بوس کرد حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند تو مرا
امروز از ما گله مند شد او هیچ نگفت و شتابان حضرت شیخ العالم قدس الله سره را
درون خانهٔ خود برد و طعام پیش آورد و بعد از خوردن طعام حضرت شیخ العالم را باز بدر
خانقاه خود آمدند مخلص هم بر اثر شیخ العالم آمد بلکه دیگر گشتند حضرت شیخ العالم فرمودند

...کرد آری یک پسر و یک دختر دارم حضرت شیخ العالم فرمودند ای مخلص
...دانا دام که ایشان را کار خیر نکنی و جاگیر نگردانی بر من نیاید
مخلص اعتراف نمود و سر بر زمین آورد و باز گشت در خیال جایگیر کردن
فرزندان شد میان چند روز هر دو را کار خیر کرده داد و بحضرت
شیخ العالم آمد سر بر زمین نهاد وایستاده شده عرض کرد ای پیر دستگیر هر دو فرزندان
جایگیر نمودیم و تزویج کرده دادیم حضرت شیخ العالم فرمودند نزدیک بیا
در دیده آمد و بنشست حضرت شیخ العالم پیش خود کوکی در زمین
ویدند آب درو انداختند و درمیان آب کوک مذکور سنگریزه خرد انداختند
فرمودند ای مخلص این سنگ ریزه را ازین آب بیرون آر مخلص آن سنگ
ریزه مذکور از آب کشید پیش حضرت شیخ العالم نهاد حضرت شیخ العالم قدری
...ر... و انداختند و فرمودند ای مخلص چنانچه او را کشیدی این را نیز بکش
مخلص دست دران آب انداخت هیچ نیافت عرض کرد ای پیر دستگیر
هیچ نمی یابم حضرت شیخ العالم فرمودند ای مخلص اگر میخواهی که در حضرت
معبود بطلب مطلوب در دریای مقصود برسی اینچنین شوی که نام و
نشان خود گم کنی دامن هستی خود برخیزی و به هستی حق شوی و به بقای حق

باقی کردی آنکه سر با بیاید در خانقاه من باش والا برو که این کار مردان ست
نه کار مخنثان وللحرب رجال والقصعة والثرید رجال بحال مخلص چون خالص
ازل بود و خصوصیت ابد داشت با خلاص تمام بایستاد و کمر متابعت
مستحکم بست و ولی از اولیاء خدایتعالی گشت تا حضرت شیخ العالم فرمودند که مخلص ولی
از اولیاء خدایتعالی ست نقل ست که روزی حضرت شیخ العالم در خانقاه خود
نشسته بودند مخلص پیش ایستاده بود میان الاد و دیوانه دران کوچه گذر کرد و
زیر دیوار حضرت شیخ العالم بگذشت مقداری راه رفت و طرف حضرت شیخ العالم متوجه شده
دیری ایستاده بود بعده روان شد مخلص بحضرت شیخ العالم عرض کرد ای پیر دستگیر الاد و
دیوانه دیری پیش ایستاده بود پیر دستگیر هیچ نفرمودند که شنیدی و باهم پسر مخلص هم دران حجره بود
میگوید که ما متعجب شده بودیم و در خود گفتیم که اینجا الاد دیوانه کجا ست بعده چون بیرون
خانقاه رفتیم تحقیق شد که الاد دیوانه درین کوچه گذر کرده بود و دیری جانب
حضرت شیخ العالم متوجه شده در راه ایستاده بود نقل ست که روزی
مخلص پیش حضرت شیخ العالم آمد و عرض کرد که ای پیر جامه من کهنه شده است میخواهم
که جامه نو بپوشم و ازین جهان سفر کنم حضرت شیخ العالم فرمودند چند روز توقف کن
ما و تو یکبارگی خواهیم رفت باز دوم روز رفت عرض کرد باز همچنین جواب فرمودند بار سوم رفت

همین جواب فرمودند باز مخلص فرزندان خود وصیت کرد و گفت کای فرزندان
من این وقت من آخر ست میخواهم که ازین جهان سفر کنم نباید که شما پیر دستگیر
مرا از موت من خبر کنید و باید که در حال مرا ببرند و دفن کنند که پیر دستگیر
من شیخی ست که کمال او را نهایت نیست و جمال او را غایت نه شیخی ست
نهایت غالب و واصلی ست نهایت جاذب و ملکی ست که در هر دو
جهان فرمان او نافذ ست کسی قدر او نمی دانند و نمیشناسد من شما
را خبر میکنم که مرا بعد از موت من فی الحال ببرید و در زیر زمین بسپارید
که چون در حضرت پیر ما خبر خواهید کرد پیر دستگیر من مرا رفتن نخواهم داد
بهرام میگوید ما در خاطر کردیم که ایشان مگر دعوی خدای میکنند به بنیم که تا
اینمعنی که پدرم می گوید رهست ست یا نه الغرض مخلص بعد از فراغ
وصیت بر چارپائی غلطید و چادر آهسته آهسته بر سر کشید تا خود را
بتمام پوشید مرغ جانش از قفس قالب جسمانی اش بر پرید و بعالم آخرت
به پرید و از دار فنا بگذشت بدار البقا پیوست ما در تعجب شدیم
و حیران ماندیم که ایشان چه مردانند و چه کاره و چه باره در حضرت پروردگار
خود دارند بهرام میگوید که حضرت شیخ العالم در خانقاه خود نشسته بودند من رفتم

وخبر کردم کہ ای پیر دستگیر پدرم مخلص از جہان سفر کرد و بر حالت پیوست
حضرت شیخ العالمؒ برخاستند و کفش در پای کردند و بر مخلص آمدند
و چادر از سر وی برداشتند و بگوش او بآواز بلند فرمودند ای مخلص ای
مخلص ای مخلص بنوعی کہ بعضے خلق نیز شنیدند و حاضر آمدند و معاً
کردند و اہل بیت حضرت شیخ العالمؒ دیدہ آمدند و فرمودند کہ شما این میکنید
خلق خدا خواہد گفت کہ شیخ احمد عبد الحق مردگان را زندہ میکند و او
آخر فتنہ خواہد خواست الغرض حضرت شیخ العالمؒ سوا زدہ چہل و یا پنجاہ کرت
بآواز بلند بگوش او مخلص مخلص مخلص فرمودند و او را از ان عالم درین
عالم آوردند تا او در حال برخاست دو دست در پا حضرت شیخ العالمؒ
نہاد و بر سینہ خود دست میزد و ہیچ سخن نمیگفت حضرت
شیخ العالمؒ بازگشتند و در خانقاہ خود آمدند بعدہ مخلص آغاز کرد
ای فرزندان من مگر شما پیر را خبر کردید و بر وصیت من عمل نمودند
اکنون ای برادرم بدینہ بہ من بگو کہ مخلص را فرمان شیخ کند مرا فرمان
شد و تا از ین جہان سفر کنم و با نیت بردیم بہ ادام میگریید کہ من پیش
پیر دستگیر رفتم چنانچہ پدرم گفتہ بود ہمچنان عرض کردم فرمودند

ای بهرام برو و او را بگو که چند روز قرار گیر ماه تو بکجا سفر خواهم کرد
بهرام میگوید که ما آمدیم بر پدر مر و گفتیم که پیر دستگیر میفرمایند
که ای مخلص چند روز قرار گیر ما و تو بکجا سفر خواهم کرد باز مخلص
گفت ای بهرام باز برو و بر پیر من عرض کن که مخلص میگوید
که ماماندن نمی توانم و طاقت نمے آریم مدت من تمام رسید
مرا فرمان شود که تا سفر کنم و بآخرت رویم بهرام باز رفت
چنانچه پدرش گفت بود در حضرت شیخ العالم عرض
کرد باز فرمان شد ای بهرام برو و بر مخلص بگو که کجا
خواهی رفت مرا خبر کن تا ما نیز آنجا بیاییم بهرام باز بر مخلص
پدر خود آمد وانچه حضرت شیخ العالم فرموده بودند بگفت
مخلص آغاز کرد ای بهرام باز برو در حضرت پیر دستگیر من
عرض کن که مخلص مے گوید که پیر دستگیر بهتر
میدانند آمدن و رفتن را جائے نیست مگر انتقال از مقامی
بمقامے و از عیانے به نهانی و از نهانی بعیانی و از جائی بجائی
و از کهنه بنو و از نو بکهنه اکنون مارا طاقت نمانده است

مرا فرمان شود که تا ازین جهان بگذریم بدان جهان برسم
فرمان شد ای بهرام برو از پدر خود بگو چیزے حاجت
هم داری تا تو رسانم بهرام باز آمد فرموده حضرت شیخ العالم مخلص را
گفت مخلص گفت ای بهرام عرض کن که مرا از دولت پیر دستگیر در
هردو جهان بچیزی حاجت نمانده است لطف پیر دستگیر
همه مرادهای مرا در بر نشانده است همین حاجت ست که
که مرا فرمان شود تا ازین عالم بدر آیم دبآن جهان برسم
باز بهرام گفتهٔ پدر خود بحضرت شیخ العالم عرض کرد فرمان
شد اے بهرام پدر خود را بگو که اگر شتاب هستی و مطلوب
تو همین است پس برو آنجا که جائی تست و بگذر بر مانده
نمانده که راسے تست بهرام بر پدر خود فرموده حضرت شیخ العالم
گفت مخلص باز چنان بالاے چهار پائی غلطیده وچادر بر
کشیده مرغ روحش از قفس قالب خاکی به پرید در فضای
فِيْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ را برسید و دست بدو
آرامید واز جهان درگذشت و بدان جهان پیوست چنانچه گفت

بیت چه خوشتر آنکه در یکدو نا هموار ✤ دوست بر دست رسد یار بیار

بعد از وفات مخلص پسرانش خرقۂ او پیش حضرت شیخ العالم آوردند آن خرقہ

مذکور از حضرت پیر دستگیر خود عطا یافته بود فرمان شد که این خرقه لایق

اوست بر او بر دفن کنید بعده بر حکم فرمان پیر دستگیر خرقه را با او دفن

کردند و باخرت سپردند ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَّشَاءُ وَاللّٰهُ

ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ **نقل ست** که در قنوج دیوانه بود او سخن نمیگفت

حضرت شیخ العالم بر دست میان خدا کو توال قنوج برای آن دیوانہ

کتابت دادند میان خدا مذکور بحضرت شیخ العالم عرض داشت ای مخدوم آن

دیوانه با کسی سخن نمیگوید حضرت شیخ العالم فرمودند ترا چه افتاده است

او مردی محکم ست این کتابت من برو ببر بعده میان خدا روان

شده بخانۂ خود در قنوج رسید چند نبات از آن خود آورد و تا با آن نبات

کتابت پیش آن دیوانه بردنا گاه آن کتابت فراموش شد همین نبات

پیش آن دیوانه نهاد دیوانه نبات بر تاب کرد و باشارت کتابت حضرت

شیخ العالم میطلبید میان خدا را کتابت یاد آمد بر دست آن دیوانه داد

دیوانه کتابت حضرت شیخ العالم بتعظیم تمام گرفت چند کرت چو نگل بوید بر تاب کرد و بخندید بلفرحت

نقل است که شیخ المشائخ شیخ بدرالدین که خلیفهٔ شیخ صدرالدین حکیم
بودند با شیخ داؤد پدر حضرت شیخ العالم محبت داشتند شیخ داؤد مرید و مجاز
از شیخ المشائخ قطب الاقطاب مخدوم شیخ نصیرالدین محمود بودند
و با شیخ داؤد و شیخ بدرالدین که سجادهٔ و مقام ایشان در اودهٔ بود تا در مقام زمان
حالا در مقام راہری ست تو سل قرابتی چیزی بود و محبت و مودت
تمام داشتند و شیخ داؤد اکثر اوقات آنجا می بودند الغرض چون
شیخ المشائخ شیخ بدرالدین را وقت سفر آخرت پیش آمد آن زمان شیخ
نصیرالدین پسر شیخ بدرالدین صغیر بودند شیخ بدرالدین آن را
جامه دادند و اجازت کردند و از جهت نعمت باطنی و مقصود حقیقی
حوالت به حضرت شیخ العالم کردند و فرمودند که دوستی از هندوستان
خواهد رسید نام او شیخ احمد ست نعمت باطنی تر انصیب از خواهد شد
این نصیحت کردند و خود از جهان رحلت فرمودند بعده شیخ نصیرالدین
بر سجادهٔ پدر خود نشستند و علم تحصیل کردند بعده بسبب غوغای مغلان
در راہری رفتند و در آنجا دانشمندی بود بغایت بس بزرگی علم بی پایان
داشت شیخ نصیرالدین هم دانشمند شده بودند اما پیش آن دانشمند حاضر شدند

ونفع میگرفتند الغرض وزی از روزها حضرت شیخ العالم را قصد افتاد
تا فرمودند کای بختیار تکیه ببند در دان شو ببینیم تا فرزند شیخ بدرالدین
چه میکند. و بچه کار مشغول ست حضرت شیخ العالم روان شدند در راه بری
بر شیخ نصیرالدین رسیدند و ملاقات کردند بیکدیگر نشستند و باز شیخ
نصیرالدین در خواندن کتب مشغول شدند و سبق آغاز کردند حضرت
شیخ العالم فرمودند ای نصیرالدین پدر تو مگر همین می خواندی و هم
بدین علم مشغول می بود چون شیخ نصیرالدین سخن پدر خود شیخ المشائخ شیخ
بدرالدین یاد آوردند و در خاطر خود گفتند شاید این همان درویش
باشد که پدرم در وقت رحلت با احوالت ذکر کرده بود بعده شیخ نصیرالدین
تعظیم تمام کرده پیش حضرت شیخ العالم با ادب تمام نشستند و لب فرو بسته
ساکت شده بودند و سخن حضرت شیخ العالم را آن دانشمند مگر پنداشت
و طاقت نیاورد و مباحثه پیش شد حضرت شیخ العالم قدس الله سره
آن دانشمند را از معرفت حق تعالی چیزی پرسیدند و بنظر تیز نگریستند
آن دانشمند در حال بیخود گشت و افتاد و از هوش برفت شیخ نصیرالدین
استاده شدند و التماس کردند که حضرت شیخ العالم عفو فرمایند بعده حضرت

بشیخ العالم قدس الله سره قدحی آب طلبیدند و نفث زدند بران
دانشمند سرشک زدند چون بهوش آمد دستار درگلو انداخته در پای
حضرت شیخ العالم قدس الله روحه افتاد وگفت ای شیخ امروز انچه
از شما مارا معلوم شد هیچگاهی ازین خبر نداشتم و در هیچ کتابی
این مقصود ندیدم چندین عمر در تحصیل علم و شغل سباقی صرف
کردیم فاما ذره ازین مقصود حقیقی راه نیافتیم که امروز از دولت شما
مشرف شدیم چون آن دانشمند را چنین حال شد و در پای حضرت
شیخ العالم افتاد شور در تمام شهر افتاد که چنین شیخی کامل و واصل حق
رسیده است بعده شیخ العالم قدس الله سره چارپایی طلبیدند و در
خانقاه شیخ نصیر الدین بغلطیدند سه شبانه روز بالای چارپایی غلطیده ماندند
وچشم از باطن انتظار کشودند شیخ بختیار پای حضرت شیخ العالم گرفته
سه شبانه روز نشسته بود بعد از سه روز حضرت شیخ العالم قدس الله سره
برخاستند خلق را سیری همه توجه جانب حضرت شیخ العالم زدند قطب خان
حاکم آن مقام معتقد شد و خواست تا ارادت آرد به استماع خبر ارادت
قطب خان در خانه نصیر الدین غم و اندوه پیش آمد شیخ بختیار

بحضرت شیخ العالم عرض کرده که ای پیر دستگیر در خانه شیخ نصیر الدین
ماتم می شود چرا که قطب خان میخواهد که مرید پیر دستگیر شود این ماتم
در خانه شیخ نصیر الدین ست که چون قطب خان مرید حضرت شیخ العالم
خواهد شد ما را که خواهد پرسید و ماندن اینجا چگونه خواهد شد حضرت
شیخ العالم فرمودند ای بختیار الیشان مگر مردار اند الغرض قطب خان
بعد از نماز شام برائی مرید شدن پیش حضرت شیخ العالم آمد یک
اسپ فتوح آورد حضرت شیخ العالم فرمودند تو دزد هستی امشب که من وقت در اینجا
آمده قطب خان هیچ نگفت و اسپ فتوح را داشت اندیده و او را فرمودند
علی الصباح خواهی آمد بختیار را فرمودند این اسپ را در ینوقت در
بازار ببر هرچه در بازار بیابی بفروش و عجوزگان را برسان بختیار
بر حکم فرمان همچنان کرد و در بازار برد اتفاق یک سپاهی حاجزد در
بازار حیران خفته بود چون اسپ را برد و گفتند کسی خریدار است
که بجز در بجران سپاهی در خاطر خود آورد که مادر و پیش صاحب ولایت در روی فرستاده باشد
فی الحال برخاست و بهایش پرسید بختیار گفت هرچه موجود باشد
بده پنجصد تنگه موجود بودند بختیار را داد و اسپ برد بختیار در شب

همان زمان با مبلغ روان شد و مبلغ مذکور در خانه حضرت شیخ العالم
آمد و عجوزگان را داد باز همان زمان پیش حضرت شیخ العالم آمد آن
اسپ که سپاهی برد و چاکری کی بقیه اسپ تحویل شده بود تقسیم شد باز
علی الصباح چون قطب خان آمد حضرت شیخ العالم فرمود ندای قطب خان
انچه من گویم قبول خواهی کرد قطب خان عرض کرد هرچه فرمان شود
حکم بر جان من است دران وقت شیخ نصیر الدین پیش حضرت شیخ العالم
حاضر بودند و وقت نعمت دادن هم بود حضرت شیخ العالم فرمودندای
قطب خان مرید شیخ نصیر الدین شو قطب خان اندکی سرنگون کرد
حضرت شیخ العالم فرمودندای قطب خان هیچ تعلق مکن که کلاه شیخ
نصیر الدین کلاه این فقیرست فی الحال کلاه از سر شیخ نصیر الدین برداشته
قطب خان را دادند و او را مرید شیخ نصیر الدین کردند او فرمان حضرت
شیخ العالم قبول کرد مرید شیخ نصیر الدین شد و فتوحی دیگر که قطب خان
آورده بود شیخ نصیر الدین حضرت شیخ العالم دادند از نعمت نعمت ظاهری
و باطنی بشیخ نصیر الدین شد که چون شیخ نصیر الدین را حضرت شیخ العالم
اجازت دادند و کلاه ایشان را کلاه خود فرمودند انگاه حضرت شیخ نصیر الدین

بر مائدهٔ فائده ولایت آمده بمقصد مقصود حقیقی بر رسیدند و هم دنیا و هم دین را
حوالت کردند بیت هم یار بدست آمد هم کار فراهم شد الْمِنّة لله که این همه شد
و آن هم شد و الی یومنا هٰذا در خانهٔ شیخ نصیر الدین سوم کرسی است
دولت دنیاوی هم بسیار است و امید است که تا انقراض عالم خواهد شد ان شاء الله و عز
نقل است که میان قدو برادر زادهٔ شیخ نصیر الدین بود
خود عزم کرد که من مرید حضرت شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس الله
روحه شویم و به برادر شیخ المشائخ شیخ نصیر الدین میخواندی روز
از روزها پسران مخلص همهای شمس الدین و بهرام بطرف گوالیر
روان شدند و ایشان از مریدان حضرت شیخ العالم بودند و از
معرفت بهره تمام داشتند در راه بر شیخ المشائخ شیخ نصیر الدین
رسیدند شیخ نصیر الدین ایشان را چند روز بطریق مهمانی
و تعظیم و تکریم تمام کردند فرمودند شما یان اینجا بر کسی علم حقیقت
ظاهر مکنید که این علم اسرار است خبر برابر از انظار نشاید
میان محمد و مذکور را ولوله و شوق باطن پیدا شد
بر ایشان آمده و تخته کنوا زدند چون ایشان بنشستند

دروازه واز کردند میان قدو دستار در گلوے انداخته
در پاے ایشان افتادند و گفتند که مرا از راه حضرت
شیخ العالم قدس الله سره اهم چیزی خبر کنید شمس الدین برادر
بزرگ بهرام بود گفت که ای بهرام کجا ماو کجا میان قدو
اگر الله تعالی او را نصیبه درین راه نهاده است پس او
از خود خواهد رسید ما نیز متشابه شویم و چیزی ازین
راه میان قدن را خبر کنیم شمس الدین انچه از لطف حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه چاشنی یافته بود شمه ازان
بر میان قدن گفت و رمزے از عالم باطن بدو خبر کرد چون
صبح شد میان قدن بمعتاد قدیم بر شیخ نصیر الدین
خود رفت و کاغذ سبق در خانه گذاشت شیخ نصیر الدین دانست
که مریدان حضرت شیخ العالم قدس الله سره این را از عالم
باطن چیزے خبر دادند شیخ نصیر الدین فرمودند ما
را مریدان حضرت شیخ العالم قدس الله سره چیزے
گفتند الغرض میان قدو مستعد شد برو حضرت شیخ

قدس الله سره آمد و بخدمت پیوست حضرت شیخ العالم قدس الله سره
قبول منیفرمودند و در سلک بندگان خودشی آوردند و میفرمودند تو لایق
حضرت مانه او بغایت لطیف و نازک مردی ملوک صفت بود روزی
چو بهابزدند و بیرون کردند و دستند و او سر در آستانه حضرت شیخ العالم
... تمام شب همبران طریق ماند و سر از آستانه برنیاورد دهوا سرد بود
برف می بارید اما او را هیچ ازین خبر نبود چون روز شد حضرت شیخ العالم
قدس الله سره در کشادند چه بینند که او سر بر آستانه نهاده زار و نزار است
به حضرت شیخ العالم قدس الله سره بختیار و دیگران التماس کردند
ای پیر دستگیر این مرد بغایت نازک هست هلاک خواهد شد برین مرد
شفقت فرمایند انگاه ایشان او را در پای حضرت شیخ العالم قدس سره
انداختند حضرت شیخ العالم قدس الله سره برو شفقت کردند و او در
... شد اما هنوز مرید نکرده بودند بعده میان قدو دواهث
طرف خانه باز آمد چنانچه هر ماه که بحضرت شیخ العالم قدس الله سره می آمد
مال و جان و تن انچه داشت در آستانه حضرت شیخ العالم قدس الله
می باخت چون بهار شد و طشت از چرم سیاه و مشربه از چرم سیاه آورد

بیلفی حضرت شیخ العالم قدس الله سره داشته و بنده وار بایستاد
حضرت شیخ العالم قدس الله سره شفقت فرمودند و قبول کردند و در
سلک بندگان حضرت خویش درآوردند و مرید کردند و او در خدمت مخدوم
مجد و ملازم می بود بعده میان ننهن را حضرت شیخ العالم قدس سره
العزیز در زمین دب کردند و بالای زمین بوریا فراز کرده خود نشستند
چون پانزده روز شدند از زمین برون آوردند و جامهٔ خلافت
پوشانیدند و فرمودند برو ترا برناده دادیم میان ننهن رفت تا مقام
را اثری ماند در برناوه برفت آنروز برناوه خراب بود و گفت مرا
طاقت نیست که در مقام خراب باشم پیر دستگیر در باب من چیزی
کرم کرده اند ما بدان شایان نه ایم که شیخی کنیم شنیده می شود که میان ننهن
هیچ یکی را مرید نکردند و میفرمودند مرا می باید که غم ایمان بخوریم مریدی
و پیری کار دیگر ست کسی اکه بر نجات خود اعتبار نبود او چگونه مرید خود
کنند نقلست که حضرت شیخ العالم قدس سره هر کرا قبول میکردند
اول هفت هشت سال در آب کشی و هیزم کشی خانقاه خود می کنانیدند
و بعده کلاه می دادند و در سلک بندگان حضرت خویش در مے آوردند

هر که برای ارادت می آمد اول او را میفرمودند که سبوی پر کرده آب
اندرون سر کرده بیار چون او در حال میرفتی و آب از حوض بر سر کرده می آورد
قبول می فرمودند نقل ست که روزی فضیل غوری با یک موزهٔ
متبرک در حضرت شیخ العالم قدس الله سره آمد و طلب ارادت کرد
حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند گلوی تو بسیار است
و سلک این فقیر تنگ است چگونه در خواهد آمد و آواز التماس ارادت باز نمی شد
حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند این سبوی بر سر کرده بیر
و از حوض آب بیار او سبوی از پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره
بر گرفت و بیرون رفت آن سبو نفری را داد تا آن نفر از حوض آب
آورد بعده آن سبو از نفر گرفته بر سر خود کرده پیش حضرت شیخ العالم
قدس الله سره آورد حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند ای
فضیل گلوی تو بغایت پر است و سلک من نهایت تنگ نتوانی که
در سلک من در آی فضیل بی النصیب ارادت حضرت شیخ العالم قدس الله
سره نشد باز گشت نقل ست که ملک شمو معتقد حضرت شیخ العالم
قدس الله سره العزیز شد و بطلب ارادت آمد و او ملکی بغایت معظم بود

وخصائل از خصائل اولیائی خدایتعالی داشت حضرت شیخ العالم
قدس الله سره او را قبول نمیکردند فاما حضرت شیخ العالم قدس الله
سره او را دستار گلیم داده بودند او گفت مرا همین کافی ست و خدمت
عبیدانه میکرد و هرجا که او را دشوار پیش می آمد و یا برای جنگ
سوار شدی آن گلیم و دستار بر سر می بستی بکرم الله تعالی او را آن کار
دران کار میشدی و از دشمنان ظفر یافتی نقل ست که میان فرید
مرید حضرت شیخ العالم بود سوداگری میکردی پرکالها جامه برای سودا
از خرید آورده بود بر حضرت پیر دستگیر خود حضرت شیخ العالم گذرانید حضرت
شیخ العالم جامهای او پیش خود طلبید ند و بقچه واز کردند
و یک طاقه جامه سربند کشیدند و بر تن خود نهادند و فرمودند چه نیکو ست
که تمام تن دیده میشود و بعد یک طاقه جامه ترا اندام کشیدند و آن
نیز بر تن خود نهادند فرمودند چه نیکو ست که بغایت نرم ست باز
فرمودند که چرا آنکس عذاب نه بیند که چنین تنعم دنیاوی مے کنند
و مراد نفس میروند بعده پرسیدند یگان یگان طاقه و وابستگان تنگه
می ارزد میان فرید عرض کرد ای پیر دستگیر شتنگان یا دهگان تنگه می ارزد

و دیگر در راه زکوة میگیرند حضرت شیخ العالم فرمودند مگر شما پوشیده میدارید او گفت آری پیر دستگیر ما بسبب خوف می پوشم فرمان شد که شما ظاهر بدهید از خوف کاتیان نپوشید ایشان هیچ نخواهند گفت و چیزی نخواهند گرفت الغرض میان فرید طرف خطه قنوج روان شدند جامه مذکور را در راه ظاهری بردند هیچ یکی نه پرسید که تو کیستی و چه می بری تا لب آب گنگ گذر شد وانگی و درمی در راه گذر لب آب هیچکس را نداد و سود نیکو یافت نقل ست ۶۲ که حضرت شیخ العالم کتابت بدست بهرام برای مجلس عالی فیروز خان فرستادند و او در قصبه الیسولی سپاه کرده بود حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام آنجا مستوری مستعد است بدست او این کتابت بدهی و این اشارت بر شیخ فخر الدین بود که سکونت ایشان در قصبه الیسولی همسایه مجلس عالی مذکور بود که او چاشنی عشق هم از حضرت شیخ العالم میداشت و برگزیده آنحضرت بود و پسر شیخ بختیار داماد ایشان بود و هر که از مریدان آنحضرت در قصبه الیسولی میرفتی در آنجا فرود می آمدی ایشان خدمت عمیدانه میکردند الغرض بهرام کتابت حضرت شیخ العالم برده بر شیخ فخر الدین مذکور رفت

شیخ فخر الدین همه کیفیت پرسیدند بهرام گفت ای شیخ فخر الدین
حضرت پیر دستگیر برای مجلس عالی فیروز خان کتابت فرستاده
اند و فرموده اند که آنجا ستوده روغن گرست این کتابت بر دست
او نهی شیخ فخر الدین گفتند ای بهرام چون رضای حضرت شیخ العالم
برین ست در جامع مسجد بیاد برابر ما نشین آنجا مجلس عالی هم
بیاید چون از نماز فارغ شود آنگاه تو این کتابت ابر دست
ما بده تا بر دست مجلس عالی بدهیم بهرام گفت نیکو باشد الغرض بهرام
در مسجد جامع برابر شیخ فخر الدین رفت و بنشست چون مجلس عالی
از نماز فارغ شد بهرام کتابت حضرت شیخ العالم بر دست شیخ
فخر الدین داد ایشان مجلس عالی را دادند و در کتابت این مثنویات
مسطور بود ابیات هر انکو غافل از وی یکزمان ست ＊ در آن دم
کافرست اما نهان ست ＊ مبادا غایبی پیوسته باشد ＊ در
اسلام بروی بسته باشد ＊ حضورم بخش ای پروردگارم × که
من غایب شدن طاقت ندارم ＊ چون مجلس عالی کتابت
حضرت شیخ العالم را خواند و بر سر مصرعه اول دیرے مانده و بر مصرعه

تا نی جان فشانده بعده گفت ای شیخ فخر الدین همچنین درویش اینجا با شما
تو مارا خبر نکردی ای شیخ فخر الدین پالکی و اسپ بر پایه حضرت شیخ العالم
را اینجا بیارید و عذر من عرض کنید و بگوئید که فرمان سلطان برین است
که بیرون حصار نشوی اگر بار حضرت شیخ العالم در قصبه ردولی بیرم
و سلطان بشنود ملکدر خاطر شود و بگوئید که مجلس عالی بیفرمانی کردن
آمدن ما نمیشود و اگرنه بجهت اقدام ایشان بنده وار میرسید شیخ فخر الدین
گفت ای مجلس عالی حضرت شیخ العالم درویشی بغایت غالب و نهایت
جاذب ست بعد از ملاقات تا چه احوال پیش آید مجلس عالی گفت ای شیخ
فخر الدین همچنین مینماید که درویش غایت بر کمال ست و این گفت و
سر فرود آورد و ساعتی همچنان ماند بعده سر برآورد شیخ فخر الدین
گفتند که مرید حضرت شیخ العالم را چه اشارت میشود مجلس عالی یک
پرکاله تر اندام آورد و برای حضرت شیخ العالم قدس الله سره فتوح
فرستاد و بهرام را ده تنگه نقره داد و گفت ای بهرام برو خدمت و
عبودیت من بحضرت شیخ العالم برسان بهرام روان شد و پیش حضرت
شیخ العالم آمد و حضرت شیخ العالم بمجرد نظر افتادن بر بهرام فرمودند

ندای بهرام ثابت در بروست ستور، و غمگر دادی و گفته انت بند بهرام
اعتراف شود و سر بر زمین نهاد نقل است که در خانه قاضی خان
حاکم قصبه ردولی پسر نمیشد اهل بیت قاضیخان معتقد حضرت شیخ العالم
بودند اکثر اوقات در شبها بر حضرت شیخ العالم می آمدند و التماس پسر می
کردند روزی حضرت شیخ العالم قدس الله سره در خانه قاضی خان یکجا
رفتند و در صحن خانه ایستادند و اهل بیت قاضی خان سلام کردند حضرت
شیخ العالم فرمودند ای قاضی خان امروز در خانه شما پسر آمده است
نیکو برخوردار خواهد شد همدران روز اهلبیت قاضی خان را
حمل ماند الغرض بعد انصرام مدت حمل پسر تولد شد قاضی
دانیال نام نهادند و در عرف ایشان را قاضی گدن می گفتند حکومت
قصبه هم در حوالت ایشان گشت و ایشان هم معتقد حضرت شیخ العالم
گشتند و چاشنی عشق هم از برکت نظر حضرت شیخ العالم نصیب ایشان
شد اعزان اهل ذوق و شوق شدند که اکثر احوال و رعایه حال خانه خود
را غارت کنانیدند... زهی صاحب نظر که از تاثیر یک نظر تا کار
تا بکجا رسید نقل است که میان سالار مردی معظم بود که سبب گشت تغیر

مے کرد و نوکر تاتار خان بود روزی از روزہا ہے پیش حضرت
شیخ العالمؒ بایکپا موزہ مغرق بکسوت خاص آمد و طلب ارادت کرد
و در خانقاہ حضرت شیخ العالمؒ مریدان گلایہ میکردند حضرت شیخ العالمؒ
فرمودند در این گلایہ درآئی در حال او چنانچہ بود با کسوت و موزہ
در گلایہ درآمد تمام روز در گلایہ بود و گلکاری کرد حضرت شیخ العالمؒ اورا
قبول کردند و طاقیہ ارادت بدو عطا فرمودند نقلست[۶۵] کہ در مسجد
جامع حضرت شیخ العالمؒ اول وقت میرفتند و جاروب بدست خود
میدادند و قریب چہل و یا پنجاہ سال در مسجد جامع قصبہ ردولی نماز
گزاردند فاما نمی دانستند کہ مسجد جامع کدام طرف ست و چون حضرت
شیخ العالمؒ روان میشدند شیخ بختیار پیش میرفتند و لفظ حق حق
حق بلند میگفتند تا حضرت شیخ العالمؒ را آن آواز در گوش می افتاد
و بسمت آن آواز میرفتند زہی کمال و زہی جمال و شکر حال کہ در حضرت
معبود خود میداشتند نقلست[۶۶] کہ پسر حضرت شیخ العالمؒ شیخ المشائخ
حضرت شیخ عارف احمد انار اللہ برہانہ و اکثر مریدان و معتقدان حضرت
شیخ العالمؒ باوقت موت جان برابر اسم حق رفتہ ہست و بدوستیا و

زہی کمال و زہی جمال کہ محبت باحق ذوالجلال میدا شتند و بر نام او جان

میدادند نقل ست کہ مریدان حضرت شیخ العالم قدس اللہ سرہ پیش حضرت شیخ العالم

سر پیش می آوردند و سجدہ پیش میرفتند و می نشستند سبحان اللہ

تا دران حال چہ جمال میدیدند و مستغرق آن گشتند و امروز ہمان سنت

مریدان حضرت شیخ العالم را جاریست کہ پیش حضرت شیخ العالم و

پیش صاحب سجادہ آنحضرت سر بر زمین می نہند و سجدہ میکنند اگرچہ

در ظاہر ممنوع ست و اما در باطن مسموع ست و جواب این بوضوح

تمام در فن ارادت گفتہ شدہ ست شافی و کافی خواہد بود ان شاء اللہ تعالی و عز

و نیز باید دانست کہ این مسئلہ مختلف فیہ ست کما قال فی اشراق

المذاہب واختلفوا فی السجود الشکر فقال ابو حنیفۃ و مالک

رضی اللہ عنہ یکرہ والاولی ان یقتصر علی الحمد والشکر باللسان

وقال الشافعی و احمد لا یکرہ بل ہو مستحب در بعضی احکام مشائخ در

مذہب شافعی ہم عمل دارند نقل ست کہ حضرت شیخ العالم اکثر این

بیت میفرمودند و بر بانگ شوق جوش می زدند انیست ابیات

سخنی شکستہ از ہمہ عالم برای یار	آری برای یار دو عالم توان شکست

احمدا تا در نبازی مال و جاه و جان و تن | هرگز از عشقت نباشد شمهٔ اندر مشام

نقل است که چمن مطرب بغایت خوش الحان بود بجدی که میگویند
که چراغ گشته از سرود او می افروختی که آنرا هندوی دیپک می گویند
روزی پیش حضرت شیخ العالم قدس سره سرود کرد حضرت
شیخ العالم را در آنحالت سماع و وجد و ذوق بسیار شد تا بر چمن مذکور
خوش شدند فرمودند بخواه چه میخواهی او خرقه حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه خواست فرمان شد تحمل نخواهی کرد چیزی دیگر بخواه او همان
میخواست حضرت شیخ العالم قدس الله سره خرقه بدو عطا فرمودند
او خرقه مذکور فی الحال پوشیده و بازگشت تا سه روز پوشیده
برخود داشت بعده بحضرت شیخ العالم فریاد کنان آمد و عرض کرد
ای پیر دستگیر مرا طاقت پوشیدن خرقه پیر دستگیر نمانده است
که سه روز در دریای آتش افتاده بودم و کناره نجات ندیدم
القصه خرقه آورده پیش حضرت شیخ العالم نهاد و حضرت شیخ العالم
خرقه خود گرفتند و پوشیدند و فرمودند بسیار کردی که آن خرقه فقر تا
سه روز داشتی منقولست که چمن مطرب مذکور بعد ازان فقیر شد

اکنون نیز یکی از اولادش بهشتی شده می آیند نقل است
که حضرت شیخ العالم شیخ بودهی اودهی را جامهٔ خلافت با اجازت
عطا فرمودند و شیخ بودهی بیرون خانقاه آمد بطریق شیخان یکی را
مرید کرد و شرینی پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره آورد حضرت شیخ العالم
قدس الله سره در غضب آمدند و در مجمع نشسته بودند فرمودند مسلمانان شما شاهد باشند
که خلافت از بودهی کشیدیم و منقولست مادام که شیخ بودهی مذکور
می زیست شب و روز نالیدی و در آتش میسوخت و می نالید و میگفت
آه شیخ احمد ماریو ماریو نقل است که سید کبیر پیش حضرت
شیخ العالم آمد بایستاد و طلب ارادت کرد حضرت شیخ العالم
چشم بسته دائم می ماندند چشم ظاهر از چشم باطن نکشودند و بنظر باطن
بر سید کبیر نگریستند و در حال چنان مست شد که از خود بیخود شد
بار دیگر در هوشیاری نیامد دیوانه چون فیل مست می بود روزی در خانهٔ
تره فروش در آمد یک سبو سبزی در خانه او بود کل خورد بعده در خانه
روغنگری در آمد کندوری بر گنجاره بود کل خورد ایشان پیش حضرت
شیخ العالم بفریاد آمدند که امروز سید کبیر در خانهای ما در آمدند و چنان

خورند و در همین اشتیاق بودند که از دار الفنا بدار البقا رحلت فرمودند
و قبر سید کبیر دیوانه در زیر درخت پکر در میان کوچه طرف مغرب
نزدیک روضهٔ حضرت شیخ العالم واقع است نقل ست که شیخ کمال الدین
مریدی حضرت شیخ العالم بود مولی اسلام ذکر حق بر زبان جاری
داشت و سکونت او در قصبهٔ بهریله بود روزی سید زین الدین مقطع
اوده قریب بهریله فرمد آمده بودند شیخ کمال الدین مذکور پیش
حضرت شیخ العالم آمد و سر بر زمین نهاد و عبیدانه بایستاد و عرض
کرد اگر فرمان شود این بنده ملاقات سید زین الدین نماید حضرت
شیخ العالم فرمودند که برای چه میروی میخواهی که بیرون جاموش
بستانی الغرض او رفت چون قریب لشکر شیخ زین الدین
شد جاموش ها شده بود نزدیک شیخ کمال الدین آمد فی الحال
شیخ کمال الدین را بالای سر خود سوار کرده ارسال زمین انداخت
شیخ کمال الدین از زخم کاری رسید در چارپائی کرده پیش حضرت
شیخ العالم آوردند حضرت شیخ العالم فرمودند نماند تا آنکه
بنیا فتی نقل ست که مولانا میر احمد صندوق مصحف نوشته پیش

حضرت شیخ العالم آوردند ایشان خلیفهٔ شیخ اشرف جهانگیر بودند
بچگان را تعلیم میکردند و اجرت کتابت بخوردند حضرت شیخ العالم
ده تنگه میدادند ایشان نگرفتند قاضی رضی از امراء کبار بود قریب
قصبهٔ ردولی فرود آمده بود ایشان آن صندوق را بردند قاضی را
هم ده تنگه داد مولانا امیر احمد بر حضرت شیخ العالم آمدند و گفتند
ای مخدوم چون شما ده تنگه هدیهٔ صندوق من کردند الله تعالی از آن
زیادت و نقصان نکرد حضرت شیخ العالم آن صندوق را از قاضی
رضی طلبیده فرستاده محبت خواندن پسر خود شیخ المشائخ شیخ عارف احمد
و شیخ المشائخ شیخ عارف احمد هم مولانا امیر احمد مذکور بنخواندند قاضی رضی
فی الحال صندوق مذکور بر حضرت شیخ العالم فرستاده اند آن
صندوق تا امروز در خانهٔ حضرت شیخ العالم بود در غارت غوغای
ردولی بغارت پیوست **نقل ست** که پسر خواجه حسین را شیخ نام
بود او در محلت حضرت شیخ العالم قدس الله سره میماندی آن پسر با دختری
نزدیک ولیش روضهٔ حضرت شیخ العالم قدس الله سره مباشرت کرد بعد
چند روز ان پسر محبوس شد بود بعد چندگی ببرد بر خورداری نیافت

نقلست که حضرت شیخ العالم بیشتر اوقات از غلبه جوش دریای باطن هیچ برا برج میزدند و بزبان حال با لطف کمال این سخن میفرمودند مصرعه چتر شاهی بر سر طفلان ماست والله اعلم مراد این سخن چه باشد لیکن اکثر مریدان حضرت شیخ العالم عشاق صفت مست وحدت میباشند و عاشقان اهل وحدت شاهان هر دو جهان اند و شاید که این سخن بشارت عام هم باشد که همه مریدان ما بهره مند دولت و سعادت اند و اهل نجات اند و ایشان نیز شاهانند و نیز می فرمودند که بوی تر ما صید نخورند والله اعلم که مراد این چه باشد که مریدان از پایه اعتقاد و صدق نلغزد و بدیگری نیاویزد و شاید که این هم مراد باشد که مرید ما را در حضور و غیبت ما و در حیات و ممات ما یکسان ست تا انقراض عالم هر که از مریدان این حقیر قدم صدق در راه طلب حق نهد و در طلب حق درآید ولایت با هدایت ما او را کافی باشد که تا بمنزل و وصول به مطلوب او هم از ولایت شود چنانچه او را در راه خدا هیچ ضلالت در نشود

پیش نیاید وشیطان ونفس از وی مقهور ومایوس آید ونیز
میفرمودند هر که ... الذکر کند آتش دوزخ بروی حرام گردد
نقل است که حضرت شیخ العالم میفرمودند که ذات پاک
حق بی نام ونشانست اما اگر اسمی از اسمای حق آن ذات
پاک را اطلاق کنیم بهتر وبالاتر از اسم حق نباشد که معنی اسم
حق سزاوار همه کلمات کمالات وثابت بذات است وذات پاک
حق موصوف بصفات همه کمالات وثابت بذات ست پس
اطلاق اسم حق بر ذات پاک حق را اطلاق بر وجه کمال باشد
تا آنکه این اسم حق بر زبان حضرت شیخ العالم ومریدان حضرت
شیخ العالم وفرزندان حضرت شیخ العالم قدس الله سره دهر که
دران خانقاه سه باعتقاد درود آورده است چنان جاری
بوده ست هر وقتی که بر می آورند وفرو می برند بدکه حق
می برند وهر وقتی که بر زمین می نهادند بدکه حق می نهادند تا
سجده یکه در محل سلام علیکم وسبحانی الحمد لله لعباره عطسه این نام
عادت وخوی ایشان گشته بود وسجده یکه در آغاز وپایان

هر کاری و نیتی چنانچه بعد صلواة و تکبیر و فاتحه و مانند آن این اسم حق
سه کرت بلند میگفتند و در امور دنیاوی نیز از خرید و فروخت
و مانند آن هرچه بودی از کار و بار و حال ایشان مستغرق
باسم حق و جمال حق بودی والی یومنا این طریق و این سنت
بر مریدان حضرت شیخ العالم جاریست و اجازت عام ست و این
علامت مریدان حضرت شیخ العالم است و از نیجه ایشان را
حق گوی و حقانی گویند و اگر این راسنکری منکر بود و گوید که این
[illegible] بدعت است روا نباشد و این از محض جهل و حماقت
بود و یا از حسد باشد نعوذ بالله منهم و این همه از جمله کمالات
مردان و حالات جانبازان در راه حق ست در اتباع
سید المرسلین صلی الله علیه وسلم انجا در رساله مکیه میگوید که این
اسم حق در اصطلاح این طائفه اسم ذات حق ست جل علی الحقیقة صفاته تعالی
اسم حق اطلاق بر ذات کنند و اسم حقیقت را در مرتبه صفات
اطلاق کنند چون مرید ترک دنیا کند و تجاوز کند
از حدود نفس و هوای او در آید در عالم صفا بیند

این طائفہ کہ در آید این مرید در عالم حقیقت و رسید بمقاما حقائق اگرچہ باشد
این مرید ہنوز در عالم صفات و اسمار ہرگاہ کہ برسد مرید
سوے نور ذات مے گویند این طائفہ کہ رسید سوی
حق جل و علا یعنے واصل حق گشت و این استعمال
درمیان این طایفہ ہست و اندک ہست استعمال
استنداین طائفہ حق و حقیقتہ او از ذات و صفات
غیر نیس اسم حق بسیار درمیان این طایفہ جاری باشد
کہ ایشان قومی اند کہ گفتن ایشان حق ست و شنیدن ایشان
حق ست و دیدن ایشان حق ست و جملہ افعال و اقوال
ایشان حق بحق است دیگر آنکہ اسم حق و ذکر حق حسن ست
حسن ہمیشہ جایز ست در ہمہ حال و در ہمہ اوقات من
تالیفات قطب المشایخ مقتدا العارفین قدوۃ العاشقین
امام الواصلین سید محمد گیسو دراز قدس اللہ سرہ
فی رسالتہ الاذکار و منہا ذکر الحق یقول کلمۃ الحق کما یقول
اذکار الاذکار لاکن الربط الاخیر یضرب علی القلب

والشاء یضرب بعین بعینها ما یضرب من الربط فیها وفی هذا الذکر
یتجلی الذاکر اشیاء مخوفة من الجلال فمن تحمل لذلك وصبر علیه
صار لایقا لکثیر من الامور الشریفة والشاء یجعله ثلثة ارکان
ویقول فی الضرب خفی منها ذکر حق خفی ابتداءه فی الجانب
الایمن حق بسکون القاف ثم یضرب ثانیا علی القلب خفی بالاشباع
المتکلم ومنها حق خفی یبتداء الحق من الیمین ثم یقول خفی
من الیسار ثم یضرب الربط علی القلب بقوله هوالاین از کار
هیچ فائده ندهد مرذاکر را مگر بتلقین و اجازت و شرائط این
است ونقل جمعی و استماع قطعی ست که آواز اسم حق از عالم
لاشک ولاریب و مریدان صادق را از گرد خانقاه حضرت
شیخ العالم و از هر جا که باشد از کمال عظمت ولایت حضرت
شیخ العالم قدس الله سره هر یکی رامی رسید و هر یک از انه
می شنیدند چنانکه این هد برد ز کا بت پرست بدکردار از
سکان آستانه آنحضرت علیا و قطب ولیا ست شبی در جمع
یاران در شوق عشق چون درماندگان و بیچارگان نشسته بود

دآن هنگام ابتدا در آمدن این ضعیف درین راه بود وانقطاع
از خانمان و مادر مهربان کرده در ناپاک عشق افتاده بود ناگاه
برادر بزرگ این ضعیف قدم لطیف بر سر این ضعیف آوردند و بزبان
کرم نصیحت لشنت بسیار ارزانی فرمودند و دست گرفته
در خانه بردند آن شب از شبهای ماه مبارک رمضان بود هنگام
بهار از افق آسمان بی غبار ماه تابان طلعت می نمود این ضعیف
آمده بالای چهارپائی خدمت والده نشسته ناگاه آواز حق از
عالم الغیب از جانب غرب برآمد این ضعیف سر فرود افگنده بدرد
عشق در دمند بود سر برآورده ساعتی گذشته باز آواز حق
از بین الشمال الغرب برآمد این ضعیف در صحن خانه رفته ایستاده
خدمت والده و آدمیان دیگر همه بیدار شدند ساعتی نگذشته که باز
آواز اسم حق از عالم غیب از جانب شمال برآمده چنانچه همه
چون تفحص کردیم گرد خانه کسی نبود و سوا نه نیم شب از شب گذشته
بخدمت والده عرض کردیم این ضعیف را معذور دارید که کار این ضعیف
بر دست این ضعیف نیست ولایت حضرت مخدوم العالم رضی الله عنه

برین تیغ این ضعیف رانجو دمی کشتند مارا زہا کنید ایشان مارا رہا کردند
و بعضد سعذور داشتند چون این فقیر دراز بعبادت می نشست و
بمجاہدہ و ریاضت می پیوست ہر شبی از شبہا چون مقدار دو ثلث
شب گذشتے عالم فیض برین فقیر می تلفتے چنان بودے کہ
کوہہای عالم بر سر نہادند یا در زیر دریاے قلزم بردند
از مقام شفاعت واز کمال ولایت حضرت شیخ العالم آواز حق
از غیب می آمدی و در حال نجات می یافتم و می خاستم و تہجد ادا
میکردم و ہر بار کہ غفلت خواب این فقیر را در آمدی و قریب
بودی کہ وقت تہجد برود در حال حضرت پیر دستگیر حضرت شیخ العالم
در عالم واقعہ بر سر وقت فقیر میرسیدند بطریق عتاب میفرمودند
برخیز وقت تہجد میرود و این فقیر در حال میخاستے و تہجد ادا میکرد
و ہمچنین بعد از ادای تہجد چون غفلت خواب در آمدی و قریب بودی
کہ وقت نماز فجر برود ہمچنان حضرت دستگیر دستگیری میکردند و از غفلت
بہوشیاری در می آوردند و ارادت و اجازت این فقیر با حضرت
شیخ العالم در عالم معاملہ اول درست گشت بعدہ با نبیرہ حضرت

شیخ العالم شیخ الوقت حضرت شیخ محمد مدا الله ظلہ و اعلی قدرہ
بیعت کردیم و بشرف اجازت مشرف گشتیم و حضرت شیخ العالم
این فقیر را در عالم معامله چند بار لطف کردند و دست گرفته بزبان
کرم فرمودند که ترا بخدا رسانیدم الحمد لله علی ذالک و چندان معامله
نقیر را با حضرت شیخ العالم بود که در تحدید نیاید تا در وقتی باشد که غفلت
از ان ربوده باشد و این معامله ما را در ظهور ولایت حضرت
شیخ العالم بعد چهل سال از رحلت حضرت شیخ العالم بوده است تا
پیش ازین چه بوده باشد اگرچه در ظاهر میگویند که اولیا را بعد وفات
گذشتن مدت چهل سال از رتبهٔ ولایت برتبه نبوت میرسانند بنابر آن
از اعلی بسوی ادنی آمدن نمی تواند فاما حضرت شیخ العالم را ولایت
برکمال است و تا انقراض عالم خواهد ماند ای برادر اگر شبهه داری
ولشک می آری با صدق اخلاص درآئی و درباب لَيْسَ الْخَبَرُ
كَالْمُعَايَنَةِ نقل است که شیخ بختیار از جهت سودا سیر سفتے
و بسیار روزها گذشتے اهل بیت او خبر سلامتی نمی یافتے
یک نانی بوزن یک سیر دو دانگی پخته و دو دانگ شیر شکر و دانگ سه

روغن زرد انداخته می آورد وپیش حضرت شیخ العالمؒ میداشتے
و خبر شوہر خود از پیر دستگیر مے پرسیدی و می یافتے بقرار و آرام گاه
خود باز گشتی و آن زن بشہرت پیوسته غرق شده بلا و مشکل
افتاده ابتلا را نجات گشتے نام آن زن حضرت شیخ العالمؒ توشه
فرمودند تا چند مدت ہمچنین میکرد روزے برای استحبار شیخ
بختیار بے توشه آمد حضرت شیخ العالمؒ فرمودند برو توشه بیار بختیار
مے آید تا فلان منزل رسیده است اہل بیت شیخ بختیار گفت
که ای پیر آرد ندارم حضرت شیخ العالمؒ فرمودند اگر آرد نیست او ہم نیست
بقضای الہی دران ساعت درراه رہزنان در نواحی سنته
گشتند چون خلق آنجا آثار کرامتش آشکارا دیدند قربت
کردند حالا اسمش بقوم عام در جہان بنام غیب پیر شہرت
یافته است و عمل ہر طائفه برین شتافته است ہر کرا مشکلی در جہان افتد
و کارش بجان رسد و ہر حاجتی که دارد توشه حضرت شیخ العالمؒ بدہد در حال
بلا شک و شبهه نجات یابد و کارش زود بر آید و بمقصود رسد انشاء اللہ تعالیٰ
بشرط آنکه تا بخواند به صاحب سجاده یا بفرزندی حضرت شیخ العالمؒ رسانید

واگر تا ... مریدی از مریدان حضرت شیخ العالم ... بماند اگر این هم
نتواند درویشی یا مسکینی را بدهد تا اہل ... پیر ... تا مقصود
مقصود ... حضرت شیخ العالم فرمودند ... باغیان خرج
کند یا بخورد ... از جان خود سیر آمده باشد ... مریدان
خانقاه ... می فرمودند اما بعد حضرت شیخ ... العالم پسر حضرت
شیخ العالم حضرت شیخ عارف احمد انار الله برہانہ اذن عام کردند و فرمودند اگر
اینجا آوردن نه تتواند بر مریدی برساند اگر این هم نتواند مسکینی
و درویشی بدہد تا مقصود او واگردد و حاجتش و برآید
انشاء الله تعالیٰ ... یک ... صاحب سجاده ... حضرت
بیارد ... حاجتش واگردد اگر کسی ملول باشد ... حاجاتش منقطع
مقدار وسع و طاقت خود یکدو ... حضرت صاحب سجاده
حضرت شیخ العالم رساند تا در خانقاه حضرت شیخ العالم خرج
فرمایند و بمریدان و معتقدان و فقیران ... کنند باذن الله تعالیٰ
زود نجات از بلا در نج یابد و اولی آنست که پیش از بر آمدن
حاجت بدهد اگر ... ندهد نیت تصدق ... و قربانی بکنند

الله تعالی بکرم خویش وفضل خود او را نجات بدہد وجمیع حاجتش روا گردد واگر بعد از بر آمدن مقصود ہم ز دوند ہد خود در خوف عظیم وبلای جسیم مبتلا گردد که نجاتش محال بود نعوذ بالله منها وآن گاو را در خانقاه حضرت شیخ العالم ذبح می کنند وبمریدان وستحقان وفقیران سه سلسله هیچ نمی دارند والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب فقط

تمت

بعضی احوالات وخوارق عادات حضرت شیخ العالم قدس الله سره از کتب معتبره وملفوظات وغیره استنباط نموده درین اوراق ملحق نموده تا از ہمہ مومنان بصر بصیرت افروز کامیاب وبہره ور شوند

ذکر آن جذبات جلال آن ربوده نفحات جمال آن غواص بحر معانی آن سر از نہات سبحانی آن خورشید ولایت بی نقاب آن ماه ہدایت بیحجاب آن غرق دریای شہود ذات مطلق قطب الاقطاب حضرت مخدوم العالم شیخ احمد عبد الحق صاحب

توشۂ قدس اللہ سرہ سر حلقہ دردکشان بادۂ توحید بود وشانی عظیم
وحالی قوی وہمتی بلند ونفسی قاطع وہشت از قہر ولطف ہرچہ
درخیالش میگذشت درساعتی بلا توقف بظہور مے آمد
و وی مرید ومحبوب ترین خلفای حضرت شیخ جلال الدین
کبیر الاولیا پانی پتی قدس اللہ سرہ است وآنقدر ریاضت
ومجاہدات کہ بقدم تجرید وتفرید اوکردہ کمتر ازین طایفہ بوجود
آمدہ باشد بعد یکہ مدت شش ماہ درقبر ماندہ واز جانب حق تعالی
مخاطب بخطاب عبد الحق گشتہ زندگانی ابد یافت وبہ ہدایت
گم گشتگان بادیۂ ضلالت بیواسطہ بطریق الہام از حق مامور گشت
بعد ازان ہمیشہ درمشاہدۂ جمال حق مستغرق ومحظوظ مے بود
وگاہی چشم حق بین از مراقبہ لمی کشود الا بدو سہ محل چنانچہ برای
صلوٰۃ خمسہ ونماز تہجد وغیرہ ویا بجہت ہدایت وتربیت طالبان
ومریدان یا بسبب ویدن مخلصان ومحبان وآنچنان بود کہ
اگر وقت نماز میرسید ویا آیندہ می آمد خادمان سہ کرت اسم
حق حق حق بآواز بلند می گفتند آنزمان چشم حق بین مے کشاد

وموجب استغفار فرمودی وچنان می آرند که حق اول که می گفت
از عالم لاهوت بعالم جبروت می آمد واز حق دوم بعالم ملکوت
نزول میفرمود واز حق سوم از ملکوت بعالم ناسوت توجه مینمود
وباز بعالم فنا احدیت مستغرق میگشت محرر این سطور مے گوید
که سر در آمدن آنحضرت از لاهوت بناسوت بواسطه تکرار آوازِ
حق آنست که مبدای الفتش اسم اعظم اسم حق بود ویرا تجلی ذات درصورت
همین اسم دست داده بود بنا بر آن چون آواز این اسم از جسم منفید
ناسوتی بگوش وی قدس سره میرسید از مشاهده تنزیه مطلق بجانب
شهود وی ودر تفاصیل مظاهر تشبیه درجه بدرجه ترتیب عروج
توجه میفرمودند ونزول مینمود تا هر دو مشاهده تشبیهی وتنزیهی نوبت
بنوبت بلکه هردو دریک آن لذت گیرد وآن مرتبه انبیاست وکمال
اولیاست که مثل حضرت مخدوم شیخ احمد عبدالحق ازین ممر حال
مے آمد الغرض آنحضرت را چندان استغراق در ذات مطلق
روے نموده بود که چون بجهت نماز جمعه ودیگر جا متوجه مے شوند خادم
حق حق حق گویان پیش سیرفت تا قدم برابر آواز حق مے نهاد

واگر احیاناً خاموش میگشت تحیر می ایستاد و وازراست وچپ و پس
پیش جز نداشت بزرگی خوش گفته بیت این ست الستیم که از خود خبرے
نه * جز کوی خرابات دگر سو گذرے نه * در اوراد چشتیه نقل میکند
که اسم حق بر زبان حضرت مخدوم شیخ احمد عبد الحق رح و فرزندان
مریدان وطالبان او چنان جاری میبود و هر میکه بر می آوردند
و فرد می بردند بذکر حق می بردند هر قدمی که پیش بر زمین نهادند
بذکر حق می نهادند تا بحدیکه بجای السلام علیک و علیک السلام
و بجای عطسه و الحمد این نام عادت وخوی ایشان گشته بود و
در آغاز و پایان هر کاری دینی چنانچه اول و آخر صلوة و تکبیر تا
نماز و فاتحه و مانند آن سه بار اسم حق با آواز بلند می گفتند و در امور
دنیا نیز در خرید و فروخت و مانند آن هر چه بود از کار و بار و حال
ایشان مستغرق باسم حق و بجال حق می بودند چنانکه تا امروز
این سنت در مریدان و طالبان آنحضرت جاری ست و اجازه علم
گشته و همین ست علامت مریدان و طالبان وی و از این سبب
ایشان احقانی و حق گو میخوانند و ایشان قوم حق اند که گفتن ایشان

حق ست و شنودن ایشان حق ست و دیدن ایشان حق ست
و جمله احوال و افعال ایشان حق است و همدران جا ذکر می کنند
که چون روح عارف در دریای توحید غوطه خورد و انانیت گم شود
و تنها لفظ حق حق حق گفتن گیرد آنچه حقیقت توحید معائنه کرد حقیقت
اشیای هجده هزار عالم یک وجود واجب باید انهیت آواز حق بحقیقت
حق برید و هم دی میگوید اگر کسی صاحب سمع باشد بشنود که هنوز
از قبر مبارک حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس الله
سره آواز حق جاریست و از دلایت خود الحال طالب صادق
را تلقین می فرمایند و میگویند که این فقیر بکمال شوق و طلب در
قصبهٔ رودلی رفت و از شرف زیارت آنحضرت مشرف گشت
و سه روز بطاعت و مشغولی گذرانید سوم روز بعد از نماز تهجد از آواز
حق مشرف شدیم و بگوش ظاهر و باطن شنیدیم و ذوق یافتیم که
در تحریر نگنجد وقت صبح صاحب سجادهٔ آنحضرت شیخ حمید الدین جا یکه
این فقیر بود گفت الحمد لله که از آواز حق مشرف شدید این فقیر در
تعجب ماند زهی ولایت حضرت مخدوم که در حیات و ممات فرقی نیست

بعد ازان شوق عشق براین فقیر غلبه کرد بیطاقت و بیقرار گشت لهذا
درحقیقت این آواز باید شنید که از کدام مقام همه زده ست چون
بسیار شوق غالب آمد ناگاه آنحضرت قدس سره از مهربانی تمام
در معامله کلاه خاصه بر سر فقیر نهاده و از نکته حقیقت الحق محرم
ساختند و هم وی میفرمایند اگر کسی تبصور دائره حقی که شغل خاص
آنحضرت ست مداومت نماید نور دل مثل قرص ماهتاب نمایان
شدن گیرد بعد ازان چون زیاده بران مواظبت کند نور روح
بر شکل گرده آفتاب روشن تر ازوی نمودار شود و بعد از مداومت
بسیار آفتاب های لاشمار از منعقد سر مبتلش در هر آنی هر دو آئینه
و عقل و هوش شاغل را بربایند و پس از مواظبت تمام نشدن وجود
خود و تمامی موجودات دست دهد و نور الانوار که نور ذات لاکیف
ست طلوع نماید بسبب بیهی بد روش آید و از انبهت تشبیهی بیا ذکیلااز
وقت طالب بود ... باید بی اختیار بر زبان حال جاء الحق
و زهق الباطل برخواند و باین بیت مترنم گردد بیت وجودی
محض مطلق را بهر جا هر زمان دیدم بهر سو بهر کو ...

بعد ظهر عیان دیدم و در ابتدا اوز رش این دایره حقی دایره نور
درون بیرون است و چپ پس پیش و تحت و فوق مشهود میگردد
و رای همین دایره را حق می پندارد اما این دایره حق نیست بلکه
ظهور حق ست در لباس مثال نوری و طریق اشتغال باین دایره
که محصل کمالات مسطور ست آنست که در جای خالی که آنجا آواز کسی
مسموع نشود اسم حق را بصوت مدور و بیرنگ یا بنقره یا بنیلگون
مثل جامه نیلگون در اندرون دل خویش تصور نماید بر تصور چندان
مداومت کند که حق ظاهر گردد و خلق مخفی و ایهم در مرات الاسرار
می آرد که در سلسله پاک حضرت خاندان چشت قدس اسرارهم
بعد از حضرت خواجه ابو محمد چشتی و حضرت خواجه قطب الدین بختیار
اوشی قدس سرهما این نوع استغراق و تجرد دوام مشاهده دایره
وجود مطلق و نقطه ذات حقیقة الحق که می دم شیخ احمد عبد الحق قدس الله سره
را دست داده بود فوق آن مرتبه یکی از اولیا میسر نگشته و
در لطائف اشرفی از حضرت گنجشکر قدس سره نقل میکنند که جمیع انبیا
و اکثر اولیا در مقام تحیر بودند بنا بر آن حضرت رسالت پناه صلی الله علیه

علیہ وسلم این دعا ورد خود ساختہ اَللّٰهُمَّ زِدْنِي تَحَيُّرًا پس این تحیر
ورثہ خاص صاحب قاب قوسین او ادنیٰ ست چنانچہ فرمود لی
مَعَ اللّٰهِ لَا يَسَعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ
و بایدِ العلماء وَرَثَةُ الْاَنْبِیاءِ راهمین مقام ست کہ آنرا اکثر
صوفیان مقام بگویند بلکہ احوال کہ محض مواهبت ست نہ مکاسب
چہ اکہ نزدیک صاحب کشف المحجوب دیگر صوفیان اہل فنا انچہ
از کسب وی دید آنرا مقامات گویند وانچہ از مواهبت رو نماید
آنرا احوالات ذاتیہ پس یقین کہ وراثت خاتم الانبیا صلوٰۃ اللہ
علیہ شہود احدیت در عالم کثرت ست عین مواهبت باشد
بہ مکاسب الغرض سلسلہ نسب حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد
عبدالحق قدس سرہ بجنید واسطہ بحضرت امیر المومنین عمر ابن الخطاب
رضی اللہ عنہ منتہی شود وجد آنحضرت مسمی بشیخ داؤد قدس اللہ سرہ
کہ نہایت عالی وقار و با عظمت وسعید یکی از فرزندان حضرت
عمر فاروق رضی اللہ عنہ با معدودی چند از مردم قبیلہ در حادثہ
ہلاکو خان از ولایت بلخ بر آمدہ بملک ہندوستان شرف حصول

ارزانی داشت وسلطان علاؤالدین خلجی بادشاه باحترام عظام
پیش آمده وجہ معیشت لائقہ بنام صوبہ دار ملک اوده برای مصارف
عیال مقرر نمود وحضرت بقصبہ ردولی خاص قریب شہر اوده
سکونت اختیار فرمودند وشیخ داؤد مردی عظیم القدر
وبحسب ونسب ممتاز بود وارادت بشیخ نصیر الدین چراغ
دہلی داشت وتعلیم وتربیت از حضرت چراغ دہلی حاصل
نمود واز واصلان حق گشت امّا جمال حال خود را یکسوت
اہل صورت پنہان مے داشت مرقد متبرکہ
او جانب قصبۂ ردولے بغایت غریبانہ واقع است
کہ ہنوز ظاہر نگشت رحمۃ اللہ علیہ واز وی یک پسر شیخ
عمر بن شیخ داؤد رحمۃ اللہ علیہ یادگار ماند مردی بابرکت
مشائخ صورت بزیور صلاح وزہد واتقی آراستہ وبحلیہ
کمالات پیراستہ قبرش در قصبۂ مذکور متصل جد بزرگوارست
واز وی دو پسر سعادتمند بوجود آمدند یکی شیخ تقی الدین
کہ نہایت فضیلت شعار بود از قصبۂ ردولی بر آمده بدہلی

متوطن گشت و پسر دوم قطب الامیت معدن صدق قوہت محو در شہود ذات
حضرت الله واقف موزات لی مع الله حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس الله سرہ
کہ صیت کمالاتش از شرق تا غرب بانتہای ربع مسکون باشندگان کوہ
و ہامون رسید و توشہ آنحضرت تیر ہدف در حل مشکلات و فاقہ یاق
اکبر وار دحتی الامکان بحضور مزار اقدس گذرانند و رنہا اولاد آنحضرت سیادتا
و در صوفیہ عہد متابی اولاد احفاد بمردم شب نامی دار
متقی و پرہیزگار بود مانند مرتبہ فنا فی الله کہ بحضرت حاصل بود دیگری
کم میسر گشتہ بعالم حیات نہ ماہ از خلق پنہان گردیدہ بقبر شریف بیاد
الٰہی محو ماندند نہ ماہ اندرون دریا کہ نہایت سیلان بود بعبادت حضرت
پروردگار مشغولی داشتند یا نوران بحر بحکم حضرت خالق بر در بحر محافظ
جان بودند بعد انقضای مدت نہ ماہ آنحضرت صلی الله علیہ وسلم
بہمرہی حضرت علی کرم الله وجہہ و حضرت حسنین علیہم السلام تشریف
آوردہ دست گرفتہ از دریا بیرون آوردند و فرمودند کہ مقبول حق شیخ احمد
عبادت تو بحضور حضرت رب العزت مقبول شد و سپیدہ از
محبوبان اگشتی و بحضرت علی کرم الله وجہہ ارشاد

ارشاد فرمودند که دعای حیدری از زبان خویش تعلیم کن
وحضرت علی بحکم آنحضرت صلی الله علیه وسلم دعای حیدری
لفظ بلفظ از زبان مبارک خویش تعلیم فرمودند واین دعا
خاص درخاندان حضرت شیخ العالم تا قیامت هرکه می آمد
از صاحب سجاده واولاد آنحضرت اجازت خواندن گرفته
درورد خود می آرد فیض ظاهری وباطنی ازان حاصل
می کند الحق این نوع تحیر واستغراق بمشاهده دائره وجود
مطلق وملاحظه ذات حقیقة الحق که حضرت مخدوم شیخ احمد
عبد الحق را دست داده بود فوق المرتبه مراتب یکی از اولیا
را میسر گشته شیخ عبد الستار سهارنپوری قدس سره
در ذخیره خود می آرند که بعد رحلت حضرت صاحب توشه
قدس الله سره هنونت رای مهاجن ساکن قصبه ردولی
اعتقاد کامل باحضرت داشت قریب مرگ خود را
بر آستانه فیض کاشانه رسانید خاک پاک مزار مبارک مسح کرد
بخانه خود رفت تشنگی وقت احتزار غالب آمد آب طلبید

وارثانش نہ نوشانید او گفت اگر مرا عزیز میدارید آب حوض
درگاہ شریف مرا بنوشانند وارثان مہاجن آب حوض
بردند و او بنوشید و کلمہ لَا اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ مُحَمَّدٌ الرَّسُوْلُ اللّٰہ
برزبان آورد وجان بجان آفرین سپرد وارثانش
اینحالات متحیر گشتند وحسب معمول خود نعش بدفن
ہرچند آتش دادند جسمش لنسوخت مجبور شده بگور
حضرت شیخ محب اللہ الٰہ آبادی بکتاب ذخیرہ
مونس العارفین می نویسد روزی حضرت شیخ ا
مخدوم شیخ احمد عبدالحق قدس سرہ بجلسہ عام فرم
کہ حق جل شانہ مرا سجلی نوشتہ دادہ است دوروی
اصحاب و مریدان من ست کہ تا روز قیامت در سلک
ما منسلک خواہند شد ہمہ را بتو بخشیدم حضرت شیخ العالم فرمود از مالک رحم خانہ
پرسیدم نزد تو ہیچ کس از اصحاب نسبت گفتا نہ دیگر حضرت فرمود بعزت
حمایت من مرید مثل آسمان ست بر زمین اگر مرید چند النست من حج د
پروردگار و جلال وکہ از مثل و جل جلالہ نزد تلم طرد صحابہ در بہشت

اگر مرید من در مشرق بود و من در مغرب و پرده حقیقت در پیش بد
هر آئینه نپوشم پرده او را شعر هر کرا یار تو بی زار نگردد هرگز
چونکه غمخواری تو خوار نگردد هرگز در کتاب جامع السلاسل
مے آرد که حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق
قدس الله سره که آنحضرت تا سی سال سر ببالین نه نهاده و تمامے
عمر لباس یک خرقه بود هرگاه پاره شدے رقعه بر رقعه ادو ختی
و سماع را بغایت دوست داشتی گویند روزی در حین
سماع از حلقه سماع غایب شد چنانچه کس او را نے دید
پس از دیرے باز دران مجلس و مجمع حاضر شد بزرگی از وے
سوال کرد یا شیخ چگونه در مجلس از نظر غائب شدے که ما را
ترا ندیدیم گفت یا ما مامور نگردیم نگوییم روز دیگران بزرگ
باز آمد شیخ گفت حق تعالی را مقامی ست که مسمی بنور اسود
ست و هیچ سالک بدانجا نخواهد رسید مگر بسماع چون
صاحب سمع بدان مقام برسد از نظر خلق پوشیده گردد
ظاهر بینان دانند که غائب شده است و او حاضر ست

ومعشوق بحدیست محبت ویرا بخود کشیده بلباس خویش
متلبس گردانیده است وهنوز محبوب پوشیده گشته هست
همچو ستاره اندر شعاع آفتاب واو را دران حال خبر محبوب
حقیقی یاد درویش صاحب کمال که بمرتبه اتم عرفان رسیده باشد
کسے نتواند دید هم درانجا مے آرد که هرگاه آنحضرت در
سماع بودے دو چشم پرهوا داشتے گاهے گریستے وگاهی
تبسم کردے وگونه روے بغایت سرخ شدے وقتی
درویشے ازوے پرسید یا شیخ درحال سماع گاهی گریه
میکنی که همه حاضران مجلس بگریه مے افتند وگاهی تبسم
میکنے ورنگ تو سرخ مے شود فرمود چون اهل سماع اورا
بصفت جمال مشاهده مے کند ولطف وکرم اورا بے اندازه
مے بیند متبسم میگردند وروے اوراچون بصفت
جلال مے بینند در گریه مے افتند ورنگ ایشان زرد شود
منقول ست که وقتی امساک باران شد باشندگان قصبه
ردولی التجا بحضور حضرت صاحب توشه قدس سره

اوردند آنحضرت قوالان را فرمودند که حاضر شوند مخلص را
که مرید خاص و مقبول آله بود طلبید و سماع درداد مخلص بوسیله
بعض فقرا بعرض رسانید که این احقر نیز در سماع حاضر باشد
حکم شد اگر شما حاضر باشید در حالت سماع اثری نه شود پس
باران چگونه بارد باید که شما باطمینان تمام منتظر لطف باری
باشید بعونه و قوته باران نازل میشود مخلص حسب ارشاد
بخانه خود رفت حضرت بتواجد و گریه در آمد درین ضمن
فیضان رحمت الهی که عبارت از نزول باران ست
در ریزش آمد خلق را طمانیت کلی حاصل گشت در
تحفة المتقین نوشته دیدم که حضرت مخدوم شیخ احمد
عبد الحق قدس الله سره در زمان طفولیت بکنار دایه بود یکبار
از کنار او بپرواز آمد و بمقابله آفتاب چون پاره سیماب گشت
و دایه از وقوع اینحال از حیرت چشم در هول دوخته بود
باتش جدای زار زار مے گریست ناگاه بالتفات حضرت
باری در کنار او باز رسید حضرت از دو فرمودند که اے فهمید

و از خوف اظہار اینحال از والدہ حضرت نمود کہ مبادا
از افشار این راز چہ حال برای من پیش آید بذخیرۃ تصنیفات
شیخ محب اللہ الہ آبادی قدس سرہ دیدم کہ حضرت
مخدوم برحق شیخ احمد عبد الحق قدس اللہ سرہ چند کسان
بلفظ قم باذن اللہ زندہ کردند شور افتاد کہ احمد مردگان
زندہ مے کنند حضرت ازان مقام روپوشیدہ بقصد
مکہ تشریف آوردند وازین معنی توبہ کردند منقول است
کہ حضرت شیخ جلال الحق والدین پانی پتی قدس اللہ سرہ سید
از حضرت مخدوم شیخ احمد عبد الحق قدس اللہ سرہ فرمود
کہ کمال ولایت ترا در حیات و ممات غایت نمے بینم
فرزندان مرا در وقت اسیرے دستگیری میکردہ باش
و در وقت نقل خود بفرزندان ہمین وصیت کردہ بودند
در وقت اسیرے برای دستگیری شمایان شیخ احمد
عبد الحق رح صاحب توشہ ردولی بس است و بعد از وفات
آنحضرت بازیک مرتبہ شیخ احمد عبد الحق رح بہ پانی پت سیر

بحکم حضرت شیخ جلال الدین قدس الله سرہ وصاحب سجادہ
ودیگر اولاد حضرت کبیر الاولیا تعلیم وتربیت نمود وفرمود
حیف اگر من سے نمے آمدم مخدوم زادہا ہمچنین ماندہ بود
چنانچہ تا امروز فرزندان حضرت کبیر الاولیا شیخ
جلال الحق والدین قدس الله سرہ درسلک مریدان سلسلہ حضرت شیخ احمد عبد الحق رح آمدہ اند
نعمتہا صوری ومعنوی موافق وصیت آنحضرت بہرہ مند میشوند
و ہیچ خارق شیخ جلال الدین پانی پتی قدس الله سرہ بہتر
از وجود شیخ احمد عبد الحق نیست و وقت رحلت حضرت
شیخ جلال الدین پانی پتی قدس الله سرہ خرقہ ودیگر اسباب
متعلقہ اش حوالہ خواجہ شبلی پسر خود نمودہ بتاکید وصیت
فرمود کہ باحتیاط تمام این خرقہ وما یتعلق بہا حوالہ شیخ
احمد عبد الحق باید ساخت وحضرت شیخ احمد عبد الحق
قدس الله سرہ بعد چند روز بہ پانی پتہ آمدند خواجہ شبلی
بموجب وصیت پدر بزرگوار خود آن ہمہ حوالہ شیخ احمد
عبد الحق قدس الله سرہ نمودند حضرت انہمہ گرفتہ

ملبوس خاص خود منودند و من بعد از طرف خود اینهمه
تبرکات بخواجه شبلی عنایت فرمودند و تعلیم و تلقین
نموده بمرتبه تکمیل رسانیده خود جانب وطن خود معاودت
فرمودند نقط در تحفة المومنین مرقوم ست که ولایت
ولی تا چہل سال مے باشد و حضرت رب العزت بحضرت
مخدوم شیخ احمد عبد الحق بکمال لطف و کرم و بیت
دوام سنده ام باحکام اختیار مجاریه عطا فرموده
تا یوم النشور قائم خواهد ماند و سلسلهٔ آنحضرت یوماً فیوماً
در ترقی خواهد بود و معاملهٔ حضرت با احیا و اموات
برابر ست قطب عالم بندگی عبد القدوس گنگوهی
رحمة الله علیه می فرمایند که یوم پنجشنبه بجمع عام مزار
فائز الانوار شق شده و حضرت مجسم ظاهر شدند
و دست من گرفته ارشاد فرمودند که عبد القدوس
ترا بجد ارسانیدم برو و بکار خویش مشغول باش
سبحان الله زہے ولایت حضرت فقط از نقل

کہ روزے حضرت شیخ العالم سکر مست و سرشار بودند
جرائے بجمیع آرایش پیش آنحضرت گذشت نظر جلال
بر برات افتاد تمام آدمیان و اسپان خاکستر شدند
بعد چندے حضرت بہ افاقت آمدند بحضرت شیخ
ازین ماجرا اطلاع دادند باز نظر جمال بران خاکستر
انداخت ہمہ برخاستند و روان شدند شیخ عبدالستار
سہارنپوری در ملفوظ خود مے نویسد کہ یوم پنجشنبہ
و مردم کثیر برائے زیارت بدرگاہ آسمان جاہ حضرت
شیخ احمد عبدالحق حاضر بودند قطب عالم شیخ
عبدالقدوس نیز پائین چبوترہ مزار اقدس نشستہ بودند
کہ یک ناگاہ مزار مقدس شق شدہ و حضرت مخدوم
برحق شیخ احمد عبدالحق قدس سرہ ہمین جسد ظاہرے
از مزار شریف برون آمدہ بر چبوترہ نشستند و جانب
قطب عالم مخاطب شدہ فرمودند بیت مرا زندہ پندار
چون خویشتن ✤ من آیم بجان گر تو آئی بتن ✤

حضرت قطب العالم را ازین ارشاد لرزه در اندام
درگرفت و بے اختیار در پاے حضرت شیخ احمد عبدالحق
قدس الله سره افتادند حضرت شیخ قدس الله سره را
شفقت درکار شد دست قطب عالم را گرفته
فرمودند که ترا بخدا رسانیدم چنانکه این حال همه
مردم که حاضر بودند معائنه کردند و همچنین خرق
عادت بجز حضرت شیخ احمد عبدالحق قدس الله سره
از احدے اولیاء الله بظهور نیامده که بعد انتقال
از قبر برآمده خود را در مجمع عام ظاهر کنند و دست گرفته
مشرف به بیعت سازند فقط ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ

تمت

قطعه تاریخ انتقال حضرت شیخ العالم مخدوم شیخ احمد عبدالحق قدس الله سره

شاه عبدالحق شه کون و مکان	مرشد کونین فخر انس و جان
از پی دیدار حق آن عین حق	کرد رحلت چون به گلزار جنان
سال تاریخ آن شه عالم پناه	گفت هاتف دستگیر بیکسان

سنه ۱۲۴۶ ہجری

ترتیب دعای حیدری اینست اول باید که روز پنجشنبه
شروع ماه غسل کند و با کسے سخن دیگر نگوید و دوگانہ
بنام حضرت شاه مردان شیر یزدان اسد الله الغالب
امیر المومنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنہ
ادا نماید و بعد دوگانہ فاتحہ بروح طیبہ حضرت دستگیر
بیکسان شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس سره
بخواند و مدد از ارواح ایشان طلب نماید و بعد ازان
دعای حیدری بست و پنج مرتبہ بخواند اول و آخر درود
یک یک بار بعده هر روز سه بار بخوانده باشد تا یکسال
ناغہ نکند حق حق اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى آلِ سَیِّدِنَا
مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ كُلِّ ذَرَّةٍ مِائَةَ
تمت اَلْفَ اَلْفَ مَرَّةٍ فقط تمت

دعاء حیدری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یَا مُفَتِّحَ الْاَبْوَابِ وَیَا مُسَبِّبَ

الْاَسْبَابِ وَیَا مُقَلِّبَ الْقُلُوْبِ

وَالْاَبْصَارِ وَیَا دَلِیْلَ الْمُتَحَیِّرِیْنَ

وَیَا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیْثِیْنَ وَیَا

مُفَرِّجَ الْمَحْزُوْنِیْنَ اَغِثْنِیْ تَوَکَّلْتُ

عَلَيكَ يَا رَبِّي قَضَّيتُ فَوَّضتُ

اَمرِي اِلَيكَ يَا رَزَّاقُ يَا فَتَّاحُ

يَا بَاسِطُ وَصَلَّى اللهُ عَلَى خَيرِ خَلقِهِ

مُحَمَّدٍ وَّاٰلِهٖ اَجمَعِينَ ۞ خواه قتل

خواه فتح اول بايد كه ۳ بار اين اسم بخواند

اَللّٰهُمَّ اَكشِف عَلَيَّ حَقَائِقَ

الاَشيَاءِ كَمَا هِيَ اَنتَ الحَقُّ المُبِينُ

سُبحَانَ المَلِكِ المُبِينِ حَقٌّ حَقٌّ

حَقِّ يَا اَللّٰهُ اَلْمَحْمُوْدُ فِيْ كُلِّ فَعَالِهٖ

يَا اَللّٰهُ ٣ بار بخواند اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى

مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلّٰى عَلَيْهِ

وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ لَمْ

يُصَلِّ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ

كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِ

وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا يَنْبَغِي الصَّلٰوةُ

عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا

آمرتنا بالصلوٰة علیه یکبار

بسم الله الرحمٰن الرحیم بسم الله

الجلیل الجبار القاهر القهار اللهم

صل علی محمد سید القاهرین

علی اعداء رب العالمین

یا حیدر یا حیدر یا حیدر

یا ابا تراب یا علی یا اسد الله

یا ولی الله یا رجال الله یا مقبول الله

یا محبوب اللہ یا ظہور اللہ یا مظہر

العجائب بالقہر انی مغلوب

فانتصر یا حق یا حق یا حق تحققت

بالحق والحق فی حق حقک یا حی

یا فتاح یا فتاح یا فتاح یا واحد

یا حی یا قیوم یا اللہ اللہ اکبر واللہ اکبر

ولا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم

یا عظیم تعظمت بالعظمۃ والعظمۃ

فِي عَظَمَةِ عَظَمَتِكَ يَا عَظِيمُ يَا رَبُّ يَا قَدِيرُ

يَا قَدِيرُ يَا قَدِيرُ يَا خَالِقُ يَا كَرِيمُ

يَا حَلِيمُ يَا مُسَخِّرُ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَمَا بَيْنَهُمَا يَا الْحَلِيمُ يَا مُحْيِي يَا مُمِيتُ

يَا مُتَكَبِّرُ يَا ضَارُّ يَا جَلِيلُ الْكَبِيرُ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَالْعَدْلُ آمْرُهٗ

وَالصِّدْقُ وَعْدُهٗ يَا جَلِيلُ يَا جَلِيلُ

يَا جَلِيلُ حَسُودِي مَقْهُورٌ وَعَدُوِّ

مقتول بقهرك يا قهار تقهرت

بالقهر والقهر في قهر قهرك يا قهار

يا قهار يا قهار قهر أعدائي يا جبار

يا مذل كل جبار عنيد بقهر

عزيز سلطانه يا مذل يا

نقيا من كل جور لم يرضه

ولم يخالطه فعاله يا نقي تنلت

بسيف الله لإيلاف قريش إيلافهم

رِحْلَتَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ وَمَا رَمَيْتَ

اِذْ رَمَيْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى يَا قَوِيُّ

يَا قَاهِرُ ذَا الْبَطْشِ الشَّدِيْدِ اَنْتَ

الَّذِيْ لَا يُطَاقُ اِنْتِقَامُهُ يَا قَاهِرُ

اَقْهِرْ وَادْفَعْ اَعْدَائِيْ مِنْ قَهْرِكَ

وَاَنْتَ اَشَدُّ الْقَاهِرِيْنَ حَقَّ حَقَّ حَقَّ

يَا حَمِيْدَ الْفِعَالِ ذَا الْمَنِّ عَلٰى جَمِيْعِ

خَلْقِهٖ بِلُطْفِهٖ يَا حَمِيْدُ يَا غَنِيُّ

عند كل كربة ومجيبي عند

كل دعوة ومعاذي عند كل شدة

ورجائي حين تنقطع حيلتي يا غياث

نادِ عليًّا مظهر العجائب تجده

عونًا لك في النوائب كل

همٍّ وغمٍّ سينجلي بنبوّتك

يا محمد بولايتك يا علي يا علي يا علي

قصیدهٔ حضرت جناب مخدوم شاه احمد عبد الحق قدس سره

ای جهان آرا خالقِ کون و مکان
نیر اعظم سپهر عز و شان

مقتدای و پیشوائی سالکان
ای ضیا بخشِ قلوب عارفان

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبد الحق ملاذِ انس و جان

آستانِ تو ملاذ جان منست
بارگاهت قبلهٔ ایمان منست

ذات پاکت رحمت یزدان منست
هر گدائے کوئی تو سلطان منست

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبد الحق ملاذِ انس و جان

آمدم پیش تو ای عالی جناب
چشم گریان سینه بریان دل کباب

خاطرم ناشاد چشم من پر آب
لطف بر حالم بفرما بیحساب

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبد الحق ملاذِ انس و جان

کاتبِ قدرت یدِ ذیشان تو
بندهٔ احسان انس و جان تو
قدسیان در زیر فرمان تو
از هزاران جان شوم قربان تو

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

در تنِ بیجان تو خواهی جان شود
گر نگاه مرحمت ای سلطان شود
هر گدا را رتبهٔ خاقان شود
ذره تاج سر تابان شود

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

ای وجودت رونقِ اسلام گشت
نام تو با مصطفی هم نام گشت
ذات تو منبع الفیض عام گشت
آستانت کعبهٔ خاص و عام گشت

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

قدسیان شایق طوافِ کوی تو
جمله شاهان جهان هندوی تو
نزهتِ خلد برین از روی تو
التجا دارد غلام از روی تو

مشکلم بکشای مخدومِ جهان

شاہ عبدالحقؒ ملاذِ انس وجان

ہر کسی از بارگاہت شاد شد — در بلائی درد و غم آزاد شد
از حضوری بر ہمہ امداد شد — خانۂ ویران بسی آباد شد

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبدالحقؒ ملاذ انس وجان

من پریشان حال و رنجور و غریب — تو اتِ پاکت جملہ درمان را طبیب
کام دل یابد ز تو ہر بی نصیب — لطف تو گردد بحالم عنقریب

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبدالحقؒ ملاذِ انس وجان

بر درت حاضر شدم با صد محن — نیست از فرطِ الم تابِ سخن
آتشِ غم ہست در دل شعلہ زن — چشم بکشا سوی من شاہِ زمن

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبدالحقؒ ملاذِ انس وجان

ہر کہ آمد بر درت شد کامیاب — مقصدش حل می نمودی و شتاب
بسکہ ہستم مضطر ایعالیجناب — رحم بر حالم بفرما ای جناب

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبدالحقؒ ملاذ انس و جان

من کجا اکنون روم زین بارگاه
حال خود گویم اگر باد ردو آه

نیست مارا جز درت جائے پناه
دود آهم چرخ را ساز دسیاه

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبدالحقؒ ملاذ انس و جان

کارم آخر میشود دستم بگیر
در بلائی صعب هستم من اسیر

دستگیر بیکسان دستم بگیر
دفع فرمائی بلا دستم بگیر

مشکلم بکشای مخدومِ جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

رحم کن بر من بفریادم برس
دفع کن دردم بفریاد برس

دستگیر من بفریادم برس
ای مسیح من بفریادم برس

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

در جهان از لطف تو پیدا شدم
حالیا شاها لیے رسوا شدم

بیش ازین بس مبتذل خفاشدم		بر درت اکنون جبین فرساشدم

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق رح ملاذ انس و جان

بهر ختم المرسلین خیر الورا یا شها بهر بتول پارسا		از برائی حضرت مشکل کشا بهر سبطین محمد مصطفی ص

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق رح ملاذ انس و جان

کاظم خسته جگر محزون و زار جان بلب دارد ز خیل اضطرار		بر در تست ای امیر نامدار ای ملاذ دو جهان کامم برآر

مشکلم بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق رح ملاذ انس و جان

تمت

قصیده مولوی غلام امام شهید در شان حضرت شیخ العالم قدس سره

توئی محبوب محبوب خدا یا شیخ عبدالحق توئی شمع شبستان ولا یا شیخ عبدالحق رح		توئی سلطان اقلیم بقا یا شیخ عبدالحق رح توئی فرمان ده هر دو سرا یا شیخ عبدالحق

درِ تو قبلۂ شاه و گدا یا شیخ عبدالحق رح

تعالی الله زهی حسنِ فراوانی که تو داری
فلک هر دم فدای از نعمتِ شانی که تو داری
جبین بر خویش می‌نازد ز ایوانی که تو داری
ملک چشمِ شرف دارد ز دربانی که تو داری

رهِ تو کعبۂ اهلِ صفا یا شیخ عبدالحق رح

جبینِ عرشیان از سجدهٔ کوی تو نورانی
منور همچو خورشیدِ درخشان داغِ پیشانی
کنی سنگ و خزف را گوهر و لعلِ بدخشانی
تو می‌بخشی به مورِ ناتوان قدرِ سلیمانی

تو سازی خاک را کیمیا یا شیخ عبدالحق رح

سپهرِ معرفت کانِ ولایت قلزمِ احسان
سحابِ مکرمت بحرِ سخاوت معدنِ ایمان
غمامِ معدلت ابرِ عدالت حجتِ برهان
بهارِ احدیت مصباحِ وحدت سایهٔ یزدان

عیان از روی تو نورِ خدا یا شیخ عبدالحق رح

فروغِ مهرِ عشقت در دلِ هر ذره جا دارد
پرِ کاه از هوای شوق جذبِ کهربا دارد
فلک از بارِ قدرِ شانِ تو پشتِ دوتا دارد
بکویت ساغرِ دریوزه کف چون گدا دارد

که سازد از درت کسبِ ضیا یا شیخ عبدالحق

بجمال تو نه بودی گر چراغ افروز یکتائی
دم جان بخش تو جان بخش اعجاز مسیحائی
خضر حیران شد در وادی حیرت ز تنهائی
چو بر گور کهن گر قم باذن الله فرمائی
ز جان مرده برخیزد صدا یا شیخ عبدالحق

چو برداری یکدم پردهٔ راز نهان از تو
چمن از تو گل از تو بلبل از تو گلستان از تو
ز اوج عرش تا فرش زمین گردد عیان از تو
زمین از تو زمان از تو مکان و لامکان از تو
خدا را دانمائی برملا یا شیخ عبدالحق

ز رشحهٔ فیض تو هر قطره بحر بیکران گردد
ز حسنت عشق در نور نگاه عرشیان گردد
ز نور حسن تو هر ذره مهر آسمان گردد
فلک چون زائران کعبه گرد آستان گردد
یم احسان تو آب بقا یا شیخ عبدالحق

تو فرزندان خود را رتبهٔ مجد و علا دادی
خصوصا جانشین خویش را تاج ضیا دادی
بهر یک پایگاه عالی قدر و لا دادی
که او را بر بلندیهای قصر فقر جا دادی
نشانش آیهٔ عرش استوا یا شیخ عبدالحق

من از آتش نفس از گردش گردون پریشانم
ز درد بینوائی چون حسن بن لحظه نالانم
غریبم مفلسم بیچاره‌ام سخت حیرانم
شهید تیغ یاسم گشته شمشیر حیرانم
تو بخشی درد هجران را دوا یا شیخ عبدالحق

قصیدہ فی المدح حضرت شیخ العالم قدس سرہ تصنیف بندہ احمد بن حاجی احمد برادر عم زاد چودھری خلیل احمد صاحب تعلقدار تعلقہ بری پرگنہ ردولی ضلع بارہ بنکی

جبنہ اصل علی کیا آپکا دربار ہے
سب طرف سے ابر غم کی بھیڑ اور پہاڑ ہے

اہل حاجت کے لیے حاجت روا سرکار ہے
ایسی مشکل مین مدد بس آپکی درکار ہے

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

جو کہ مجھپر رنج ہین اوسکو کرون مین کیا بیان
آپکی درگاہ سی جاؤن بھلا اب مین کہان

گر بیان اوسکو کرون ڈہنی لگی سارا جہان
آپ پر روشن ہی جو کچھ ہی مرا ارمان

گردش تقدیر سی عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

چھوڑ کر یہ آستان جانا کہین ہی نا روا
جو کوئی اس در پہ آیا مقصد اپنا پا گیا

در بدر پھرنے سی ہی انکار اب مجکو سدا
مین بہی اب اس آستانہ پر جبین فرسا ہوا

گردش تقدیر سی عاصی بہت لاچار ہے

شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہی

بار غمسے یا شہا سینہ ہوا ہی میرا شق
رات دن کی فکر سی زرد کا ہی میرے رنگ فق

دستگیر بیکسان یا شیخ العالم عبد حق
ہی یہی نہ رات اور نہ صبح ہو سا میرا سبق

گردش تقدیر سی عاصی بہت لاچار ہی
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہی

آپکا ہمسر کوئی شاہا زمانہ مین نہین
سب ولی اللہ اس سرکار کی مین خوشہ چین

اہل حاجت آکے کہتی ہین سبی پیر حسین
تم سا مالک چہوڑکر ہرگز نہ جاوینگے کہین

گردش تقدیر سی عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

قم باذن اللہ جب عیسی نبی نے تہا کہا
تب کہین مردہ کا اپنی عہد مین زندہ کیا

آپنے تو نام لیکر مردیکو زندہ کیا
میرا دل مردہ ہی زندہ کیجیے بہر خدا

گردش تقدیر سی عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

اے شہ کون و مکان ہی بندہ احمد میرا نام
دست بستہ در پہ حاضر ہون مین اب مثل غلام

کیجیے مقبول اب بہر خدا میرا کلام
ہوگئین حاصل سب مطلب، در پہ ہو مین شاد کام

گردشِ تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ گرچہ ہیں تو بیڑا پار ہے

قطعہ تاریخ تصنیف چودھری وقانو نگو رئیس دولی میر باقر علی

منشی قدرت کی یہ تحریر تھی | ہوں سبب اسکے خلیل باصفا
فکر کی باقر نے جو تاریخ کی | فرق وحشت ہو گیا بالکل جدا
سنکے ہاتف نے کہا حق تو یہ ہے | آج یہ ملفوظ عبد الحق چھپا

سنہ ۱۲۹۵ ہجری

قطعہ تاریخ از مصنف شیخ ناظم احمد صاحب صبا شاعر بے مثال و دراندیش نازک خیال ساکن دولی محلہ خواجہ جمال برادر عم زاد چودھری خلیل احمد صاحب تعلقدار بڑی ضلع بارہ بنکی

غنچۂ باغ ولا یت نیرِ چرخ برین | رہنما دین محمد رہبر رہبر مسلمین
صد سلام و مدح حضرت مخدوم را | ہست این ملفوظ اقدس جان ایمان الیقین
از سر ہر مصرعہ ناظم بگیر یک حرف را | تا بر آید سال طبعش اینچہ مخفی اندرین

۱۲۹۵ ہجری

قطعہ تاریخ

تاریخ تصنیف بندۂ احمد برادر عم زاد چودھری خلیل الرحمان صاحب

تعلقدار تعلقہ برئی ضلع بارہ بنکی

ہو گیا جب طبع ملفوظ شریف		موجد اسکے ہین خلیل نیک پے
بندۂ احمد نے کی جو فکر سال	۱۲۹۵ھ	ہو گئی یہ منزل مقصود طے
بولا ہاتف سنکے یہ از روی اجر		احمد ہندی کا حق حق ذکر ہے

قطعہ تاریخ طبع از جمال احمد برادر عم زاد چودھری خلیل الرحمان صاحب

تعلقدار تعلقہ برئی ضلع بارہ بنکی

طبع کردند چونکہ این ملفوظ		یافتہ خلق فیض زین آیات
از علو ہمتی خویش خلیل		جمع کردند مخزن حسنات
چہ کنم وصف این کتاب کہ نیست		بہ ازین در جہان کدام نکات
در سواد سطور چشمۂ خضر	۱۲۹۵ھ	ہست بین السطور راہ نجات
فکر تاریخ سال کرد جمال		گفت ہاتف خزینۂ برکات

قطعہ تاریخ طبعزاد رعایت رسول ابن خادم رسول

مرحوم رئیس قصبۂ ردولی متخلص بعزیز

چہ خوش گل کرد این گلدستۂ ملفوظ کز بویش

معطر می کند ہر دم مشام جان خود رضوان

نگارین نسخۂ کز نو بہار آب و رنگ او

گلستان سخن باشد ہمیشہ تازہ و خندان

سبحان اللہ عجب بنمود کار ہمت عالی

پئے مطبوع این ملفوظ کردہ کوشش چندان

زہے اسم گرامیش خہے نام مبارک او

کہ نام او بہ ہمنام خلیل حضرت رضوان

عزیزا از سنگ چون جوہر نما شد گوہر طبعم

کشیدہ کلک من در سلک تاریخش دُرِ غلطان

۱۲۹۵

قطعہ تاریخ طبع زاد مرزا صفدر علی متخلص بہ عاطف

ساکن شہر لکھنو محلہ احاطہ نواب مرزا علی خان وارد حال قصبۂ ردولی محرر سررشتہ کچہری ردولی پرگنہ ردولے شاگرد شاہ مرزا صاحب مرحوم متخلص بہ کاشف شاگرد رشید مولوی محمد بخش شہید

خوشا ہمت جود ہرے باکرم
کہ ہے نام جنکا جہان مین خلیل
کیا طبع جو شیخ العالم کا حال
قیامت تلک ہوگا ذکر جمیل
عجب نسخۂ پر اثر ہے چھپا
شفا پائین جس سے ہزارون علیل
یہ بین السطور اوسکے ہین خوشنما
کہ ہے موج زن چشمۂ سلسبیل
نہین حاشیہ گرد ہر صفحہ کے
ہے بام حقیقت کی گویا فصیل

لکھون سال ہجری کا دہ برمحل
جسے سنکے ہون شاد عاطف عقیل
کہ ہاتف نے روسے ہدایت کہا
ہوا طبع ملفوظ یہ سب لے عدیل
ہر اک مصرعہ کے حرف اول سے اب
خوش آئی سن عیسوی کی دلیل
۱۸۷۸ء

قطعہ تاریخ تصنیف میر تو نگر علی صاحب مشتاق رئیس دہلی

جو شد طبع ملفوظ از فضل حق
ز دست خلیل نکو عاقبت
ز مشتاق تاریخ سالش شنو
کہ ہاتف بگفت از رہ معرفت
سر بیت جدا کن ز تیغ قلم
بدست آمدہ نامۂ آخرت
۱۲۹۵ھ

صحت نامہ انوار العیون فی اسرار المکنون

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۳ و دیباچہ اول سطر	۱۲	اجفاد	احفاد	〃	۱۲	نہ موجب	نہ موجب	۳۳	۴	برد	برابر
۴ ایضاً	۱۱	والہ	والد	۱۵	۲	مہانی	بلہمانی	〃	۵	بردہ داز	بردہ دار
۷ شجرہ	۱۴	اویسی	اوشی	〃	〃	شیخ	سیخ	〃	۷	سنے مخدوم	ای مخدوم
۸	۲	زندفی	زندنی	〃	۷	اُستادہ	اِستادہ	۳۳	۶	قدو فقیر	قدر فقیر
۱۳	۱۲	نہال الدین	کمال الدین	〃	۱۲	آن	ازان	〃	۸	کتوا	کنوان
۱۴	۷	شریف زندنی	حاجی شریف زندنی	۱۶	۱۰	کنارہ	کنار	〃	۹	جہیل	چہیل
〃	۱۴	حضرت بصری	حضرت حسن بصری	۱۸	۲	وآتش	ز آتش	۳۴	۲	فاصرا	قاصر ایم
۱ اصل کتاب	۳	انخبتم	انجبتم	۲۰	۲	حضر	حضرت	〃	۹	زرین بیت	۲
〃	〃	آنخا	آنجا	〃	۱۰	سیام	شمشام	〃	〃	در بشیر بسا ایست	[illegible]
〃	۵	کل	کل	〃	۱۵	ہشت	ہست	۳۵	۵	اود یگران	دیگران
۴	۷	قدنکار	قدنگاہ	۲۱	۱۳	اما	ما	۳۶	۵	بربان جعفر	بر بان جعفر
〃	۸	الذین	للذین	۲۲	۴	بگرنید	بگویند	〃	۸	شیخ العالم	شیخ العالم
〃	۹	زیادہ حفظ فاز	زیادہ حفظ	〃	۸	پرسند	پرستند	〃	۱۱	آباد آن	آبادان
۵	۶	مناقبی	مناقب	〃	۹	بندہ خدا	نہ بندۂ خدا	۴۸	۸	اعراب	بر سبب
〃	۷	ر	را	۲۳	۴	آید	اید	۴۸	۱۳	شیع العالم	شیخ العالم
۸	۱۳	تا ہنگامی بیسی	تا ہنگامی کہ	۲۴	۴	میکانند	میکنند	۴۹	۱	بسیاد	بعتاد
۹	۱۲	بنخ	نخ	۲۶	۱	جز	خبر	۵۰	۱۱	زمنت	زحمت
〃	〃	مشکل	شکل	۲۷	۴	بابا	بابا	۵۲	۱	بانکا	بانکار
〃	۱۳	نیا	بنا	〃	۹	اوردہ	آوردہ	〃	۱۰	انگشتت	انگشت
۱۱	۲	بیاموزاید	بیاموزد	۲۹	۳	حکایت	انکایت	〃	۱۱	گرفتند	گرفتند
〃	۶	می رنجانید	می رنجاند	۳۰	۱	پردہ از	پردہ دار	〃	۱۴	بودا	بود

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح		صفحه	سطر	غلط	صحیح
۵۴	۹	انقاهم ۳	[illegible]	״	۱۴	ماندنم	مانديم		۱۰۶	۱	درآيد	درآمد
۵۵	۱	نقل ۵ ۳	نقل ۶ ۳	۸۶	۳	داد اجزا	اکثر		۱۰۸	۲	ناپاک	تاپاک
۵۶	۰	ششمی	[illegible]	״	۶	درپای	برپای		۱۰۹	״	دراز بعبادت	دراز بعنایات
״	۳	[illegible]	[illegible]	״	۸	رو برسینه	برسینه		״	۱۳	حضرت قاده شکر	[illegible]
۵۸	۳	[illegible]	[illegible]	۸۶	۲	پدرم	پدر		۱۱۰	۱۴	اہل بیت	اہل بیت
۵۹	۰	صفائی	صفای	۸۶	۱	دمباغ ذکوه	+		״	۱۵	دانگ شیر	دهکسیر
۶۰	[illegible]	[illegible]	بعلمهم	۸۸	۳	رأسم جر	+		۱۱۱	۵	استعبار	استنوبار
۶۱	۱۵	[illegible]	[illegible]	۸۵	۳	دبستند	بستند		״	۱۳	وشهد	وشبهه
[illegible]	۱۰	[illegible]	[illegible]	۹۰	״	مجدد	مخدر		۱۱۲	۳	اذن خرج	[illegible]
[illegible]	۵	استمانه	استماده	״	۱۱	نخوریم	نوریم		״	۴	حضرت العالی	[illegible]
۵۹	۳	وسودا	سودا	۹۱	۴	واو	واو		״	۹	رود	زود
۶۰	۵	ای الله	الله	۹۲	۸	ازخریده	خریده		״	۱۳	نجات داز	نجات از
۶۱	۴	خانه	خوان	״	۱۴	دو بچگان نگله	دو بستگان تنگ		״	۱۵	وقرار	واقرار
۶۲	۴	الواد	دیوار	۹۳	۹	روغنایر	روغن		۱۱۴	۶	تقرید	تفرید
۶۳	۱۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱	بادقت	رادقت		۱۱۵	۱۱	بنوت	نبوت
				۱۰۰	۱	[illegible]	[illegible]		״	۱۴	می شوند	می شنوند
۶۴	۱۱	[illegible]	[illegible]	״	۳	[illegible]	[illegible]		۱۱۷	״	بودگفت	[illegible]
״	۱۲	مرا	جرا	״	۹	رادت	ارادت		۱۱۸	۲	بایستیند	بایدرسید
״	۱۳	شد	شدی	״	۱۲	دواز	دیوانه		״	۷	وآز	واز
[illegible]	۶	[illegible]	[illegible]	۱۰۱	۹	بیرون	سردن		۱۱۹	۸	مداهنته	[illegible]
[illegible]	۱۰	[illegible]	[illegible]	۱۰۲	۸	فرستاده اند	فرستادند		۱۲۰	۷	دیده	دیا
۶۷	۸	[illegible]	[illegible]	״	۱۰	״	״		״	۴	مشو	مشهود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
١٢٠	١٤	معدیدی	معدودے
١٢١	١	بنفی	تلمی
״	٩	جانب قصبہ	[illegible]
״	١٢	جد بزرگوار	پدر بزرگوار
١٢٢	٩	اولاد احفاد	اولاد و احفاد
״	١٤	شود	شد
١٢٤	٤	می آمد	می آید
١٢٥	٢	بپوشم	بپوشیم
״	٤	غمخواری تو	غمخوار توی
״	١٠	مارا ترا	ما ترا

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
١٢٦	١٢	میگرذند	میگردد
١٢٧	٢٠	آلہ	الہ
״	״	بہوسیلہ	بوسیلہ
١٢٩	١	صاحب	بصاحب
١٣١	٥	[illegible]	[illegible]
١٣٢	١٥	[illegible]	[illegible]
١٣٨	١	محجوب	مجنوب
״	״	ظہور	ظہور
״	٣	تخفنت	تحققت
״	״	حق	[illegible]

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
١٣٩	٦	یا محالہ	[illegible]
״	[illegible]	[illegible]	[illegible]
״	٦	[illegible]	[illegible]
١٣١	٣	[illegible]	[illegible]
״		[illegible]	[illegible]
١٤٥	٣	در	در
١٤٦	٩	صنعت	صنعت
״	١١	بفرباد	بفریادم

تمت

تاریخ انتقال حضرت

شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق
ردولوی صاحب توشہ
نور اللہ مرقدہ
احمد والی مددگار جہان
قطب عالم دستگیر بیکسان
٨٣٧

خاتمہ کتاب

الحمد للہ در مطبع گلزار محمدی
بکوشش فراوان
باہتمام محمد وزیر رونق
طبع یافت فقط اور واضح
رہے کہ جو کتاب پر ٹیٹل و
فہرست نہ ہوئی مال مسروقہ ہے

اعلان

ناظرین کتاب رفع
غلطی بذریعہ صحت نامہ
ملاحظہ فرما کر عاصی
کو مشکور کریں فقط

العبد
محمد وزیر مہتمم و مالک مطبع گلزار محمدی

فہرست کتاب انوار العیون فی اسرار المکنون

صفحه	نمبر	مضمون

یا فتاح

التماس

بفضله تعالی و منّه که این کتاب سعادت

انتساب هادی راه خدادانی اعجوبهٔ روزگار [illegible]

چودهری خلیل احمد المشتهر به خلیل الرحمن

صاحب تعلقه دار تعلقه بری پرگنه رودلی ضلع بارهبنکی

بارهبنکی دستیاب گردیده پس فقیر خود نوشته بکاتب [illegible]

جد و جهد [illegible] احقر محمد [illegible] مالک [illegible]

گلزار محمدی [illegible] کنانیده [illegible]

[illegible] خوب [illegible]

توقع این دارد که بلا اجازت چودهری صاحب

ممدوح قصد طبع [illegible] نشوند [illegible]

خواهند شد [illegible] باشد [illegible]

محمد [illegible] مالک مطبع [illegible]

[illegible]